

Notulen van de vergadering van de raad van de gemeente Wassenaar, op woensdag 1 november 2017, gehouden in de raadzaal van het raadhuis "De Paauw"; aanvang 14.30 uur

Aanwezig zijn:

- Ch.B. Aptroot, voorzitter;
- J.J. Bakker, R. Bloemendaal, ir. B. Boon, mevrouw drs. D. Dekker-Mulder, P.P.G. Deneer, mr. S.W.M. Derks, mevrouw J.G. Erwich-Eisveld Bosch, mevrouw G.M.A. den Hartog-Fast, H.J.M. Hendrickx, mevrouw E.C. Kernkamp, mevrouw C. Klaver-Bouman, ir. M.K. Knevel, P.C. Kolff, mevrouw D.A.A. Nieuwswaag, J.G.C. van Noort, dr. E.C.M. Ooms, Th.P.M. Overdvest, B.G. Paulides, M.J. Schik, A.J.L. van Sloten, F.G. Weyn, leden van de raad;
- drs. F.F. Blommers, dr. B. Doorn, L. Maat, mevrouw mr. I.M. Zweerts de Jong, wethouders;
- mevrouw drs. G. de Schipper-Tinga, raadsgriffier

Afwezig: -

1. Opening vergadering.

De **voorzitter**: Ik open de vergadering en heet u allemaal hartelijk welkom.

2. Vaststelling van de agenda

De **voorzitter**: Agendapunt 2, vaststelling van de agenda. Iemand daar opmerkingen over? Dat is niet het geval.

3. Spreekrecht

De **voorzitter**: Dan komen we bij agendapunt 3. De heer De Greef heeft zich gemeld voor het spreekrecht, het vrij inspreken. Dat is maximaal drie minuten. Ik geef hem graag het woord.

De heer **De Greef**: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, leden van de raad. De rechter heeft op 18 oktober jl. een uitspraak gedaan in de zaak waarin uw lid, Paulides, eiste dat het rapport gemaakt door het Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten, over wat bekend is geworden als de Wassenarse seksrel, zou worden vernietigd. In dat rapport stelde BING vast dat met 99,5% zekerheid kan worden gesteld dat de aan mijn adres geuite beschuldiging nergens op sloeg. De rechter heeft daar lang over gedaan, maar ik voel mij gerehabiliteerd dat de conclusie van BING overeind is gebleven. Ook al is de schade die Paulides en de zijnen hebben aangericht met hun verzinsels daarmee natuurlijk niet verdwenen. U weet waar het over gaat. Ik heb de griffier gevraagd u het vonnis toe te zenden. De rechter heeft vastgesteld dat het rapport van BING zorgvuldig is opgesteld met een deugdelijke grondslag. Toen Paulides en De Vries, toenmalig raadslid en fractievoorzitter van WWW, samen met mevrouw Van de Velde-de Leeuw hun verzinsels rauwelings de pers in slingerden, waren alleen zij daarvoor verantwoordelijk, aldus de rechter. Alle vormen van integriteit zijn met voeten getreden. De beschuldigingen van het drietal zijn noch aan mij, noch aan de griffie, noch aan de burgemeester voorgelegd. Alles is gedaan om zoveel mogelijk schade aan te richten. Paulides schrijft in zijn cv dat hij lid is van de werkgroep Integriteit van deze raad. Een gotspe, noemen ze dat in Amsterdam. Wanneer zet u hem eruit? De tekst die ik op 16 december 2013 in deze raad mocht uitspreken, waarin ik uw raad vroeg de drie van Wassenaar niet te belonen met € 120.000,00, heb ik al gezegd: zij croënen hun eigen leed en worden daar door u nota bene voor beloond. De vaststellingsovereenkomst met hen aangegaan, samenhangend met die beloning, is in ieder geval met Paulides waardeloos gebleken. Is de gedachte al bij u opgekomen om de vergoeding terug te eisen en als gemeente een schadevergoeding te eisen? Paulides zegt dat hij de rechtszaak is gestart omdat hij zich als leugenaar weggezet voelde. De rechter stelde vast dat hij, door niet mee te werken aan het BING-rapport, dit over zichzelf heeft afgeroepen. Dat het rapport als zorgvuldig wordt aangemerkt doet mij goed, ook voor de anderen die over die nacht wel hebben verklaard. Dat zijn tenminste geen leugenaars. De kwalificaties die Paulides gebruikte in de richting van de heer Ten Wolde van het bureau BING komen hem op een schadevergoeding te staan van € 5.000,00. Een kleinigheid, gezien de schade die hij heeft aangericht. Het rapport van bureau BING is gemaakt zonder de medewerking van Paulides en De Jong, Nieuwswaag en Van de Velde-de Leeuw. Ook de fractievoorzitter van WWW, De Vries, werkte niet mee. Twaalf mensen, oppositie en coalitie, aan één tafel. Twee van hen, Paulides en Van de Velde-de Leeuw, bedenken een paar dagen later een complot en De Vries slingert het bedenkfel de wereld in met een voor mij verschrikkelijk resultaat. Tien van de twaalf getuigen, voor zover zij weten, dat de uitspraken waar ik van werd beschuldigd niet zijn gebeurd. Nu, zoveel jaar later, ben ik blij met dit vonnis, alleen ik kan er echt niet om lachen. Ik hoop wel dat u als gemeentebestuur uw conclusies zult trekken.

De **voorzitter**: Wilt u tot een afronding komen?

De heer **De Greef**: Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dat was agendapunt 3. Er is bij het sprokenrecht over een willekeurig onderwerp niet geagendeerd, er is verder conform het Reglement van Orde geen ruimte om te reageren.

4. Programmabegroting 2018

De **voorzitter**: Dan komen we uit bij agendapunt 4, de bespreking van de Programmabegroting van 2018. De spreekvolgorde van de negen fracties is bepaald. U hebt een spreektijd van maximaal 9 minuten. De griffier en ik gaan daar strak op letten, maar ik zal u wel tijdig waarschuwen als de eindtijd nadert. Als eerste is de fractie van de VVD aan het woord. Mevrouw Klaver. Het is over twee termijnen, dus als u uw tijd in één keer gebruikt, heeft u geen tweede termijn meer. Dat is aan u.

Mevrouw **Klaver**: Dank u wel, voorzitter. Vandaag bespreken wij de begroting van 2018. De vierde en laatste begroting van deze raadsperiode. Allereerst onze dank voor al het werk dat hierin is gaan zitten, maar het is nu aan de raad de taak om te oordelen over de plannen voor het komend jaar, financieel en inhoudelijk. In hoeverre leiden de plannen tot een structureel sluitende begroting, ook in meerjarenperspectief, zoals wettelijk vereist? Zijn de ramingen goed onderbouwd en wat zijn de maatschappelijke effecten, welke doelen streven wij na? Hierbij is voor de VVD altijd een belangrijke maatstaf: worden onze middelen efficiënt ingezet? Op basis van deze criteria is de VVD ook het vierde jaar op rij kritisch over de begroting. Ondanks het plusje onderaan de kolom voor het resultaat 2018, zijn wij wederom niet blij met de manier waarop dit zogenaamde plusje tot stand gaat komen. Nu vier jaar op rij gebruikt dit college reserves en voorzieningen met geld onttrokken uit de algemene reserves om tekorten op de exploitatie te dichten. In 2014 werd de onderhoudsvoorziening wegens ingesteld om de jaarlijkse exploitatiekosten met € 700.000,00 te verlichten, want de normale jaarlijkse toevoeging aan de voorziening wegens uit de exploitatie werd zodoende fictief naar beneden gebracht met deze € 700.000,00. Hiermee werden dus normale, structurele uitgaven uit de spaarpot betaald. Dit fenomeen heeft zich herhaald in de Begroting 2017, met de u allen bekende reserve frictiekosten. Een reserve, schijnbaar voor het opvangen van frictiekosten van de werkorganisatie, maar feitelijk heel specifiek bedoeld om de gaten in de begroting te dichten. Wederom is deze reserve gefinancierd uit de algemene reserve. De Begroting 2018 maakt opnieuw gebruik van deze reserve frictiekosten om tot een structureel sluitende begroting te komen. Het zal u dan ook niet verbazen dat, zoals wij in eerste instantie niet akkoord zijn gegaan met de instelling van deze reserve, wij dus ook niet in de tweede instantie akkoord kunnen gaan met het gebruik hiervan. Ook plaatsen wij vraagtekens bij het gebruiken van incidentele inkomsten uit de verkoop van panden als een structurele dekking voor de uitgaven in de begroting en meerjarenraming. Dit is ook weer een manier om een gat in de exploitatie te dekken, officieel toegestaan, maar niet wenselijk. Naast het ongelukkig gebruik van onze spaarpot en panden om tot een structureel begrotingsevenwicht te komen, heeft de VVD grote twijfels over de haalbaarheid van de beoogde bezuinigingen en taakstellingen die nodig zijn om het plusjesresultaat te bereiken. Wij hebben twijfels over de kwaliteit van de onderbouwing van de bezuinigingen. Alle eerdere goede voornemens voor grote bezuinigingen op de centrale huisvesting en meer met mensen blijken na een jaar ook niet haalbaar. Wij realiseren ons dat het college fors bezuinigt op de uitgaven voor programma's en daarmee komen de uitgaven dan ook meer in lijn met de inkomsten, maar het schort aan een goede onderbouwing en de overtuiging dat deze bezuinigingen ook echt gehaald kunnen worden. Wij konden door alle onzekerheden van de bezuinigingen en toekomstige plannen in juni niet instemmen met de Kadernota en wij hoopten dat de begroting meer duidelijkheid zou bieden, maar voor de VVD bevat deze begroting nog steeds te weinig concreet haalbare plannen, te veel denkrichtingen en te veel losse eindjes. Ten slotte de inhoudelijke visie van dit college, zoals we die zouden moeten terugvinden in de begroting. Naar ons idee ontbreekt die. Wat wil dit college doen voor de Wassenhaarse inwoners om ons dorp leefbaar, veilig en groen te houden? Krijgt de raad straks hapsnapplannen voorgelegd voor een nieuwe sporthal? Volgens de VVD kun je pas echt besluiten over de accommodatie voor binnensporten als je integraal kijkt naar de totale huisvestingsopgave voor alle relevante sporten en sociale functies in het dorp. Wij zien van dit college geen visie op dit gebied. Dan het verkeer. Wat gaat het college doen aan de problemen rondom het Rozenplein en de aansluiting met de Maaldrift? Het gevaar voor de fietsers op de Starrenburglaan? Wat gaat het doen aan de steeds vollere wegen? Wegen opknappen is één ding, maar het oplossen van problemen vinden wij niet terug in deze begroting.

Avalex, wat gaan we daaraan doen? Doormodderen en de Wassenaarse inwoners elke week met vuilniszakken vol afval naar de nog veel te ver gelegen containers laten lopen of rijden? Dan de ruimtelijke ontwikkeling. Wij hebben al vaak gevraagd om een visie op de Zuidrand. Daar gebouwd nu veel te veel hapsnap. De wethouder gaf aan dat hij daar graag aan wil werken, maar dat hem de capaciteit ontbreekt. Waarom, voorzitter, staat er in dit stuk geen voorstel om dat op te lossen? Voor de VVD geeft de Programmabegroting 2018 te weinig houvast voor de toekomst. Wij hebben te weinig vertrouwen dat Wassenaar op verantwoorde manier met haar reserves omgaat en ook op een weloverwogen manier structureel begrotingsevenwicht bereikt. De onderbouwing van veel bezuinigingen ontbreekt en de plannen voor de toekomst zijn beperkt.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Ooms.

De heer **Ooms**: Ja, voorzitter, een interruptie voor de VVD. Ik begrijp dat de VVD eigenlijk alles slecht vindt wat in deze begroting staat. Dan had ik eigenlijk wel een waslijst aan amendementen en moties verwacht. Wat voor een partij bent u, die alleen alles afkraakt, van de zijlijn kijkt en vervolgens niet met een waslijst aan goede oplossingen komt?

Mevrouw **Klaver**: Dank u wel, voorzitter. Dat past goed bij de volgende zin die ik uit wilde spreken. Voor de VVD is deze begroting te magor. We missen visie en de puntjes op de i. We gooien de begroting niet in de prullenbak, maar het heeft wel een onvoldoende. Wassenaar moet voor ons nu aantonen dat wij onze zaakjes goed op orde hebben, financieel en inhoudelijk. Dat wij onze eigen broek op kunnen houden en tegelijkertijd een visie hebben over hoe wij ons dorp beter kunnen maken voor alle Wassenaarders. Pas dan hebben wij onze toekomst in eigen hand.

De **voorzitter**: De heer Ooms.

De heer **Ooms**: U maakt veel interessante opmerkingen. U zegt: de begroting heeft geen visie. Dan komt wederom mijn vraag: wat is dan de visie van de VVD? Of hebt u die niet?

Mevrouw **Klaver**: Dank u wel, mijnheer Ooms. Voorzitter, wij hadden graag met wat alternatieven naar voren willen komen. Wij hebben het college gevraagd om meer informatie. Wij vinden dat je overwogen alternatieven kan bieden op basis van goede informatie. We krijgen nu alleen beleidsindicatoren, wat willen we bereiken. Er staat bij de informatie die we tot nu toe hebben gekregen, we worden ook alleen verwezen naar waar we staan en bijvoorbeeld het jaarverslag van de SAB, niet wat het kost en hoe efficiënt de gelden worden ingezet. Als we die informatie hebben, kunnen we met hele goede alternatieven komen. Op dit moment wordt die informatie niet gegeven en wij willen graag aan dit college meegeven: doe iets harder uw best.

De **voorzitter**: Dank u wel. Nog een interruptie.

De heer **Van Sloten**: Ik zat ook te wachten op de plannen, inderdaad. Het vorbaast me nogal dat u geen enkele vraag heeft gesteld, behalve dat het allemaal niet goed is, de visie mist, de puntjes op de i en ik weet het allemaal niet wat u roept. Het is allemaal niet goed, dat begrijp ik in ieder geval. Het is jammer dat u zich zo buitenspel laat zetten op deze manier. We doen het hier gezamenlijk en als u met ideeën komt, als u goede ideeën heeft, dan wordt er geluisterd. U zegt dat u de informatie niet krijgt. U zit hier niet alleen voor vandaag. U zit hier al drieënhal jaar. We moeten nog een paar maanden. Laten we dat dan gezamenlijk doen. Als u die informatie gehad had willen hebben, had u die kunnen vragen en dan had u die kunnen krijgen. Er zijn vragen gesteld, daar is antwoord op gekomen. Als dat niet goed is geweest, dan stelt u nog een vraag. Er is een tafeltjesavond geweest. De wethouder had vast een keer willen komen bij een fractiebijeenkomst, als u dat had gevraagd. Ik vind het erg makkelijk om te zeggen dat het allemaal niet klopt en wat er niet klopt, ja, alles. Dat vind ik echt veel te makkelijk. U maakt zich er wat mij betreft veel te makkelijk van af. Ik roep u op om voor de tweede termijn, ik begrijp dat u nu klaar bent, toch nog eens na te denken en met een idee te komen in plaats van een klaagzang.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van Sloten. Mevrouw Klaver.

Mevrouw **Klaver**: Dank u wel, voorzitter. Ik wilde graag de raad helpen herinneren aan de afgelopen drie begrotingsbesprekingen. Toen is de VVD elke keer met alternatieven gekomen. Die werden elke keer rücksichtslos weggeveegd. Het enige wat nog overeind is gebleven, wat wij nu terugvinden in eventuele alternatieven, is het opnieuw bekijken van de beheerplannen. Even om verder in te gaan op uw vraag over de informatie: wij hebben gevraagd om die informatie. Wij worden terugverwezen naar 'waar staat onze gemeente'. Wij worden terugverwezen naar het jaar-

verslag van de SAD. Wij hadden graag van dat college een vergelijking gezien met benchmarks met andere gemeenten, die zij in 2015 wel hebben gemaakt voor een aantal taakvelden. Dan kun je goede alternatieven bieden. Maar om nu lukraak iets uit de hoge hoed te pakken, ik vind dat niet juist. We hebben dat de afgelopen drie jaar gedaan en we gaan het niet nog een keer doen.

De **voorzitter:** Mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten:** U verwijst naar de afgelopen drie jaar. Vorig jaar heeft u inderdaad een amendement ingediend om subsidies met ruim € 350.000,00 te verminderen. Dat is niet een kouze, dat is het afmaken van het maatschappelijk middenveld hier in Wassenaar. Dat is niet een visie, dat is keihard bezuinigen op zaken die keihard gold nodig hebben. U doet nu alsof dit één vergadering is. Als het over de SAD gaat, zijn er commissievergaderingen geweest waar het daar meerdere malen over is gegaan. Daar had u rustig de tijd kunnen nemen om het daar te bespreken, daar uw dingen te adresseren. Dit is niet de plek om op dat soort specifieke zaken te gaan zitten. Als u vindt dat er te veel gold heen gaat, kom met een amendement en schrap die posten op de SAD met 10% of 20%, als u dat kunt verantwoorden. Dat doet u ook niet. U roept maar wat.

De **voorzitter:** Mevrouw Klaver.

Mevrouw **Klaver:** Nou mijnheer Van Sloten, ik vind dat heel erg kort door de bocht. Ik roep helemaal niets. Ik denk dat als je nu kijkt naar wat er met de subsidies al gebeurd is, het college heeft daar zelf al in gesneden. Het is niet alleen de VVD die de subsidies naar beneden brengt, het college zelf heeft dat ook gedaan. Volgens mij is er al 10% vanaf, dus linksom of rechtsom wordt er wel naar ons geluisterd, alleen achter de schermen. Idem dito toen wij met het voorstel kwamen om de beheerplannen iets aan te passen. Dat zien we nu ook weer terug in de voorstellen. Ik denk dat het misschien wel effectief is om hier wat te roepen en dat er misschien wel weer wat uitkomt. Wij zijn gewoon kritisch op wat er hier gebeurt en wij kunnen geen specifieke voorstellen maken. Met betrekking tot de SAD of, waar u misschien aan refereert, Talentum: dit is het moment waar het besproken wordt, dit is het moment wanneer we informatie moeten hebben. Ik heb telkensmale van de wethouder alleen maar een referentie gekregen dat er heel veel kinderen blij zijn dat ze 's middags naar Talentum kunnen. Ik vind dat geen basis om een beslissing te nemen over een alternatief. Ik zie graag meer informatie en op basis daarvan kan de VVD een goed alternatief bieden. Dank u wel.

De **voorzitter:** Dank u wel. Dan is nu het woord aan het CDA, mevrouw Dekker.

Mevrouw **Dekker:** Dank u wel, voorzitter. Er zullen vandaag weer vele woorden vloeien, maar met Heraklites, een Griekse wijsgeer, zeg ik "De wijsheid bestaat slechts uit een enkel iets: weten dat een wijze rode alles regeert ondanks alles". Bij vorige begrotingen van dit college heeft het CDA steeds aangedrongen op het realiseren van een structureel in evenwicht zijnde meerjarenbegroting. Het CDA is daarom blij dat in de laatste begroting van dit college het geval is. Het CDA bedankt daar ook het college voor. Het geeft uitvoering aan de belofte in het CDA-verkiezingsprogramma, namelijk dat er een structureel in evenwicht voorkomende meerjarenbegroting diende te zijn en dat er geen ozb-vohoging voor de inwoners zou plaatsvinden. Ook het coalitieakkoord heeft dat als uitgangspunt genomen. We hebben dit kunnen realiseren, maar we beseffen terdege dat hiertoe ook een aantal bezuinigingsmaatregelen getroffen zijn en dat doet altijd pijn. Het CDA werpt de suggestie van zich dat deze coalitie aan het potverteren heeft gedaan. Met Cato, naast een Griekse denker wil ik ook aan de Romeinen eer doen. Cato heeft geschreven: "Gebruik je vermogen, misbruik het niet". Ja, de coalitie heeft gebruikgemaakt van de algemene reserve. Dit college werd geconfronteerd, naar bleek, met een nogal treurig achterstallig onderhoud op groen, op wegen, op onroerend goed en bij de sport. Wassenaar onwaardig.

De **voorzitter:** Mevrouw Klaver.

Mevrouw **Klaver:** Dank u wel, voorzitter. Ik wil hier even voor de duidelijkheid zeggen dat de oppositie in de vorm van de VVD niet tegen het gebruik is van de algemene reserves voor investeringen. Investeringszaken zijn ook het oplossen van eventueel achterstallig onderhoud. Daar hebben wij geen problemen mee, wij denken dat dat goed is. Dat laat echter onverlet dat de algemene reserves ook gebruikt zijn voor de dagelijkse uitgaven. Daar hoor ik u niet over.

Mevrouw **Dekker:** Nou, dank u wel. Gelukkig dat investeren op de goedkeuring van de VVD kan rekenen. Dat heeft deze coalitie ook gedaan. Zie de beheerplannen die de volgende coalities en de raad in staat stellen om te voorkomen dat Wassenaar weer afglijdt naar een slecht onderhoudsniveau.

veau. Wij hebben slecht voor ons anroerend goed gezorgd en in de komende periodes zullen er nog ingrijpende besluiten op dat terrein moeten worden genomen. Daar mogen we niet voor wegllopen.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja, voorzitter. Ik zou de fractievoorzitter van het CDA willen vragen of dit bij de aanvang van deze raadsperiode allemaal nieuw voor haar was.

De **voorzitter**: Mevrouw Dekker.

Mevrouw **Dekker**: Wat betreft de onderhoud van het groen kan ik u zeggen dat wij in een periode waarin er bezuinigd wordt en waarin ik wethouder mocht zijn besloten hebben om te experimenteren met het verlagen van het onderhoudsniveau van B naar C. Daar zijn boekjes over rondgedeeld, om te kijken waar dat toe zou leiden. Toen is afgesproken dat dat ook geëvalueerd zou worden, maar ik heb nooit begrepen dat die evaluatie zoals die met de raad van toen was afgesproken in de tussentijdse periode niet heeft plaatsgevonden. Op een gegeven ogenblik moet je constateren dat dat een te grove bezuiniging is geweest.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik ben nog maar vers in de politiek en ik heb nog maar een stukje van de vorige raadsperiode meegemaakt, maar begrijp ik dat mevrouw Dekker nu probeert uit te leggen dat zij deze raadsperiode wil gebruiken voor de fouten die ze de vorige raadsperiode heeft gemaakt? Dan zijn we acht jaar verder.

Mevrouw **Dekker**: Nee, dat wil ik helemaal niet betogen. Er waren indertijd hele goede redenen om veel geld te doneren in de algemene reserve. Dat was met name vanwege de ontwikkelingen die zouden gaan plaatsvinden voor wat betreft het Sociaal Domein. Dat was in de tijd dat er sprake was van de decentralisatie behoorlijk onzeker en het college van toen en ook daarna heeft indertijd besloten om daar een heel goede buffer voor op te bouwen.

Voorzitter, het CDA heeft bij deze begroting een aantal opmerkingen en vragen. Het CDA hikt aan tegen de hoge kosten die geraamd worden voor de invoering van de Omgevingswet. Het college neemt een door de VNG ontwikkeld rekenmodel over, maar het college stelt tegelijkertijd dat het uiteindelijke bedrag afhankelijk is van de ambitie van de gemeenteraad. De bandbreedte is dus ruim. Ongetwijfeld zal het de VVD deugd doen dat de invoering van de Omgevingswet niet als PM in de begroting is opgenomen. Het CDA wil nadere informatie van de wethouder over de maatvoering van de inzet van de voorgestelde reserve Omgevingswet. Waaraan wordt deze € 1 miljoen nu precies besteed? Wil de wethouder hier nogmaals op ingaan? Het CDA ondersteunt het amendement van Passie voor Wassenaar. Het CDA wil evenals Passie voor Wassenaar vinger aan de pols houden bij de inzet van deze financiële middelen. Er zijn immers zoveel onzekerheden. Het CDA verneemt graag het standpunt van het college met betrekking tot dit amendement, maar ook in technische zin. Waarschuwend taal spreekt het college over de gevolgen van het vervallen van de precariobelasting. De drie opties die het college geeft om die inkomsten te compenseren, namelijk bezuinigen, verhoging van de ozb of een combinatie van beide, vindt het CDA van geen creativiteit getuigen. Het CDA vindt dat het college de horens meer moet laten kraken en ook met andere alternatieven moet komen. Voorzitter, het CDA constateert dat er steeds meer vorderingen gemaakt worden met Katwijk over het gebied van Valkenburg. De gemeenteraden van Katwijk en Wassenaar zijn door middel van raads werkgroepen in de afgelopen periode meermalen met elkaar in gesprek geweest. Het is tijd dat gemeenteraden nu met elkaar aan de slag gaan om een integrale visie op dit gebied te formuleren. Het CDA dient daartoe dan ook een motie in. Een dergelijke motie zal ook in de gemeenteraad van Katwijk worden behandeld. Deze motie wordt ondersteund door de VVD, WWW, D66 en Hart voor Wassenaar, waarvoor dank.

Voorzitter, wat betreft de bestuurlijke kosten. Het college geeft aan dat er veel minder zal worden besteed aan het inhuren van externen in de werkorganisatie. Is dat ook zo? Als dat zo is, vindt de VVD dat nogal een gedurfde uitspraak en willen we graag een goede onderbouwing van het college van deze uitspraak. Is er dan zoveel veranderd in de werkorganisatie, dat zoveel minder nodig is? Graag een antwoord op deze vraag.

De **voorzitter**: Mevrouw Klaver.

Mevrouw **Klaver**: Ja, ik denk dat het een kleine verspreking was van mevrouw Dekker door te zeggen dat de VVD graag wat nadere informatie hierover wilde en niet het CDA, maar wij sluiten ons graag bij u aan.

Mevrouw Dekker: Dank u wel. Voorzitter, er vinden gelukkig geen georganiseerde hondengevechten plaats in Wassenaar, maar met zoveel busjes van hondenuitlaatservices, waar soms 10 à 15 honden enthousiast uitspringen, gaat er wel eens het nodige mis. Het CDA dringt er bij het college op aan dat er een beleid wordt geformuleerd voor de hondenuitlaatservices in de losloopegebieden. Graag een toezegging. Het CDA verzoekt het college ook om betere handhaving bij de overlast van wild geparkeerde fietsen in het centrum. Je breekt je benen daar als je daar wilt lopen over de fietsen. Op het gebied van verkeer en vervoer is veel werk verzet. Er is veel zichtbaar in het straatbeeld van Wassenaar, maar er staat nog een aantal concrete projecten op stapel. Waalsdorperlaan, de Buurtweg, het groot onderhoud Zuid. Mee begonnen. Groot onderhoud asfalt aan de toegangsweg naar Kastel de Wittenburg. Het CDA wil graag van de wethouder horen wanneer deze werkzaamheden worden gepland en welke maatregelen worden genomen om de overlast voor omwonenden te beperken. De wethouder van Verkeer zet er de sokken in, maar de inwoners van Wassenaar kunnen zich soms slechts op kousenvoeten een weg door het dorp banen. Wassenaar kent een weelderige verkeersbordencultuur, maar zie je wel voldoende wat je moet zien? Te veel borden en aanwijzingen kunnen ten koste gaan van de verkeersveiligheid. Het CDA wil de wethouder in overweging geven om een onderzoek te doen naar de aanwezige bebording en de veiligheid. Veel gemeenten hebben inmiddels een opschoning uitgevoerd. Graag een antwoord van de wethouder. Wil het college bij het nastreven van een OV-verbinding met station Voorschoten en verder richting Leidschendam-Voorburg lering trekken uit het mislukte experiment met busje 44 van Wassenaar-station Voorschoten? Een ezel sloot zich niet tweemaal aan dezelfde steen en een busje komt niet altijd zo.

De ontwikkeling in het Sociaal Domein blijft aandacht vragen. Uitgangspunt voor het CDA blijft dat iedereen in Wassenaar de zorg moet krijgen die hij of zij nodig heeft. Het CDA wil bij het college aandringen om meer bekendheid te geven en aandacht te besteden aan de respijtzorg. In de praktijk blijkt dat toch nog niet goed genoeg te zijn en mantelzorgers moeten in hun belangrijke taak ondersteund worden.

De voorzitter: U hebt nog anderhalve minuut.

Mevrouw Dekker: Wat gaat het college doen om dit te realiseren? Dan laat ik een aantal zaken buiten beschouwing, maar ik wil nog drie dingen zeggen. Het CDA is teleurgesteld over de voortgang van het klimaat- en energieprogramma van het college. We hadden daar meer van verwacht. Wil de wethouder aangeven hoe hij dit ziet en wat hij in de komende, beperkte tijd nog wil realiseren? Dit college heeft uitvoering gegeven aan het adagium 'verandering is continuïteit en stilstand is achteruitgang'. Veel werk is verzet en het CDA bedankt het college daarvoor. Voorzitter, ik eindig met Prediktor 7:8: "Het einde enor zaak is beter dan haar begin." Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is als derde Wat Wassenaar Wil aan het woord. De heer Boon.

De heer Boon: Ja voorzitter, de laatste begroting van dit college voor de gemeenteraadsverkiezingen. Dat is het al gememoreerd. Dat geeft voor ons in ieder geval aanleiding om terug te kijken, maar ook om naar de toekomst te kijken. Voorzitter, hoe ziet ons dorp eruit en in welke staat is het? Dat is de vraag waar we dagelijks mee worden geconfronteerd. Door beperkte mogelijkheden aan nieuwe ontwikkelingen zien we het vooral een behorgemeente geworden. Dat betekent dat de kerntaak is gericht op het op een goede wijze in stand houden van onze omgeving. Niet alleen onderhoud van de openbare ruimte, met wegen en groen, maar ook alle gemeentelijke gebouwen en accommodaties. Het onderhoud van groen is nog steeds een grote zorg bij velen. Naast de gekozen onderhoudscategorie is een pragmatische en praktische benadering van belang. Met elkaar hebben we de structuurvisie 'Landgoed aan zee' vastgesteld. Dit vormt de basis voor onze keuzes. In de structuurvisie staat dat de nieuwbouw in de vorm van inbreiding moet worden gerealiseerd ter bescherming van ons buitengebied. Dat wil echter niet zeggen dat alles wat binnen de bebouwde kom wordt gerealiseerd per definitie goed is. Juist in die gevallen is het noodzakelijk om te kijken naar een goede inpassing. Steeds vaker worden we geconfronteerd met plannen die moeilijk of niet zijn in te passen tussen de bestaande bebouwing. Ontwikkelingen van de Beltesteynlaan, het zwembadterrein aan de Generaal Winkelmanlaan, de grootschalige plannen voor de Ridderhof en recent bij Kloosterland stuit het op grote weerstand. Vaak blijft de missie dan langer hangen, maar we weten in ieder geval dat het op grote weerstand stuit. Wij vragen het college te blijven zoeken naar ontwikkelingen die passen in de omgeving. Ook ogenschijnlijk kleine plannen in het centrum kunnen enorme gevolgen hebben voor de leefkwaliteit van omwonenden. Bij een goed beheer hoort een zakelijke en pragmatische instelling in de inrichting van de ambtelijke organisatie. Ten aanzien van het groen constateren we dat maatregelen vooral te laat worden getroffen. We verwachten dat er een meer preventieve aanpak wordt gekozen, waardoor sturen op kosten beter to

doen is. Wij vragen het college om maatregelen te nemen om onze fysieke omgeving op een zakelijke manier te beheren. Daarbij hoort ook zorgvuldig omgaan met onze eigendommen. Dat betekent ook dat verkoop van gronden gebeurt op basis van de bouw mogelijkheden die wij bieden. Dat wij miljoenen meegeven aan een projectontwikkelaar, zoals bij de Generaal Winkelmanlaan, is onacceptabel. Het belang van onze gemeente moet beter worden bewaakt. Heeft uw college naar aanleiding van deze constatering, die ik al eerder in commissies heb aangegeven, al acties ondernomen zodat dit soort zaken niet meer voorkomt en onze belangen op een betere manier worden gewaarborgd?

Ten aanzien van het Sociaal Domein zien we de ontwikkelingen op positieve manier. Tijdens een onlangs gehouden sociale conferentie bleek er bij de aanwezigen een grote behoefte te bestaan aan een goede, lokale, digitale sociale kaart. Deze ontbreekt op dit moment. Als gevolg van de drie grote decentralisaties is het zeer wenselijk dat de gemeente Wassenaar beschikt over een gebruiksvriendelijke digitale sociale kaart. Daarop is in één overzicht praktische informatie te vinden over lokale en regionale organisaties en hun aanbod op het gebied van gezondheidszorg, wonen, welzijn, werk en inkomen. Nog een punt waar we eigenlijk op terug willen komen naar aanleiding van een eerdere motie die we hebben ingediend. Adequate hulpverlening bij hartproblemen is belangrijk, zeker bij toename van het aantal ouderen. Vorig jaar is door de raad een motie aangenomen om reanimatie meer onder de aandacht te brengen. Naast het college heeft inmiddels ook een deel van de gemeenteraad een cursus gevolgd. Een onderdeel van de motie was ook een communicatietraject te starten en een uitbreiding van het aantal plekken met een AED. Beide punten zijn nog steeds niet uitgevoerd en dat is jammer. Dat is ook de reden dat we die motie nu opnieuw gaan inbrengen, alleen op dat punt.

Ten aanzien van de financiën, dat is eigenlijk waar de begroting om draait, willen we toch ook nog even een aantal opmerkingen maken. De begroting geeft voor de komende jaren een sluitend beeld. Daarbij moeten we helaas vaststellen dat dit wordt bereikt door dekking uit de algemene reserve en verkoop van vastgoed. 'Terecht is er in onze ogen bij de laatste periode van het college sprake van een beleidsarme begroting. Desondanks is de meerjarenbegroting maar net sluitend. Beperking van de kosten vindt nu plaats door een aantal zaken niet meer te doen. Beperking van de structurele uitgaven op het gebied van de organisatie komen niet aan de orde. Dat is een gemiste kans in onze ogen. Uit diverse onderzoeken blijkt dat het aandeel overhead op een bepaald niveau moet zijn. Onze gemeente zit daar ver boven en dat betekent dat er een efficiëncyslag kan worden behaald door het aandeel overhead kritisch onder de loep te nemen. Wij hebben een motie voorbereid om te komen tot een beperking van die kosten. In het verloop daarvan zien wij in de begroting zeer summiere informatie over de organisatie. De tekst over de externe inhuur roept vragen bij ons op. Graag zien wij een periodieke inzage in de kosten en uren van inzet van externen.

Het laatste onderdeel kan ik toch niet laten: Wassenaar als zelfstandig dorp in onze regio. Het afgelopen jaar was op enkele fronten in het bestuur een onrustig jaar. Nadat de burgemeester vertrok werden we geconfronteerd met een waarnemend burgemeester. Dat is jammer. Niet om de persoon, maar wel om het feit dat we geen door de Kroon benoemde nieuwe burgemeester hebben gekregen.

Wat Wassenaar Wil is van mening dat een dorp als Wassenaar zonder problemen in staat is te blijven bestaan als zelfstandige gemeente. Vanzelfsprekend moeten er daarbij een aantal zaken wel anders worden opgepakt.

Voorzitter, Wat Wassenaar Wil ziet een begroting die voor de lange termijn sluitend is. Daarvoor is wel de inzet van onze algemene reserve nodig en ontbreekt het aan nieuwe ontwikkelingen. Met een nieuw en goed gemeentebestuur volgend jaar moet nog meer worden ingezet op een lange termijnvisie. Maatregelen om kosten te verminderen zijn daarvoor nodig. Wij zien als lokale partij de toekomst met vertrouwen tegemoet en het belang voor Wassenaar en de Wassenaarders staat daarbij bij ons voorop. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan is het woord aan D66. Mevrouw Kernkamp.

Mevrouw **Kernkamp**: Voorzitter, voor ons ligt de laatste programmabegroting van dit college, al eerder gezegd. We sluiten af met een sluitende meerjarenbegroting, hebben investeringen gedaan in sport en onderwijs en laten alvast aan het kabinet zien dat je prima met vier, of zelfs vijf, partijen kunt samenwerken in een coalitie.

Komende tijd zal er naast de verkiezingscampagnes aandacht zijn voor de bestuurlijke toekomst van Wassenaar. Het standpunt van D66 in deze discussie is dat transparant moet zijn wat er nu gebeurt in de werksamenstelling, wat er nog efficiënter kan en wat de consequenties zijn, ook financieel, voor verdere samenwerking binnen Duivenvoorde. Een dergelijk onderzoek zou D66 ondersteunen. Daarnaast is het van groot belang ook in kaart te brengen waar Wassenaar zich kan onderscheiden en welk beleid typisch door Wassenaar uitgevoerd moet worden. Unicité vordert in

kaart brengen, zonder dat alles in gemeenschappelijke regelingen valt en je het unieke karakter van Wassenaar wellicht verliest.

Deze begroting is beleidsarm, zoals past in een verkiezingsjaar, maar zeker niet zonder ambitie. Voortkomend uit het coalitieakkoord staat uitvoering gepland voor plannen rondom het havengebied, de sporthal, innovatie bibliotheek naar vorm van huurtcentrum, verdere ontwikkeling van het winkelcentrum en Stadhoudersplein en het vervolgprogramma voor klimaat. D66 verwacht in deze grote projecten wel echt maximale inzet van publiek-private samenwerking, inzet van provinciale en landelijke regelingen en subsidies, denk bijvoorbeeld ook aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, en meer mogelijkheden voor burgerparticipatie. Kortom: een integrale aanpak. Dit soort projecten en regelingen zijn namelijk complex genoeg. Haal waar nodig ook kennis van de grote bureaus en de MRDH. Advies van D66 is deze projecten en regelingen nadrukkelijk te benoemen in de overdrachtsdossiers en in het kader van transparantie deze overdrachtsdossiers, de zakelijke kant uiteraard, openbaar te maken. Graag hoor ik uw reactie.

Voorzitter, transparantie is een belangrijk punt in het coalitieakkoord en zeker ook voor D66. Onder bestuur en ondersteuning wordt gesuggereerd dat het passief ter beschikking stellen aan de bevolking van de informatiebrieven en de informatie via de website voldoende is om bevolking en raad te betrekken, maar ga vooral ook het gesprek aan. Het voorstel van ons is om dat in ieder geval te doen naar aanleiding van het regeerakkoord. Nog niet eerder, althans in mijn raadsperiode, dit is mijn laatste begroting na acht jaar, lagen presentatie van regeerakkoord en begrotingsraad zo dicht bij elkaar. Organiseer een town hall meeting om bevolking te informeren over eventuele consequenties van het regeerakkoord voor Wassenaar. Ik zag een brief, ik wil een town hall meeting. Ondernemers en inwoners. Dat moet in deze beleidsarme periode echt wel mogelijk zijn. Het kan overigens de eerste zijn in een reeks. Ook over de uitvoering van de RijnlandRoute kun je een town hall meeting organiseren. Graag uw toezegging op dit punt.

Nu ik het toch over het verkeer heb: hoe zit het met de onderuitputting op verkeersprojecten van € 641.000,00? Welke projecten worden precies doorgeschoven? Ook het doorschuiven van de subsidie Rozenplein, het is al eerder genoemd, baart ons zorgen. Het is toch echt wel duidelijk dat elk verkeersproject een negatieve invloed heeft op het Rozenplein. Kunt u dit nader toelichten, met name op het vlak van vermindering van verkeershinder? Uiteraard wil ik als D66 aandacht vragen voor onderwijs. Mooi dat in de doelstelling van het programma de uitgangspunten voor de brede ontwikkeling van de jeugd op cognitief, sociaal, sportief en cultureel gebied zijn opgenomen. Wij staan hier volledig achter. Echter, qua huisvesting is Wassenaar nog niet op orde. Jammer dat het Integraal Huisvestingsplan nog steeds niet is opgesteld. Het IHP draagt wat D66 betreft namelijk actief bij aan de ontwikkeling van duurzame, innovatieve onderwijsvoorzieningen. Het door D66 geïnitieerde onderwijssymposium van vorige week draagt daar ook aan bij. Graag uw reactie en een realistische planning voor het IHP tot het einde van de raadsperiode. Voorzitter, ook sport en cultuur zijn belangrijke bindmiddelen in de maatschappij. Het valt op dat onder het programma sport en cultuur expliciet de verbindende rol van cultuur wordt genoemd voor het Sociaal Domein en de koppeling met een jaarlijkse vrije ruimte in de subsidieregeling voor innovatie. Hoe zit dat met sport? Hoe zit het met de uitputting en de inzet van het Investeringsfonds voor sport en met de kostendekkendheid van de openluchtconcerten bij De Paauw? Het staat nu nog steeds als bezuiniging genoemd, maar we hadden bij de Kadernota afgesproken dat er nog expliciet gekoken zou worden naar de openluchtconcerten. Graag daarop uw reactie.

Wat betreft het Sociaal Domein mogen we overigens trots zijn op de invoering van de decentralisaties. De uitvoering van de transformatie loopt goed en het aantal klachten is laag. Ook uit landelijke rapportages blijkt dat deze transformatie eigenlijk heel goed heeft uitgepakt, op een aantal schijnende gevallen na. Juist die gevallen moeten we ook in Wassenaar goed in beeld hebben. Onze zorg is dat niet 100% vastligt voor de gemeente of alle gevallen bekend zijn en echt iedereen een keukentafelgesprek gehad heeft, oude en nieuwe gevallen. Mooi om hier de cijfers te zien, maar juist die uitwerking is van groot belang. Graag uw reactie. Op het gebied van het Sociaal Domein ook graag uw inzicht in de stagnatie van het wijkbeleid. In de participatiemaatschappij speelt die samenwerking met de wijken een grote rol, dus het kan niet zo zijn dat daar juist niet op geïnvesteerd wordt of dat dat afloopt.

Voorzitter, er is een begin gemaakt met het klimaatprogramma, maar van D66 mag het in de uitvoering nog wel wat ambitieuzer. Kijk vooral ook naar wat mogelijk is in de bestemmingsplannen en in opdrachten voor bouwen. D66 heeft herhaaldelijk in nieuwbouw aandacht gevraagd voor bijvoorbeeld de inzet van warmte-koudebronnen voor energie, maar het zou een goede ambitie te zijn om circulair bouwen verplicht te stellen in bestemmingsplannen. Zo werk je actief mee aan het klimaatprogramma en het past ook in de doelstelling van het programma om bewoners te betrekken bij de ontwerpbestemmingsplannen, ook belangrijk voor de invoering van de Omgevingswet. In de begroting staat dat in 2018 een begin zal worden gemaakt met de verduurzaming van scholen en sportaccommodaties. Zit hier ook de uitvoering van de motie van D66 van april 2015 in, dat wil zeggen het stimuleren van initiatieven over te gaan tot zonne-energie via de verschillende regelingen? Ik hoor het graag. Zoals ook door het college genoemd, wonen we allemaal in een prachtige

ge gemeente met een uniek woon- en leefklimaat, maar Wassenaar moet zich wel voorbereiden op de toekomst en beleidsinnovaties inzetten. Met name op het gebied van klimaat, duurzaamheid en energie vallen er echt nog slagen te maken. Verdere uitvoering van het afvalbeleid valt hieronder, maar ook meer aandacht voor de betere verhouding in het aanbod van woningbouw en de verdere uitwerking van het havengebied. Kortom: de begroting laat een voortzetting zien van het succesvolle huidige beleid, maar er is nog genoeg te doen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan is het woord aan DLW, de heer Paulides.

De heer **Paulides**: Dank, voorzitter. Vandaag een belangrijk onderwerp, de begroting. Het is eigenlijk zonde dat we daar zo weinig tijd voor hebben, want er is best wel veel op te merken. Ik heb er dan ook voor gekozen om een deel van de opmerkingen die ik zou willen maken in de vorm van een motie naar te leggen. Dan hoef ik dat niet te zeggen en dan komt dat aan de beurt bij de motie. Ondanks het feit dat het zo weinig spreektijd is, wil ik toch een opmerking maken over de inspraak van mijnheer De Greef. Mijnheer De Greef is geen partij geweest in deze procedure. Hij heeft ook een clause getekend voor geheimhouding, waar een boeteclausule op stond. Dat heeft hij nu geschonden. De uitspraak van de rechter.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, we hebben het hier over de begroting en de heer De Greef is niet aanwezig. Ik zou u willen verzoeken om dit onderwerp uit deze discussie en uit dit debat te houden.

De heer **Paulides**: De heer De Greef was daarmee wel aanwezig en toen mocht ik niet reageren, dus ik denk dat ik nu het recht heb om daar wel op te reageren. De uitspraak van de rechter gaat voorbij...

De **voorzitter**: Als de voorzitter wat wil zeggen, moet u altijd even zwijgen. Als u het daar niet mee eens bent, kan een voorstel van orde. Ik aarzel even. Op zich vind ik dat iemand altijd over zijn eigen inbreng gaat, dus als iemand het bij de begroting over iets anders wil hebben, zou dat kunnen binnen de eigen spreektijd. Aan de andere kant is het, vind ik, ook niet gebruikelijk om over derden te praten die niet aanwezig zijn. Ik zou u willen voorstellen, ik laat het aan uw eigen afweging over, om het apart te agenderen of gezamenlijk nog eens met elkaar in gesprek te gaan. Op zich maakt het hier geen onderdeel van uit. U zegt niet te kunnen reageren, maar dan doet u nu hetzelfde. Dat niet kunnen reageren zit nu eenmaal in ons Reglement van Orde bij het sprekecht, dus ik denk dat u, als u het er niet mee eens bent, een voorstel zou moeten indienen om ons Reglement van Orde aan te passen. Dan zou ik u toch dringend willen verzoeken om uit hoffelijkheid voor degene die er nu niet is over te gaan tot de begroting.

De heer **Paulides**: Ik zeg verder niets over de heer De Greef, ik zeg wat over de procedure waarbij de rechter voorbijgegaan is aan de bestaande jurisprudentie. Dat houdt in dat er een hoger beroep gaat komen en de uitspraak nog helemaal niet definitief is, maar ik laat het hierbij. Toen wij vorig jaar de begroting bespraken, merkte ik op dat de begroting voor de zoveelste keer met allerlei kunstgrepen sluitend gemaakt werd. Dit door een greep te doen uit de algemene reserve. Dit jaar is dat niet anders. Tijdens de laatste commissievergadering werd door de heer Knovel zelfs het verwijt richting critici gemaakt dat er doemdenkers zijn die denken dat er geen geld is, Wassenaar heeft geld genoeg. De coalitie meent nu nog steeds dat Wassenaar geld in overvloed heeft en ik denk dat zeker het CDA de ernst van de situatie niet begrepen heeft. Er wordt al jaren meer uitgegeven dan er binnenkomt en de algemene reserve verdwijnt als sneeuw voor de zon. De begroting is nu in evenwicht, maar het is een zeer wankel evenwicht. Het zal niet nieuw zijn, wat ik nu zeg, maar het is essentieel dat er een evenwicht van inkomsten en uitgaven is. Dat geldt ook voor de tussentijdse uitgaven die er gaan komen. Daarbij zou het zo moeten zijn dat de reserve daarbij geen rol speelt. Ik vind het ook een kwalijke zaak, omdat het college met deze truc de kritische toezichthouder ontloopt. Dit jaar kregen we te maken met een bezuinigingsoperatie. Er kwam een Kadernota met wat bezuinigingsvoorstellen zonder keuzemogelijkheden. De wethouder had voor de vergadering zelf nog even wat amendementen voor de coalitiefracties opgesteld en uiteraard gaf de wethouder aan met die amendementen goed uit de voeten te kunnen. De coalitiepartijen gedroegen zich zoals verwacht kourig en zij stemden in met de Kadernota. Feitelijk is daardoor ook deze begroting een beetje een poppenkastvoorstelling geworden. DLW maakt zich dan niet alleen zorgen over het gebrekkige democratische proces, maar wij maken ons ook zorgen over een groot aantal zaken die nog op ons af komen. De Kadernota is nu qua financiële gevolgen verwerkt in de begroting. Er komt ergens wat bij en er gaat ergens wat vanaf. Je kunt niet duidelijk

zien wat het college wil bereiken en wat we ervoor gaan doen. De VVD maakte daar ook een opmerking over. De bestaande budgetten verdwijnen al helemaal uit het zicht. De begroting en de jaarrekening moeten duidelijk en begrijpelijk zijn en ik durf te stellen dat dit in Wassenaar niet het geval is. Er komen verder nogal wat zaken aan die geld gaan kosten: het Interieur van De Paauw, het achterstallig onderhoud van het groen, de bruidsschat voor de Warenar, een sporthal, een gymzaal, een afschaffing van de precariorechten, de VPB en de btw-plicht van de gemeenschappelijke regelingen en ga zo maar door. Een takendiscussie die steeds maar uit de weg gegaan wordt, is nu echt noodzakelijk. Er wordt hier al jaren veel meer uitgegeven dan dat er binnenkomt. Wij gaven in zeven jaar in Wassenaar ongeveer € 60 miljoen meer uit dan er binnenkwam. Het eerdere argument dat het geld werd uitgegeven voor een inhaalslag op achterstallig onderhoud is pure onzin. Lastenverlaging voor de inwoners komt in het woordenboek niet voor terwijl het voorzieningenniveau naar beneden gaat. Als slagroom op de taart dan eind 2016 de brief van de provincie. Nog net geen rode kaart, zoals de gemeente Voorschoten, maar het zegt wel genoeg over de situatie waar wij nu mee te maken hebben. DLW heeft al vanaf het begin kritiek gehad op de organisatiestructuur van de WODV. Vorig jaar vond ik het dan ook positief dat het college eldelijk inszag dat de bedrijfsvoering van de werkorganisatie moest worden aangepakt. Het heeft bijna een jaar geduurd voordat de maatregelen door waarnemend burgemeester Aptroot bekend gemaakt werden. De maatregelen worden het resultaat genoemd van een kritische inventarisatie. Dan weet je toch wat er zou moeten gebeuren, denk je, maar tegelijkertijd wordt er gezegd dat de aan te stellen transitie manager maar moet gaan uitzoeken wat er moet gebeuren. De maatregelen, transitie manager en het verminderen van de topstructuur, zullen echter weinig tot geen invloed hebben op de efficiency. Ook de kwaliteit van de werkorganisatie zal daardoor nauwelijks verbeteren. Reorganiseren moet als doel hebben om kwalitatief beter werk te leveren tegen lagere kosten en dat los je niet op met extra geld, zeker niet als je niet weet wat je moet doen en wat je gaat doen. Het is een bekend fenomeen dat extra geld het probleem alleen maar groter maakt. Problemen liggen hoofdzakelijk op een ander vlak. Een transitie manager, overigens, die niet uit de frictiekosten worden betaald, maar waarvoor weer een extra budget is aangevraagd. Ondanks de juichende ambtsberichten van de waarnemend burgemeester blijken bepaalde zaken helemaal niet te zijn opgepakt. Daarnaast blijkt dat er ook wel problemen in de gemeente Wassenaar door hem escaleren. Ik vrees dat er als dat zo doorgaat zelfs ongelukken kunnen gebeuren. Maar dat terzijde. De burgemeester gedraagt zich eigenlijk vrij monistisch en het college gaat daarin mee. Dat is niet alleen bij het vraagstuk van de bestuurlijke toekomst, maar ook bij de besluiten, en dan noem ik niet eens alles, rond de Warenar, Park De Paauw, de sporthal, de gymzaal, de GGD, Avalex. Dat gaat allemaal niet zoals het hoort. De raad mag instemmen met het besluit dat het college al genomen heeft en het benodigde geld ter beschikking stellen. De ambulancepost in Wassenaar is stiltejes verdwenen met instemming van het college en zonder dat de raad daarover geïnformeerd werd. Bij Avalex is men bezig met een andere structuur. Gisteren werd in Leidschendam bekend gemaakt dat de zeggenschap van de raden in deze GR tot nul gereduceerd wordt. In plaats van meer democratische controle wordt het een dictatoriale organisatie en de gemeenten kunnen betalen. Dan kun je het geld net zo goed direct in de klikbak storten. Dat gaat een grote ellende worden. Allemaal zaken die niet in de begroting meegenomen zijn, maar de financiële gevolgen zitten er wel aan te komen. De raad zou alle informatie moeten krijgen, waarbij de raad dan zelf keuzes kan maken. Het college wil echter nog meer zeggenschap. Het stelsel van mandatering zou op de schop moeten en daarbij zou een regeling in Voorschoten het voorbeeld zijn. Dat lijkt me niet wenselijk. De raad is het hoogste orgaan en dat moet zo blijven, behoudens zaken die echt van ondergeschikt belang zijn. Ook op andere vlakken gaat het niet echt goed. We hebben een Beheerplan Wegen van 2016 tot 2020. € 5,5 miljoen hebben we daar in 2014 in gestort. Maar wie schetst mijn verbazing dat vorige maand de Lange Kerkdam opnieuw gasafgeleerd werd? In het beheerplan wordt uitgegaan van een levensduur van veertig jaar en volgens mij ligt het nog geen zes jaar op de Lange Kerkdam. Dan zotten we verder vraagtekens bij de kostendeckendheid van de lokale heffingen. Die berekeningen zien wij nu voor de eerste keer en we zien dat er een btw-component wordt meegeteld. Als de gemeente zelf de werkzaamheden zou uitvoeren, is er geen sprake van btw. De btw wordt gecompenseerd door het Btw-compensatiefonds, waardoor de lasten voor de gemeente bijna geheel wegvallen. In de commissie werd ook beweerd dat de btw-plicht vanuit de gemeenschappelijke regelingen geen nadellige financiële gevolgen hadden voor de gemeente. Daar is DLW nog niet echt van overtuigd, maar enfin. Dan vraag ik aandacht voor de stille armoede en ik verwijs eigenlijk naar de motie die ik daarvoor voorbereid heb. Ik ga die niet helemaal voorlezen, want dan heb ik helemaal geen tijd meer over. Ik dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan Passie voor Wassenaar. De heer Ooms.

De heer Ooms: Ja voorzitter, het voordeel van negen partijen is dat je negen heel verschillende verhalen en benaderingen krijgt. Het zal u dan ook niet verbazen dat de benaderingen en het verhaal van Passie toch iets anders zijn dan die van de vorige spreker. Voor ons ligt de Begroting

2018. Een beleidsarme begroting. Dat is ook een goed gebruik in het jaar voor de verkiezingen. Nieuw beleid gaat gevormd worden door de nieuwe raad en het nieuwe college. Beleidsarm is ook verantwoord. Het coalitieprogramma is uitgevoerd door dit college. We zijn zo goed als klaar. Passie wil hiervoor het college en de hele raad complimenteren.

De **voorzitter**: Mevrouw Klaver.

Mevrouw **Klaver**: Dank u wel, voorzitter. Betekent dit ook dat Passie voor Wassenaar blij zal zijn met alleen hapsnapplannetjes, of bent u ook met mij eens dat integrale voorstellen van plannen eigenlijk veel beter zijn, ook al is het eind van het collegejaar hier? Hapsnapprogramma's of -plannetjes hebben veel minder uitwerking dan het integraal aanpakken.

De heer **Ooms**: Ik denk dat mevrouw Klaver niet goed begrijpt wat beleidsarm is en zij interpreteert mijn woorden helemaal verkeerd, maar dat is voor haar verantwoording. Passie wil het college en de hele raad complimenteren met datgene wat tot nog toe gedaan is. Een beleidsarme begroting wil niet zeggen dat 2018 een beleidsarm jaar wordt. Passie denkt zelfs integendeel. In 2018 gaat de nieuwe raad in gesprek met de Wassenaarse samenleving over de bestuurlijke toekomst van Wassenaar. Passie gaat ervan uit dat wij met elkaar gaan knokken voor een zelfstandig Wassenaar. Voor Passie is er geen enkele reden voor een fusie. Ons is dan ook niet duidelijk welk probleem er opgelost zou gaan worden met een eventuele fusie. Passie zal, ook in een nabije toekomst met Lokaal Wassenaar, strijden voor een krachtig en onafhankelijk Wassenaar. Met deze begroting, voorzitter, is er voldaan aan een belangrijke voorwaarde voor zelfstandigheid.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, Ik ben toch ineens erg verrast door de heer Ooms. Hij is heel duidelijk over het feit dat Wassenaar geen enkele reden heeft om te fuseren en als ik me het goed herinner is hij de eerste geweest die voorstelde om te onderzoeken wat de beste toekomst voor Wassenaar zou zijn. Ik zie ons nog zitten in de raadzaal in Voorschoten. Hij was de eerste die riep dat wij dat moesten gaan onderzoeken. Nu hoor ik dat dat onderzoek eigenlijk niet nodig is. Wat gaat het worden, wat wilt u? Wilt u een onderzoek of zegt u dat dat onderzoek helemaal niet nodig is, omdat wij het als Wassenaar toch alleen kunnen?

De heer **Ooms**: Wat ik wil, is dat u rustig het verdere beloop van mijn betoog afwacht, dan worden uw vragen beantwoord.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, Ik stel een vraag. Als de heer Ooms mij de garantie geeft dat hij zich nog mijn vraag herinnert wanneer hij verder in zijn betoog is, dan kan ik daar vrede mee hebben.

De heer **Ooms**: Wacht u rustig het verdere betoog af, zou ik zeggen, mijnheer Hendrickx. Met deze begroting is er voldaan aan een belangrijk voorwaarde voor zelfstandigheid. Deze begroting is reëel en structureel in evenwicht. Ook hier is een compliment op zijn plaats voor het college en ik denk ook de gehele raad. Iedereen heeft hieraan een bijdrage geleverd. Deze evenwichtige begroting maakt het mogelijk dat de Wassenaarse samenleving en de Wassenaarse politiek in alle openheid de toekomst van ons dorp met elkaar kunnen bespreken. Maar, voorzitter, laat één ding duidelijk zijn: de mening van de Wassenaarders hoort leidend te zijn bij de discussie over zelfstandigheid en het gaat hierbij dan om alle Wassenaarders. Het Wassenaarse antwoord aan de commissaris van de Koning zal gebaseerd moeten zijn op een inhoudelijke discussie met onze bevolking. Hiervoor is het noodzakelijk dat alle mogelijke varianten en de gevolgen hiervan de revue passeren. Dat is de enige manier om respect af te dwingen bij de provincie en het ministerie. Alleen dan zal er naar ons worden getuisterd.

De **voorzitter**: Mevrouw Kernkamp.

Mevrouw **Kernkamp**: Dank u wel voorzitter. Ik heb even een vraag aan de heer Ooms. Ik wilde vragen: bent u het niet met mij eens, ik hoop tenminste dat u het met mij eens bent, dat wij, voordat we de bevolking vragen wat zij ervan vindt, wel een degelijk onderzoek moeten hebben welke keuzes zij voor hebben en wat de consequenties daarvan zijn, zowel financieel als inhoudelijk, hoe het beleid wordt uitgevoerd, dat soort zaken.

De heer **Ooms**: Ik herhaal de zin die ik twee zinnen hiervoor gezegd heb. Ik citeer mezelf: "Hiervoor is het noodzakelijk dat alle mogelijke varianten en de gevolgen hiervan de revue passeren."

De **voorzitter**: Volgens mij is dat antwoord op uw vraag.

Mevrouw **Kernkamp**: Door middel van een stuk papier waarop dat geschreven staat, een onderzoek daarvoor?

De heer **Ooms**: U zegt het, een stuk papier, ik weet niet of het een stuk papier moet zijn. We gaan met alle Wassenaarders in discussie over de toekomst van Wassenaar. Dus niet alleen de politiek, maar de politiek met alle Wassenaarders. Of dat in de vorm van een papier moet, dat weet ik echt niet.

Mevrouw **Kernkamp**: Het gaat erom dat ik denk dat je die discussie pas kunt voeren als je ook weet wat de verschillende varianten zijn. Ik wilde u graag vragen of u die varianten eerst wilt en die dan wilt voorleggen en in de discussie wilt meenemen?

De heer **Ooms**: Ik denk dat het een integraal benadering is. Als je alle varianten onderzoekt, hoort daar ook bij dat je kijkt welke mogelijkheden er zijn. Ik vind het een beetje een onbegrijpelijke vraag die u stelt, moet ik eerlijk zeggen. Dat spreekt toch voor zich?

Mevrouw **Kernkamp**: Nou, dat hoop ik. Ik ben bang dat we in gesprek gaan met de bevolking zonder dat duidelijk is welke opties er zijn. Dat wilde ik dus graag even met u vaststellen, dat we wel opties voorleggen.

De heer **Ooms**: Ik ben het helemaal met u eens, maar ik dacht dat dat duidelijk was.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik heb de vraag gesteld, er is een antwoord op gekomen, maar naar aanleiding daarvan ben ik toch weer wat verward. Met het voortschrijden van de jaren gebeurt me dat toch wat vaker, moet ik heel eerlijk zeggen. Dat kan ook samenhangen met het vaak hier komen, hoor. Als we even teruggaan in de tijd: de verkiezingen zijn geweest in 2014, dat was niet lang nadat de uitvoering van de samensmelting van de ambtelijke apparaten van Voorschoten en Wassenaar had plaatsgevonden. Dat was toen een hot issue. Partijen struikelden over elkaar om de Wassenaarse bevolking te beloven dat fusie niet aan de orde was. We zitten nog steeds in de raadsperiode waarin dingen worden gedaan op basis van de beloftes die aan de Wassenaarders zijn gedaan, waarvoor betaald is gekregen. Ik hoor ineens dat er toch wel wat ruimte gaat ontstaan, althans, niet bij het standpunt van Hart voor Wassenaar en wat ze toen beloofd heeft, maar bij andere partijen, tussen standpunten van toen en standpunten van nu. Ik zou heel graag de vraag willen stellen aan de heer Ooms hoe hij kan verklaren dat er tussen zijn standpunt toen en zijn standpunt nu zoveel licht is ontstaan.

De heer **Ooms**: Ik kan dat verklaren doordat u heel selectief luistert, uw eigen conclusies trekt. In het verleden heeft u Passie beschuldigd dat we voor een fusie waren. Niets is minder waar dan dat, maar ik herhaal wat ik net gezegd heb. Hierin bepalen we niet alleen de regio, we worden met deze vraag geconfronteerd vanuit de provincie en de mening van Passie is dat je die vraag serieus moet bekijken. We moeten een antwoord geven aan de provincie dat gebaseerd is op onderzoek van de varianten, zoals D66 zegt, maar dat ook gebaseerd is op de discussie met alle Wassenaarders. Dan kom je tot een verantwoord advies of een verantwoorde mening aan de provincie. Dat u altijd denkt en beweert dat u weet wat Passie wil, dat leeft in uw hoofd, maar niet in het mijne.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter. Ik begrijp helemaal niet wat Passie wil, maar dat zal ook wel weer aan mij liggen. Een ding wordt mij nu duidelijk, althans, ik denk dat het duidelijk wordt. Dat is dat de provincie heeft gevraagd, in de ogen van de heer Ooms, om te onderzoeken wat de bestuurlijke toekomst van Wassenaar moet zijn. Dat is wat u net lotterlijk zegt. Staat u daarachter?

De heer **Ooms**: Ik heb begrepen van de waarnemend burgemeester dat wij met een volgende raad in discussie gaan over hoe onze bestuurlijke toekomst eruit moet zien. Als ik dat verkeerd begrepen heb, zal de burgemeester ongetwijfeld daarop antwoorden. Ons plan is om met de toekomstige raad met alle Wassenaarders in discussie te gaan en dan mag je wel van tevoren zeggen dat Passie op dit moment hoopt dat daar zelfstandigheid uitkomt. Dat in uw hoofd leeft: dat ik dat anders gezegd heb, dat is uw probleem, niet het mijne.

De heer **Hendrickx**: Ik luister heel goed, meestal. Ik probeer toch de heer Ooms te begrijpen. Is er nu een vraag die gesteld is aan deze raad om over de toekomst na te denken? Ik ben niet op de hoogte.

De heer **Ooms**: De vraag is niet aan deze raad gesteld. De burgemeester zal me straks wel corrigeren als ik het fout zeg. De vraag wordt gesteld aan de volgende raad. Nogmaals: als ik dat fout heb, dan heb ik het fout, maar zo heb ik het begrepen.

De heer **Hendrickx**: U gaat er dus van uit, u hebt de wetenschap en de kennis, dat de volgende raad gevraagd gaat worden of Wassenaar zelfstandig moet blijven. Dan denk ik dat we hiermee het belangrijkste verkiezingsonderwerp voor de komende maanden hebben vastgesteld en ik ben u daar zeer erkentelijk voor. Dat staat. Een tweede, dat is iets waar ik een opmerking en niet een vraag over heb. Wat ik vaak hoor is dat we het liefst zelfstandig blijven, maar... Dat is wat ik naar aanleiding van deze discussie even op de tafel wilde leggen.

De **voorzitter**: De heer Ooms.

De heer **Ooms**: De manier waarop ik dit net besproken heb, alle varianten de revue laten passeren en dat in nauw overleg met alle Wassenaarders, dat is volgens Passie de enige manier om respect af te dwingen bij de provincie en het ministerie, zodat ze naar ons gaan luisteren. Echt alleen dan zal er naar ons geluisterd worden. Iedereen, iedere partij die iets anders beweert, leidt ons geliefde dorp direct naar de afgrond. Passie en lokaal Wassenaar zullen dat nooit laten gebeuren. Na deze algemene beschouwing nog enkele opmerkingen. Passie roept het college en de raad op zo snel mogelijk te komen tot besluitvorming over de sporthal, de gymzaal en de toekomst van de Warenar. Laten wij er met elkaar voor zorgen dat de theaterfunctie van de Warenar voor Wassenaar kan worden behouden. Het zou ons als raad en college en sieren als wij deze belangrijke zaken niet doorschulven naar de nieuwe raad. Wij verwachten van het college in dozen ook enigszins creatief denken in oplossingen, gezien de beperkte structurele exploitatieruimte. Een aandachtspunt blijft dat projecten realistisch worden gepland qua tijd en kosten. Alleen dan kan voorkomen worden dat projecten voortdurend worden doorgeschoven, zoals wij in het verleden en ook in eerdere raadsprocedures helaas soms zagen. De begroting is als document slaapverwekkend. Erg boekhoudkundig, veel getallen en tabellen zonder goede duiding. Dat vindt Passie geen goede zaak. De begroting moet voor alle Wassenaarders leesbaar, duidelijk en transparant zijn. Deze begroting is niet geschreven voor alle Wassenaarders, niet te begrijpen. Dat is gewoon jammer. De begroting is namelijk voor en van alle Wassenaarders. Dit kan en dit moet een volgende keer beter. Met betrekking tot de Omgevingswet is Passie voornemens een amendement in te dienen. De strekking hiervan is om aan de voorziening gefasceerd te doteren uit algemene reserve. Dit geeft de raad de mogelijkheid zijn zienswijze ten aanzien van de invoering van de Omgevingswet en daarmee samenhangend, de kosten, op basis van de laatste inzichten en modellen kenbaar te maken. Het huidige voorstel van een mandaat aan het college middels een voorzending, voor het volledige bedrag, geschat op beperkte informatie, geeft de raad daartoe minder mogelijkheden. De wethouder heeft tijdens de commissievorgadering al aangegeven hier geen bezwaar tegen te hebben. Misschien komt hij nog met wat technische varianten, maar ik heb toen begrepen dat u in principe zou kunnen leven met een amendement van deze strekking. Wij verwachten dan ook dat dat niet op te veel bezwaren zal stuiten. Voorzitter, met wat interrupties tot zover onze eerste termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan is het woord aan Hart voor Wassenaar. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, dank u wel. Hart voor Wassenaar heeft zich afgevraagd hoe deze begroting in te steken. Het is de laatste begroting van deze coalitie en dat wetigt ook enige reflectie op de afgelopen vier begrotingsjaren. Laten we met het goede nieuws beginnen: deze begroting is de beste van de afgelopen vier jaar. De reden daarvoor is dat deze begroting vrijwel beleidsloos is. De afgelopen jaren hebben geleerd dat beleid van deze coalitie zich onmiddellijk vertaalt in het openzetten van de geldkraan, zodat op structurele basis veel meer geld uit wordt gegeven dan er binnenkomt. Laat de cijfers maar even voor zich spreken. Was de algemene reserve per eind 2013 € 52,4 miljoen, per eind 2017 is die gezakt naar € 34 miljoen, of een afname van bijna € 20 miljoen. Een krappe € 5 miljoen per jaar. Waren de liquide activa, cash of near cash... Ik wacht even op mevrouw Kernkamp.

De **voorzitter**: Mevrouw Kernkamp.

Mevrouw **Kernkamp**: Ik wist dat u hiermee zou komen, maar u vergeet in het grote schema dat we vorige keer uitgedoeld hebben gekregen, sorry, ik kan het ook niet helemaal goed zien, dat niet alle uitgaven daarin staan. U had het over € 20 miljoen die is uitgegeven, maar het gaat om de boekhoudkundige techniek. € 10 miljoen is in voorzieningen gezet en bestemmingsreserves. Daar heb je al een heel bedrag dat gewoon voor een bepaalde bestemming wordt neergezet. Dat betekent niet dat dat allemaal weg is. Ik wil heel graag, want ik had deze opmerking verwacht, dat u dat in de rest van het betoog meeneemt en dat u niet elke keer met dat verhaal komt. Dat is gewoon niet waar. Er staat ook een staatje, dat heeft u ook gekregen, wat we voor uitgaven hebben gedaan. Dat is op sport, dat is op scholen en daar zit dat stukje in van de frictiekosten. Verder zit het er gewoon niet in, dus houd nu eens op met dat "we geven € 5 miljoen per jaar uit". Ik zou u willen verzoeken om in de rest van uw betoog door te gaan met de juiste cijfers. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, in de eerste plaats is het zo dat ik zeg wat ik zeggen wil en ik me zeker door mevrouw Kernkamp niets laat voorzeggen. Misschien wel door mijn vrouw, maar dan ben ik blij dat mevrouw Kernkamp mijn vrouw niet is. Nu wilde mijn andere favoriete dame ook nog iets zeggen.

De **voorzitter**: Ik wil uw vrouw wel eens ontmoeten, dan kan ik die vergelijking ook maken. Dat is misschien leuk. Ik geef mevrouw Dekker het woord.

Mevrouw **Dekker**: Mijnheer de voorzitter, het gaat natuurlijk ook om bestemmingsreserves die we hebben opgebouwd. Het gaat ook over de voorzieningen die zijn opgebouwd, naast de algemene reserve. Dan hebben we het echt over heel hoge bedragen van meer dan € 70 miljoen. Ik vind dat u er geen recht aan doet om daar helemaal aan voorbij te gaan en u te concentreren op een aantal zaken alsof er niets gebeurd is met datgene wat wel uit de algemene reserve is gegaan. Het gaat ook om de bestemmingsreserves die we opgebouwd hebben en de voorzieningen.

De heer **Hendrickx**: Ik kan mevrouw Dekker meteen uit de droom helpen. De bestemmingsreserves zijn met € 10 miljoen toegenomen en er is een verplaatsing geweest van € 12 miljoen euro van de algemene reserve naar de bestemmingsreserves ten behoeve van de kapitaalslasten van het zwembad. Dat heeft tot gevolg gehad dat er operationeel meer geld uitgegeven werd. De truc die uit is gehaald toentertijd is simpelweg van de algemene reserve naar de bestemmingsreserves, zodat er meer geld uitgegeven kan worden. Als u dat goed boekhouden vindt... Ik praat even door. Ik heb dus even de vergelijking genomen van simpelweg eind 2013, algemene reserve, en eind 2017, algemene reserve. Als je in meer detail wilt kijken, dan zie je dat het allemaal niet positief is geweest. Het tweede is, als je naar cash kijkt, cash of near cash, dan was er per eind 2013 € 43,8 miljoen in de bank en per eind 2017 € 34,5 miljoen. Een afname van cash € 9,3 miljoen en ik moet heel eerlijk zeggen: cash is het enige waar je anderen mee kunt betalen. Algemene reserves niet. Die kun je niet opknippen en daarvoor ga je niet naar de bakker om er een brood mee te betalen. Dat werkt zo niet. Dit is inclusief de opbrengst van de verkoop van onroerend goed. In 2018 zullen de likvide activa met nog eens € 4 miljoen af nemen als gevolg van het uitstellen van projecten en het over de rand heen duwen van uitgaven. Daarnaast zijn we er eigenlijk van overtuigd dat achterstallig onderhoud eerder is toegenomen dan afgenomen, ofwel dat niet op de balans staande verplichtingen zijn toegenomen. Tijdens de eerste begrotingsbespreking in 2014 heeft Hart voor Wassenaar haar zorgen uitgesproken over het financiële beleid, evenals de jaren erna. Hart voor Wassenaar heeft het college in 2014 gevraagd een visie te geven op de financiële ontwikkeling en over er bezuinigingen nodig waren. In een informatiebrief, februari 2015, heeft het college aangegeven bezuinigingen niet nodig en niet wenselijk te achten. Hart voor Wassenaar heeft er toen voor gekozen liever alleen te staan dan met een groep de verkeerde kant uit te lopen. Dat dat verkeerde kant uitlopen niet lang heeft geduurd blijkt wel, want eind 2016 greep de provincie in, die vond dat de grens bereikt was en dat er ingegrepen moest worden. En hoe. Voorzitter, eind vorige raadsperiode werd de actie Schoon schip ingezet. Na de nieuwe verkiezingen kon dat schone schip gebruikt worden om de gouden berg van volgens D66 € 60 miljoen te vervoeren en uit te delen. Er is een coalitie ontstaan die, tegen de achtergrond van de illusie dat het schip schoon is en het idee dat de algemene reserve er per definitie is om op te maken, een verzamelijst aan wensen, verlangens, ideeën en leuke dingen opstelt. Alle onderdelen van de verzamelijst moesten worden gerealiseerd. Er heeft geen afweging, uitrui en verantwoording plaatsgevonden. We tellen alles bij elkaar op en we gaan onze gang.

De **voorzitter**: Mevrouw Kernkamp.

Mevrouw Kernkamp: Achterstallig onderhoud is niets aan gedaan. Waar haalt u dat dan vandaan, hoezo is er niets gedaan aan achterstallig onderhoud? Dan gaat u weer met cijfers gooien alsof wij ineens € 6 miljoen uit willen geven en allemaal cijfers noemen die niet kloppen. Het gaat er natuurlijk om dat we in deze periode inderdaad achterstallig onderhoud hebben weggenomen, iets hebben gedaan aan de scholen. Ik weet niet of u aan die scholen wilt zeggen dat het bedrag van € 3 miljoen dat we daarin hebben geïnvesteerd, wat hard nodig was, dat u dat niet nodig vond. Voor de sportaccommodaties hetzelfde. Als u dan met alternatieven komt om wel tot die uitgaven te komen of misschien gewoon met een alternatief plan te komen om die reserves wel of niet in te zetten, of met boezuinigingen te komen, dan wil ik daar best met u over in discussie gaan. Elke keer weer die discussie dat we te veel uitgeven en verder hoeft u dan geen oplossingen en zit u alleen maar beleid af te kraken waar echt dingen mee gedaan worden, wat ook aantoonbaar is, dat ben ik een beetje zat. Ik zou graag willen dat u daar ook een keer op ingaat.

De heer Hendrickx: Ja voorzitter, het bedrag van € 60 miljoen is door D66 zelf in een krantenartikel genoemd, ergens in 2015 geloof ik. Dat is de eerste keer dat ze vond dat ze iets over Hart voor Wassenaar moest zeggen. Maar goed, de € 60 miljoen komt van D66 zelf. Een tweede is: u kunt mij wel betichten van een aantal dingen, maar we praten hier over drie, drieënhalve jaar proces. Als u goed heeft opgelet, maar u was er vaak ook niet, dan is het zo dat alles wat met scholen te maken heeft de ja-stem van Hart voor Wassenaar heeft gekregen. Op het moment dat u hier tegen mij zegt dat ik alles afkraak wil ik een ding zeggen: D66 staat voorop wanneer het gaat om de uitvoering van 3D en daar zijn ze heel trots op. Dat is het enige project waaraan alle oppositiepartijen hebben meegewerkt en daarna is het een pulshoop geworden. Ik wil dus maar één ding zeggen: weet wat u zegt en weet waar u andere mensen van beticht, en laat er geen misverstand over bestaan.

De voorzitter: De heer Ooms gaat interrumperen. Gaat uw gang.

De heer Ooms: Ik wil wat opmerken aan de heer Hendrickx. De begroting zoals die er nu ligt is reëel en structureel sluitend. Mijn vraag aan u is: als dat zo is, bent u dan met mij eens dat geld en financiën een middel zijn en niet een doel?

De heer Hendrickx: Ik kom daar dadelijk op terug. U weet hoe dat gaat. Ik zal uw vraag beantwoorden en onthouden.

De heer Ooms: Dan hoop ik ook dat u wilt beantwoorden: bent u het met mij eens dat Hart voor Wassenaar een one-issuepartij is die uitsluitend over geld praat en hoe kan het dan dat u nooit met frisse, goede ideeën komt hoe de zaak wel moet? Je kunt D66 wel een sneer geven dat ze geld uitgeven, maar je kan die partij niet verwijten dat ze geen profiel hebben om de dingen die ze willen doen voor Wassenaar. Het enige waar ik u van kan betichten is dat u geen geld wilt geven en neem van mij aan: dat is geen goed beleid voor Wassenaar.

De heer Hendrickx: Ja voorzitter, ik moet tot mijn spijt constateren dat de heer Ooms de krant niet leest, want daarin staat bijna wekelijks wel iets wat we willen enzovoorts. Ik vind het jammer dat de communicatie wat dat betreft zo eenzijdig is.

De voorzitter: De heer Van Sloten.

De heer Van Sloten: U schrijft prachtige stukjes in de krant, maar er komt hier in de raad helemaal niets. U roept steeds "wacht! maar tot het verkiezingsprogramma, ik schrijf wel weer een stukje in de krant". Inderdaad, dan staat er weer een stukje in de krant, het afvalbeleid kan allemaal beter en goedkoper. We hebben hier nog nooit iets gehoord van uw kant hoe dat dan beter moet. We hebben werkelijk nog geen enkel idee gehad, geen enkele motie, geen enkel amendement, waarin u aangeeft wat echt een beter idee is. Het enige wat u zegt hier in de raad is dat alles geld kost en wij niet weten wat we doen en dan lezen wij verdorie weer in de krant, een week later: "De heer Hendrickx heeft een briljant idee over het afval, het kan allemaal goedkoper". Geen idee waar hij dat vandaan haalt. Het staat hartstikke leuk in de krant, maar in deze raad komt u met geen enkel idee en u speelt hier niets klaar.

De voorzitter: De heer Hendrickx.

De heer Hendrickx: Al meerdere keren krijg ik met name uit de GroenLinks-hoek te horen dat wij daar waar wij pretenderen onderzoek te hebben gedaan, dat dat niet waar is. Ik kan u verzekeren, zelfs met foto's, dat wij nogal wat bedrijven bezocht hebben op het gebied van afvalverwerking en

dat wij daar met mensen gesproken hebben. Wij zijn de enigen geweest, dat klee hebben we al-
lang in allerlei vormen gepresenteerd. U moet zich ook realiseren dat wij de enige waren die te-
gengesteld hebben bij het afvalplan. Dat hebben we met redenen gedaan. De enigen. We hebben
dat ook met redenen omkleed. Als u het heel vervelend vindt, ik kan me dat wel voorstellen als je
heel dogmatisch in GroenLinks zit, dan wordt alle tegenspraak lastig en dan is dat vervelend. Als u
mij wilt ontzeggen dat ik in de lokale Wassenaarse krant dingen schrijf, of als u dat irriteert, dan
neigt dat er haast naar dat u mij een vrijheid wilt ontnemen die ik nogal...

De heer **Ooms**: Voorzitter, mag ik hier op reageren? Het gaat over hetzelfde onderwerp.

De **voorzitter**: Ik kijk even de heer Hendrickx aan. Dan geef ik eerst het woord aan de heer Van
Sloten, want eerst was aan hem het woord, en dan komt u. Mijnheer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Ik wil niemand ontzeggen om leuke stukjes in de krant te schrijven. U doet
maar. De heer Paulides mag op Twitter ook roepen wat hij wil, daar ga ik verder niet over.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, een punt van orde. Ik vind het echt stuitend dat mijn stukjes in de
krant in één zin worden genoemd met het getwitter van de heer Paulides. Dat vind ik onacceptabel.

De **voorzitter**: Ik constateer overigens dat het geen punt van orde was, maar een opmerking, en
die is gehoord. De heer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: Als de heer Hendrickx of de heer Paulides dingen willen uiten, dan sta ik dat
niet in de weg. Dan gaat het me niet om de gelijkwaardigheid van dingen, het gaat me erom dat ik
daar niet over ga. Het enige wat ik constateer is dat het blijft bij stukjes in de krant schrijven. U
bent heel trots op uw tegenstem. Ik snap niet waarom je trots bent op een tegenstem. Ik zou trots
zijn op een ander idee of een initiatiefvoorstel, of een amendement of motie. Als u zegt 'we hebben
een initiatiefvoorstel hebt ingediend, maar iedereen was tegen', daar mag je trots op zijn. Maar het
feit dat u tegen een raadsvoorstel bent, dat vind ik geen prestatie op zich.

De **voorzitter**: Dan mag de heer Hendrickx nog even reageren en dan kom ik bij de heer Ooms.

De heer **Hendrickx**: Ik weet niet helemaal zeker of ik de heer Van Sloten goed begrijp. Laat ik
vooropstellen dat Hart voor Wassenaar geen vergadering gemist heeft, bij alle besluiten is ge-
weest, ik ben bij ongeveer 70% van de raadsvergaderingen geweest, in 70% van de gevallen voor
heeft gestemd. We hebben tussen de 25 en 30 moties en amendementen ingediend. Weet u, mijn-
heer Van Sloten, daar kom ik dadelijk nog op: als je een coalitie hebt van vijf partijen die elkaar in
een wurggreep hebben en van tevoren in het coalitieoverleg hebben afgesproken hoe ze over din-
gen doen, dan merk je op een gegeven moment dat er weinig ruimte meer bestaat voor discussie.
Het is allemaal voorgerekookt. We hebben wat hoogtepunten meegemaakt, dat iemand namens de
coalitie sprak. Ik wist dat ze ging staan.

De **voorzitter**: Maak het even af, dan kom ik eerst bij de heer Ooms.

De heer **Hendrickx**: Het gaat hier om de opmerkingen van de heer Van Sloten. Ik zit in de opposi-
tie, dat is wat ik er aan toe wil voegen. Ik heb een mening over heel veel dingen. Ik heb het al
tegen mevrouw Kornkamp gezegd, toen zij over scholen begon, dat ik daar volledig achter sta, dat
daar geld aan besteed wordt. Ik ken mijn stongedrag van de afgelopen drieënhalve, bijna vier jaar,
en ik begrijp dat als iemand bij u de kooi opstoot, dat u die vooral moet aanvallen, want aanvallen
is de beste verdediging. inhoudelijk zit u helemaal mis.

De **voorzitter**: Ik ga naar de heer Ooms.

De heer **Ooms**: Ja voorzitter. Aan het begin van deze raadsperiode hebben wij met elkaar afge-
sproken dat we tot een betere politieke bestuurscultuur zouden komen, want het was toen echt wel
een dingetje in die tijd. Ik kan me in de verkiezingscampagne herinneren dat heel veel partijen het
erover eens waren, dat we elkaar diep in de ogen gekeken hebben en gezegd hebben dat we dat
eigenlijk moesten doen. Een van de dingen die toen prominent naar voren is gekomen, is dat je de
politieke discussie hier voert in de raadzaal en niet alleen in de krantjes. Wat is moeilijk, dat is een
discussie aangaan hier in de raadzaal waarbij mensen je aan kunnen spreken over wat je zegt. Als
je bijvoorbeeld zegt dat de Bellesteijn gebouwd is op de stoepwand, dan staat er hier iemand op die
vraagt wanneer u daar voor het laatst bent geweest. Dat is gewoon niet zo, er komt een prachtige

groenzone omheen. Wat is, en dan spreek ik voor mezelf, een slechte bestuurscultuur? Als je die discussie niet in de raad voert, maar achter je laptop gaat zitten, een stukje schrijft waarbij niemand je tegen kan spreken, holt tendentieuze stukken. U mag zelf weten wat u schrijft, hoor, dat mag u doen, maar dat is een teken van zwakte, want dan kan u niet worden tegengesproken. Ik ben het dus helemaal eens met GroenLinks: de politieke discussie voer je in de raadzaal en kun je aanvullen met krantenartikelen. De discussie voer je hier. Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, het is grappig dat de heer Ooms het voorbeeld noemt, zo kom je elke keer bij voorbeelden terecht: ik weet nog precies wat ik hier gezegd heb over Bellesteijn. Ik was er ook op tegen, omdat het zo massief en groot gebouwd zou worden, en met mij meerderen. Die discussie heb ik hier gevoerd. Het bevreemdt mij op een angelofelijke manier, ik vind het echt vreemd, het gaat mijn voorstellingsvermogen te boven, dat er mensen zijn die zeggen dat de discussie hier moet plaatsvinden en dat je daar dan niet over moet schrijven in de krant. Met alle respect, wat ik hier doe, doe ik hier als raadslid, en wat ik in de krant schrijf, schrijf ik als iemand die ook in de raad zit. Ik begrijp niet dat u dat vervelend vindt, ik kan me daar werkelijk niets bij voorstellen. Ik vind dat raar. Ik vind het raar dat u zo kunt denken.

De **voorzitter**: Mevrouw Dekker.

Mevrouw **Dekker**: Als we natuurlijk de heer Hendrickx zoveel keren interromperen is hij de hele middag aan het woord. Dat zal hem wel uitkomen. Ik geef nu voor het laatst een interruptie bij uw bijdrage. Het is natuurlijk heel erg flauw van de heer Hendrickx, voorzitter, dat de coalitie één keer in een bijzonder geval als één mond heeft gesproken en dat het dan kennelijk voor hem duidelijk is dat de coalitie vóór een gesloten geheel is. Ik denk dat de heer Hendrickx de huidige coalitie echt lekort door te veronderstellen dat daar geen ruimte zou zijn voor ideeën van uit de raad, niet zijnde vanuit de coalitiepartijen. Het beeld dat de heer Hendrickx schetst, dat wij nooit naar hem hebben willen luisteren, vind ik een beetje pathetisch, want er zijn diverse inflatieën en voorstellen geweest vanuit oppositiepartijen die gewoon door de coalitie omarmd en gesteund zijn. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Waartoe ik behoorde. Laat ik mij niet beperken tot de coalitie, als we het over het CDA hebben. Het stemgedrag van het CDA is mij ook wel eens verrassend over gekomen, wie met wie stemde enzovoorts. Dat terzijde. Het punt is: hier vindt het debat plaats. Het tweede punt is dat de coalitie te bepalen heeft in welke mate dat debat de ruimte krijgt. Gaandeweg werd duidelijk dat de coalitie, juist om zichzelf bij elkaar te kunnen houden, dat debat weinig ruimte heeft gegeven. Dat is mijn oordeel over de afgelopen driënhalf jaar.

De **voorzitter**: Vervolg uw betoog.

De heer **Hendrickx**: Dank u. Ik was bij de lijkende activa. Ik heb het gevoel alsof ik opnieuw moet beginnen, anders ben ik de rode draad kwijt. Het is de uitvoeringskant die er gelukkig nog een rem op zet. Stel je nu toch eens voor dat vorige week de voetbalkool al klaar zou zijn geweest en er geen uitspraak van de Raad van State afgewacht had moeten worden. Dan was het volgende project van het verlanglijstje alweer onderhanden. In maart is er een nieuwe coalitie. Onze zorg is dat l'histoire se répète. Gaat die weer denken: alles is in orde en dit is naar aanleiding van Schoon schip, voorafgaand aan deze coalitie, en de algemene reserve is nog steeds hoog zat, gaan met die banaan? Dat brengt mij direct op de discussie van de algemene reserve. Vorige week werd nog openlijk afgevraagd waarom wij een algemene reserve moeten hebben. Dat is niet de kwestie. De kwestie is of je de discipline en de wijsheid kunt opbrengen om je levensstandaard niet te laten bepalen door de pot met geld die ergens ligt, maar dat je de levensstandaard laat afhangen van je inkomen. Als je dat niet doet, is de pot met geld op enig moment op, maar je levensstandaard zal je dan moeilijk kunnen veranderen, want inoens moet je keuzes gaan maken en dat is wat deze coalitie niet heeft gedaan. Keuzes maken is niet wat wij gewend zijn en dus ga je geld lenen. De eerste euro is heel makkelijk geleend, maar als je wel gedisciplineerd en met wijsheid met inkomsten en uitgaven omgaat, dan ben je ook in staat om op een goede manier met de algemene reserve om te gaan. Voorzitter, de kans dat een gemeente met schulden in de problemen komt, is vele malen groter dan die van een gemeente zonder schulden. Kijk maar naar het dorp waar we niet mee gaan fusen. In het grote tijdsraamwerk is een raadsperiode van vier jaar onbeduidend. De enige verplichting die er is, is om een beter dorp achter te laten dan die in het begin was. Naar

het beeld van Hart voor Wassenaar heeft deze raadsperiode niet gebracht wat het had moeten brengen. Van buitenaf heeft moeten worden ingegrepen, in deze periode is veel te weinig gedaan aan de ontwikkeling van de werkorganisatie, de bestuurskracht is niet of onvoldoende verbeterd, de financiële positie is verslechterd doordat de prijs voor deze coalitie uit de algemene reserve is betaald. In deze periode is niet voorkomen kunnen worden dat onderzocht gaat worden wat de bestuurlijke toekomst van Wassenaar wordt en het bestuur is van onvoldoende kwaliteit om te borgen dat Wassenaar zelfstandig kan zijn. Het vertrouwen van de Wassenaarders in het bestuur is onder het gemiddelde en er is ontevredenheid onder de Wassenaarse bevolking, onder andere door Avalex en hoogbouwprojecten. Voorzitter,

De **voorzitter**: De heer Ooms.

De heer **Ooms**: Een heel korte vraag. Mijnheer Hendrickx had een hele waslijst. Mijn enige vraag is: zou u gedetailleerd aan kunnen geven waar Hart voor Wassenaar hier wel een positieve bijdrage aan heeft geleverd? Geen algemeenheden, maar graag concrete voorbeelden hoe Hart voor Wassenaar heeft geacteerd om bij die hele waslijst van u de zaak beter te maken. Wat hebt u bereikt? Of hebt u als oppositie helemaal niets bereikt?

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, het debat speelt zich hier af en in de krant staan dingen waar je mensen mee beïnvloedt. Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat ik hier pak 'm beet een raad of 30, 35 heb gezeten zonder mijn mond open te trekken. Sterker nog, ik denk dat ik een iets groter aandeel heb gehad in de dingen die besproken zijn. Wij hebben meningen gewisseld, we hebben discussies gehad. Laat ik een paar voorbeelden noemen. De bijdrage in de strategiegroep Valkenburg is met elkaar fors. Daar zijn we heel nadrukkelijk bezig om, zoals mevrouw Dekker daarstraks ook zei, dingen te doen. Er zijn ook andere punten. Bouw van scholen, daar is goed over nagedacht. Wij zijn heel nadrukkelijk ook tegen bepaalde ontwikkelingen en we zijn niet bang om dan, zelfs in ons eentje, nee te zeggen tegen een bepaalde groep die wel voor is.

De **voorzitter**: Mevrouw Dekker.

Mevrouw **Dekker**: Ja, daar ben ik weer. Wat mij wel bevreemdt in uw betoog is het feit dat u voor een aantal dingen hebt gestemd, maar ik herinner me nog heel goed dat u, toen wij spraken over de kunstgrasvelden, inhoudelijk voor was, maar omdat het geld kostte tegen was. Daar heb ik nooit wat van begrepen en nu nog niet. Misschien dat u dat nog eens kunt uitleggen.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dat wil ik heel graag uitleggen. Inhoudelijk was ik voor de kunstgrasvelden. Wij hebben die dag drie dingen gedaan. Wij hebben twee minuten over de kunstgrasvelden gesproken, we hebben een uur over de voetbalkooi gesproken en wij hebben een beslissing genomen over de Dr. Mansveltkade, zo heel het daar geloof ik. Inhoudelijk waren wij voor de kunstgrasvelden, maar omdat het om een aanzienlijk bedrag ging en omdat we vonden dat wanneer je naar de demografische ontwikkelingen kijkt in Wassenaar daar toch een paar keer langer over moest worden nagedacht, en omdat we vonden dat een aantal dingen onderbelicht waren, maar vooral vanwege het feit dat we geen enkel zicht hadden op wat de werkelijke financiële positie van Wassenaar was, heb ik toen gezegd: gegeven de onduidelijke financiële positie van Wassenaar stemt Hart voor Wassenaar tegen. Dat was de reden waarom wij toen tegengestemd hebben. Niet omdat wij inhoudelijk tegen waren, wij waren voor, maar wij wisten niet wat de financiële positie van Wassenaar was. Dat is voor ons toen het argument geweest. Je gaat € 1,1 miljoen of € 1,2 miljoen uitgeven aan kunstgrasvelden, € 1,8 miljoen aan de Dr. Mansveltkade. Dat zijn forse bedragen en we weten niet wat de financiële positie van Wassenaar is. Dat is voor ons de doorslaggevende reden geweest om toen tegen te stemmen.

De **voorzitter**: U kunt vervolgen.

De heer **Hendrickx**: Fijn. Ik ben bijna klaar. Voorzitter, Hart voor Wassenaar gaat deze begroting niet steunen, dat moge duidelijk zijn. Hoewel we het de beste begroting vinden van de afgelopen vier jaar, vinden we hem niet goed genoeg, vinden we dat deze begroting geen gezond uitgangspunt is voor de volgende begroting, zitten er naar onze zin nog te veel uitgaven in die wij niet zinrijk achten, vinden we de resultaten van de bezuiniging in de werkorganisatie te traag en te weinig, zijn we ontstemd over het feit dat deze raad geen directe zeggenschap wordt gegeven over de begroting van de werkorganisatie en vinden we dat de cash outflow volgend jaar nog veel te groot

is. De houding van Hart voor Wassenaar zal zijn en blijven dat we een zeer gedisciplineerd en verantwoord financieel beleid voorstaan, zoals ik zojuist heb uitgelegd. Dat zal voor ons een van de belangrijkste uitgangspunten voor de verkiezingen zijn. Uiteraard zal dat ook zijn ter ondersteuning van de zelfstandigheid van Wassenaar. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ooms.

De heer Ooms: Ja voorzitter, ik val in herhaling. Hetzelfde als bij de VVD. Hoe kun je nu zo een waslijst aan klachten hebben, dat kan natuurlijk, daar ben je oppositie voor, maar hoe is het mogelijk dat er niet een amendement en niet een motie ligt die iets oplost? We zijn tegen, tegen, tegen, we doen niets en we gaan stukken in de krant schrijven. Waar zijn uw ideeën, waar zijn uw amendementen?

De heer Hendrickx: Voorzitter, laat ik duidelijk hierover zijn. Ik vind het heel kinderachtig dat dit zo gezegd wordt. Deze coalitie is al jaren een gesloten bastion. Je kunt met heel veel moeite een aantal dingen inbrengen en in het begin hebben we dat ook gedaan. Ik heb vorig jaar nadrukkelijk en uitdrukkelijk gezegd dat wij geen moties indienen, dat doen wij ook dit jaar niet meer, vanwege het simpele feit dat het geen zin heeft. Wij hebben een motie vanaf het begin aangegeven, waarvan wij vinden dat het een redelijke motie is. Daarvan hebben wij vorig jaar gezegd het niet meer te doen en ook dit jaar doen we het niet. Dat is een motie ter verhoging van de toeristenbelasting van enkele tonnen, waarmee je sowieso je problemen voor een stuk kunt oplossen. Het moment dat het duidelijk is dat daar keer op keer een nee op komt, stoot ik mijn hoofd niet voor een derde keer tegen een steen.

De voorzitter: De heer Ooms.

De heer Ooms: Twee dingen, voorzitter. De heer Hendrickx beschuldigt de coalitie ervan dat ze een hechte groep is die goed samenwerkt. Ik beschouw het maar als een compliment, want ik zou me eerder voor kunnen stellen, als wij rolleballend over straat liepen, dat de heer Hendrickx zou zeggen 'wat is dit voor een waardeloze coalitie'. Dat is mijn eerste opmerking. U hoeft er niet op te antwoorden, want ik weet hoe u erover denkt. De tweede opmerking is: ik denk dat je, als je als raadslid alleen maar moties en amendementen indient die door niemand gesteund worden, eens voor de spiegel moet gaan staan.

De heer Hendrickx: Ja voorzitter, ik wil toch op de twee opmerkingen reageren. Dan ben ik alleen de eerste opmerking kwijt. Ik begin daarom bij de tweede.

De voorzitter: De heer Ooms vroeg om een compliment voor de hechte coalitie.

De heer Hendrickx: Ik wil de heer Ooms best complimenteren vanwege de hechtheid van de coalitie. Er kwam een paar maanden geleden een mail voorbij waarin de coalitie vroeg om vooral het eigen college niet aan te vallen, hetgeen iets zegt over de openheid van deze coalitie naar de rest van de raad toe. Ik heb daar niets mee. De coalitie heeft geacteerd zoals de coalitie heeft geacteerd en naar mijn beeld is dat niet een goede zaak voor Wassenaar. Ik denk dat er heel wat mensen in de oppositie zijn die best met de coalitie hadden willen samenwerken. Het mooie voorbeeld is de 3D. In het begin, dat partij bijna apolitiek om de tafel zaten en tot iets kwamen. Ik had toen ook echt verwachtingen over hoe we dit verder konden brengen, tot op een gegeven moment dat gesloten front er was en er niet meer doorheen te komen was. Als u mij nog heel even wilt helpen met de tweede opmerking van de heer Ooms, dan kan ik die ook even aanpakken. Had ik die niet?

De voorzitter: Volgens mij was het voldoende zo.

De heer Hendrickx: Dat is aan mij, daar gaat u niet over. Er was een tweede opmerking.

De voorzitter: De heer Ooms weet het ook niet meer. Dank u wel. Dan is GroenLinks aan het woord, de heer Van Sloten.

De heer Van Sloten: Dank u wel, voorzitter. Ten eerste dank aan de ambtenaren die wederom een indrukwekkend boekwerk hebben opgesteld. Dat is toch een hele klus, zeker als je ook nog voor Voorschoten aan de slag moet. Daar zit het toch iets lastiger dan wij het hier hebben, dankzij onze grote algemene reserve. De begroting gaat eigenlijk terug naar de basis. Er zitten weinig echt verrassende dingen in. Een lichtpuntje is voor ons de bijdrage voor het Nationaal Park Hollandse Dui-

nen. Dat is nu eenmalig en wat ons betreft moeten we dat meerjarig oppakken, maar we zijn benieuwd naar de plannen die later dit jaar komen, dus dat wachten we even af. Dan vanaf deze plek nog even dank aan de huidige VVD-minister Bruno Bruins, die als informateur deze combinatie van partijen heeft geadviseerd. Dat is toch wel een hele prestatie. Hij is daarvoor beloond met een kabinetspositie, als we het partijkartel even in ere houden.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx weet hoe het echt is gegaan. Gaat uw gang.

De heer **Hendrickx**: Als de heer Van Sloten een keus had kunnen hebben, de heer Bruins in dit kabinet of GroenLinks in dit kabinet, wat had hij dan willen kiezen? Ik begrijp uit deze woorden dat hij liever de heer Bruins in het kabinet heeft dan GroenLinks.

De heer **Van Sloten**: Ik houd me bezig met lokale politiek en daar ga ik nu mee verder. Er is vier jaar geleden enkele keren gezegd dat Wassenaar na vier jaar van dit linkse college een rokende hoop stenen zou zijn. Niets is minder waar, behalve dan dat kleine muurtje hier net voor De Paauw. Het tegenovergestelde is waar. Er wordt veel aangepakt, er gebeurt veel in het dorp. GroenLinks heeft vertrouwen in dit dorp, zeker ook als we de zaken goed aanpakken en daardoor kunnen we ook een zelfstandige gemeente blijven. Partijen die langs de zijlijn blijven roeptoeteren, dragen daar niet aan bij. Regeren is vooruitzien en het is goed om te zien dat een aantal toekomstige ontwikkelingen duidelijk in de begroting staat, zoals de precario. Het was voor ons allang bekend, al had de heer Hendrickx bij de commissievorgadering een soort openbaring op dit gebied. Regeren is ook anticiperen en wat dat betreft kan het nog wat beter, denken wij. De Rabobanklening, bijvoorbeeld, die afloopt in 2019. Wat gaan we daarmee doen? Dat is nu een vaste inkomstenbron, al jaren. Er is eigenlijk geen enkel plan om dat verlies aan inkomsten op te vangen. Wat ons betreft, we hebben daar een motie voor opgesteld, gaan we dat geld investeren, bijvoorbeeld in zonnepanelen. Die hebben als je ze kleinschalig op je huis legt een terugverdientijd van ongeveer 10 jaar, op grotere projecten is zelfs 5 jaar te behalen, en een afschrijvingstijd van 25 jaar, dus daar moet een goed rendement haalbaar zijn. Het is een motie die het college vraagt om daar een goed plan voor te maken. Deze collegoperiode nog, zodat we daar een besluit over kunnen nemen.

Dan het amendement fractiekosten, dat heb ik voorbereid en rondgemald. Net als vorig jaar, alleen halen we nu aan het eind van de periode het geld ook weg. Het gaat om de overschotten voor de komende jaren en het geld dat na 2019 nog over is. Het is wat ons betreft niet nodig om op papier een winst te behalen terwijl je dat geld uit de reserve haalt. We kunnen gewoon de positieve saldi op nul zetten en dan gaat er een hoop geld weer terug in de reserve.

Dan nog een verzoek aan de wethouder om een toezegging. Het gaat om de reserve duurzame maatregelen voor het onderhoud van De Paauw. Die is raadsbreed gesteund, maar volgens mij is die er niet, die bestemmingsreserve. Ik heb het in ieder geval niet kunnen vinden, dus als ik het mis heb, hoor ik het graag. Anders graag de toezegging dat die bestemmingsreserve er dit jaar nog komt en dat we hem ook daadwerkelijk gaan gebruiken, want het zou zonde zijn als we dat nu niet doen, zeker als er zo een brede steun voor is in de raad. Daarmee wil ik eigenlijk afsluiten. Mevrouw Dekker had het over Prediker 7:8, ik heb het over Prediker 7:9. Dat is een spreuk die ik mij ook af en toe ter harte moet nemen. "Heb een lange adem en beheers je rusteloosheid, want rusteloosheid heerst in het hart van dwazen".

De **voorzitter**: Dank u wel. Tot slot, als laatste in deze reeks, de Partij van de Arbeid. De heer Van Noort.

De heer **Van Noort**: Dank u wel, voorzitter. De laatste in de rij, daar zou iedereen hartstikke blij mee zijn, natuurlijk. Ik zal proberen er een beetje tempo in te houden. Voorzitter, het ligt voor de hand dat wij als PvdA-fractie hier melden dat we trots zijn op de voorliggende begroting voor 2018. Het inleveren van zo een evenwichtige begroting is een felicitatie in de richting van de coalitie. Er zijn heel veel dingen gebeurd in die periode en we zijn er ook nog in geslaagd om de lasten voor de burgers niet te verhogen. Ik denk dat dat iets is waar je best heel trots op kunt zijn. Zeker een lastenverhoging voor burgers is voor mijn achterban helemaal niet van belang. Daarom, voorzitter, zijn wij blij dat we ondanks dat strakke keurslijf waar we ingeperst zitten een bijdrage hebben kunnen leveren aan deze coalitie. U kent de traditie ongetwijfeld van Drees, Liefink, Duisenberg, Kok, Bos en Dijsselbloem, waarin is aangetoond dat onze partij veel waarde hecht aan een goed financieel beleid, gekoppeld aan een sociaal ideaal.

Voorzitter, het college heeft ervoor gezorgd dat de behoevplannen op orde zijn en dat het achterstallig onderhoud uit het verleden grotendeels weggewerkt is, voorwaar geen kleinigheid. Er zijn echter nog wel een paar opmerkingen te maken. Ik heb vorig jaar bij de begrotingsbehandeling een poging gedaan om duidelijk te maken dat een dergelijk financieel stuk voor iedereen goed

leesbaar en begrijpelijk moet zijn. U herinnert zich wellicht de potjes van mijn moeder. Voorzitter, leesbaar is het zeer zeker niet. Deze begroting zit barstensvol met tabelletjes, waarbij het opvalt dat de begroeiende teksten niet of nauwelijks betrekking hebben op de getallen, laat staan dat zij enige helderheid verschaffen. Wellicht kan dit college nog een aanzet geven dat er in de toekomst een bijlage bij de begroting zit waarin de essentiële informatie helder en beknopt wordt weer gegeven. Met essentiële informatie wordt dus ook het aangeven van zaken bedoeld die op ons af gaan komen. Een goede en duidelijke risicoanalyse waarbij wat mij betreft gesteld dient te worden dat risico's niet per definitie als negatief benoemd dienen te worden, maar ook vertaald kunnen worden naar kansen voor de toekomst.

Voorzitter, het werk van deze coalitie zit er nog niet op. In de komende resterende periode, tot aan de verkiezingen, roepen wij het college op om plannen uit te werken voor een nieuwe sporthal, het cultureel centrum de Warenar en locaties voor de hoogstnoodzakelijke sociale woningbouw aan te wijzen.

Voorzitter, gas geven met het nieuwe klimaatprogramma. Ik vond het zelf wel een leuke woordspeling. Ook nadenken, ik heb dat eigenlijk al eerder gezegd, over de in de toekomst te verwachten begrotingsproblemen. Voor wat betreft de sporthal en het cultureel centrum moge duidelijk zijn dat het voorzieningen zijn die zo belangrijk zijn voor ons dorp, dat deze met een gerust hart uit de algemene reserve bekostigd zouden kunnen worden. Anders is het wel gesteld met de exploitatie van deze locaties. Daar zal goed over nagedacht moeten worden, want het eerlijke verhaal naar de inwoners toe is dat er waarschijnlijk ingeteerd wordt op onze reserves.

Voorzitter, er moet ook nagedacht worden over het wegvallen van de precario-opbrengsten. Het is belangrijk dat het volgende college niet opgeschoept wordt met allerlei lijken in de kast.

Voorzitter, de discussie over de bestuurlijke toekomst van Wassenaar moet gevoerd gaan worden en door deze discussie aan te durven, ben je wel heel zelfstandig.

Voorzitter, er is alle reden om trots te zijn, maar er is ook een reden om inlander opgetogen te zijn. Er leven in Wassenaar volgens de laatste cijfers circa 600 mensen onder de armoedegrens. Op DLW na heb ik daar eigenlijk vandaag niemand over gehoord. De Partij van de Arbeid is ervan overtuigd dat ons college en allen die in het Sociaal Domein werkzaam zijn hun uiterste best doen om goed en efficiënt sociaal beleid uit te voeren. Echter, het ontstane overschot in het Sociaal Domein kan ook betekenen dat er nog veel meer moet gebeuren. De vraag aan het college is: zijn wij er werkelijk van overtuigd dat wij goed in kaart hebben waar de armoedeproblemen onder onze inwoners zitten en zijn wij in staat om dit probleem te lijf te gaan?

Voorzitter, laten wij in Wassenaar ervoor zorgen dat ons beleid erop gericht blijft dat dit een zelfstandig dorp, sterk en sociaal, blijft. Dank u wel.

De **voorzitter:** Dank u wel. Dames en heren, dan is nu een schorsing gepland voor het beraad van het college. Daar was 40 minuten voor bedacht. Ja, die hebben we nodig? We schorsen tot 17.00, maar dan beginnen we stipt om 17.00.

Schorsing

2. Reactie door college

De **voorzitter:** Ik heropen de vergadering. Als eerste namens het college.

Welhouder **Blommers:** Ja voorzitter, dank u wel. Er zijn al heel veel dingen gezegd over de begroting. Ik wil vooral ingaan op de vragen en een aantal van de gemaakte opmerkingen. Ik zal ook een voorschot nemen op twee amendementen die al in de eerste termijn zijn genoemd. Allereerst is deze begroting nu al dan niet structureel sluitend. Daar hoor ik toch verschillende verhalen over. Ik kan u zeggen, het staat ook in de inleiding van de begroting, deze begroting is structureel materieel sluitend. Wat wil dat zeggen? Dat wil zeggen dat we voldoen aan alle richtlijnen zoals de provincie die aangeeft. De provincie toetst grofweg op drie zaken. De eerste zaak waarop ze toetst: is de eerste jaarschijf 2018 sluitend. Die is in de begroting zeer duidelijk sluitend. Het tweede waarop ze toetst: zit er in de begroting wensdenken, grondexploitaties of andere zaken die mogelijk zoveel risico's met zich meebrengen dat daardoor de sluitendheid in gevaar komt. Die zitten in deze begroting niet. Dat hebben we in het hele proces naar de Kadernota met elkaar heel helder gemaakt. Het derde punt waar de provincie op toetst: is de begroting structureel sluitend. Vooral de vierde jaarschijf, hoe goed structureel is deze gedekt. U hebt gezien dat ook die structureel is gedekt. Zelfs als we straks de negatieve effecten van de Najaarsnota nemen, die we volgende maand met elkaar bespreken. Het blijkt dan dat de begroting nog steeds voldoende solide is om ook die negatieve aspecten, die tegenvallers, al op te vangen. Daarmee is deze begroting goed, materieel structureel sluitend en hebben we gewoon een degelijke begroting. In de Kadernota hebben we met u uitgebreid gesproken over de bezuinigingen die mogelijk zijn en de bezuinigingen die we al in de begroting 2017 hebben vastgesteld en die we in de afgelopen periode ook hebben afgewerkt. Een

aantal volgt later, maar die effecten zitten ook pas in de latere jaarschijven. Die lijst bezuinigingen was volledig beschikbaar voor u als raad. Ik begrijp dat de VVD daar met name zei: het college heeft geen informatie gegeven over mogelijkheden. In die gesprekken over de Kadernota hebben wij u open, eerlijk en transparant alle bezuinigingsmogelijkheden gegeven die wij mogelijk hadden in de totale gang naar de Kadernota. Die hebben wij ook open met u besproken. Daarmee waren alle mogelijke varianten totaal inzichtelijk. Ook de financiële effecten daarvan waren in bandbreedte inzichtelijk.

Vervolgens vraagt het CDA naar de precariobelasting. Waarom is daar nog geen oplossing voor? We hebben gemeend om wat inzicht te geven in het gat dat vrijvalt. Die valt zoals u hebt gezien in de vijfde jaarschijf van de begroting vrij terwijl we normaal altijd maar een doorkijkje geven over vier jaar. Daarbij vervalt natuurlijk het mandaat van dit college. Als straks de verkiezingen zijn geweest zullen we even moeten wachten tot het nieuwe politieke mandaat voor de komende periode en degenen die dan het college vormen. Daarbij zal gekeken moeten worden wat er mogelijk is. Het college komt in ieder geval tot de stelling dat we daar naar drie dingen moeten kijken: bezuinigen, verhogen van de inkomsten of een combinatie van beide. Ik ben heel erg blij dat mevrouw Dekker al staat want ik zou eigenlijk willen vragen wat nog een vierde mogelijkheid is om te komen tot het oplossen van een gat in de begroting.

De voorzitter: Mevrouw Dekker.

Mevrouw **Dekker:** Kijk, u zegt dat er nog geen oplossing is. Maar ik heb ook niet vanavond of vandaag om een oplossing gevraagd. Ik heb alleen gevraagd verder na te denken welke andere alternatieven er nog zijn. Wat dat betreft heb ik het college uitgenodigd om de hersens te laten kraken. Dat was de opzet van mijn betoog.

De voorzitter: Wethouder Blommers.

Wethouder **Blommers:** Voorzitter, de vraag die ik net aan mevrouw Dekker meende weder te stellen is dat als je een toekomstig gat in de begroting ziet in de vijfde jaarschijf, dan kun je daar op twee manieren naar toe werken. Of door te bezuinigen, door de inkomsten te vergroten of een combinatie van die twee. Maar een vierde mogelijkheid zou ik ocht niet zien ongeacht hoe hard mijn hersens kraken.

Mevrouw **Dekker:** Nou kijk, je kunt ook een redencring ophangen van de gebruiker betaalt.

Wethouder **Blommers:** Voorzitter, dat is in mijn ogen het verhogen van inkomsten door inkomsten te differentiëren.

Mevrouw **Dekker:** Dat zou kunnen, maar dat hoeft niet via de ozb.

Wethouder **Blommers:** Voorzitter, het college noemt ook de ozb niet als inkomstenverhoging maar inkomstenverhoging is natuurlijk gewoon een algemeen statement. Wat je ook zou kunnen doen uit subsidies of andere zaken. De heer Hendrickx komt met zijn toeristenbelasting.

De voorzitter: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx:** U hebt het antwoord al gegeven. Ja, ik moest er even aan denken want ik vroeg me af: wanneer komt mevrouw Dekker nu met goede voorbeelden want ik heb zojuist wat verwijten gekregen. Ik noem de toeristenbelasting. We hadden het over alternatieven voor bezuinigingen en ozb-verhoging. Ik ken er een paar.

De voorzitter: De wethouder gaat verder.

Wethouder **Blommers:** Volgens mij blijft het of inkomsten verhogen of uitgavenniveau verlagen of een menging daarvan. Wat dan de exacte posten zijn dat zal de politieke discussie gaan ophangen. Dan ook nog de vraag bij meerdere fracties of het niet minder kan met externen in de WODV. Hoe zit dat en kan dat niet efficiënter en dat soort opmerkingen. De WODV is een gemeenschappelijke regeling dus die staat vrij beperkt in de begroting. Ik denk wel dat het van belang is om toch even te kijken wat de systematiek is die de WODV gebruikt voor het inhuren van externen. De WODV heeft een bepaalde formatieomvang. Die formatieomvang is inmiddels 367 fte's en bij oprichting van de WODV was die 410. Dat betekent een flinke afname van aantallen fte's. Daar zeg ik bij dat het inclusief de uitbreiding met taken is. Die zit daar in verwerkt. Dus een neergang van het aantal fte's, ondanks dat de taken zijn toegenomen. Op welke manier huurt de WODV fte's in. Of dat nu externen of externen zijn. Dat huurt ze in vanuit het formatiebudget. Dat formatiebudget

heeft een kleine ruimte over omdat een aantal vacatures niet wordt ingevuld. Dat zijn structurele vacatures die open staan. Het geld dat daardoor vrij blijft wordt benut om incidenteel externen in te huren. Dat is een matje waardoor de organisatie wat flexibeler is en kan werken dan wanneer je gewoon een vaste formatie van de benodigde omvang inhuilt, want dan zit iedere formatieplaats vast. Dat principe wordt toegepast en daarmee is het dus heel moeilijk om te zeggen dat we snijden op externen of anderszins omdat het eigenlijk gewoon in de normale formatie van de WODV zit en we daarin binnen de organisatie de keuze maken om flexibeler te zijn in een kleine toplaag. Toplaag dan niet letterlijk, maar de ambtelijke invulling en niet de volledige formatie in te vullen. Dat is het spel dat daar wordt gespeeld.

De **voorzitter**: De heer Boon.

De heer **Boon**: Ja, voorzitter, wij hebben in ieder geval niet gezegd dat er moet worden gesneden om externen. Wat we wel vragen is duidelijk inzicht in externen en de externe kosten die het zijn. Inderdaad gaat het om één grote begroting. De externen zijn niet altijd zichtbaar. U weet net zo goed als ik dat de afdelingen ook potjes hebben en ook mensen te pas en te onpas inhuren vanuit een potje, maar het kost hoe dan ook geld. U weet ook dat externen meestal iets kostbaarder zijn dan de interne krachten. Zeker als die structureel worden ingehuurd. Het enige dat we vragen is een overzicht om ons ook daar in mee te nemen en wat precies de effecten zijn. Pas daarna kunnen we inderdaad de discussie gaan voeren of het buitenproportioneel is of niet. Op dit moment hebben we helemaal dat inzicht niet. Dus dat is wat ons betreft de vraag en ook in een motie verwoord.

Wethouder **Blommers**: Die motie heb ik nog niet als zodanig gezien. Ik begrijp dat de motie is ingediend. Ik was niet van plan om daar op in te gaan, dat wilde ik in tweede termijn doen. Maar ik neem hem dan direct een beetje in de geest mee. De WODV staat natuurlijk op afstand. Het is een gemeenschappelijke regeling en ik kan hier niet namens het college toezeggen dat we daar dingen openbaar moeten gaan maken. Dat zal via het AB en DB gaan. Zoals dat normaal via een gemeenschappelijke regeling zal gebeuren. Ik kan hooguit toezeggen dat ik daarvoor een verzoek zal indienen richting die kant.

De heer **Boon**: Voorzitter, misschien mag ik de wethouder vragen of hij het met me eens is dat we op deze manier totaal geen sturing kunnen geven. We kunnen zienswijzen indienen, die de WODV vervolgens naast zich neerlegt. Vervolgens krijgen we een discussie in de begrotingsraad over de WODV en mogen we er ook niets over zeggen want u legt het voor aan het AB en DB. Dus onze positie is ultgespeeld. We moeten zo snel mogelijk uit deze GR denk ik dan.

Wethouder **Blommers**: Ja voorzitter, dat is iets. Het regeerakkoord spreekt er natuurlijk ook over dat gemeenschappelijke regelingen transparanter zouden moeten worden. Maar het is wel een onderdeel van gemeenschappelijke regelingen dat die wat op afstand staan en dat je daar als een gemeente niet meer het totale alleen zeggenschap hebt in een GR. Dus daarmee heb je minder transparantie dan wanneer je dingen zelf in eigen beheer doet.

De heer **Boon**: Het enige essentiële verschil met deze gemeenschappelijke regeling is dat u daarin vertegenwoordigd bent en ons gemeentebestuur en geen andere gemeenten. In die zin zit u rechtstreeks aan het roer en verwachten we ook rechtstreekse invloed. Dat is het essentiële verschil.

Wethouder **Blommers**: Dat essentiële verschil niet zo essentieel. Want in andere gemeenschappelijke regelingen zitten wij ook in AB's en in DB's en zitten wij aan tafel. Dus daar hebben we ook die rechtstreekse invloed. Ook in deze GR hebben we geen absolute meerderheid als gemeente. Dus daarmee blijven we afhankelijk van een stemming in het AB/DB die we met een andere gemeente doen. Die Wet gemeenschappelijke regelingen geeft gewoon de ruimte zoals we die nu pakken. Ik kan hier niet toezeggen dat het AB/DB een bepaald antwoord gaat geven. Ik kan wel toezeggen, wat ik net zei, dat we dit, als u dat verzoekt mee kunnen nemen.

Als ik dan gelijk de percentages overhead meeneem. Er staat in paragraaf 0.4 iets meer dan alleen salariskosten. De berekening die wij maken is dat wij een totaal hebben richting de WODV van € 15,5 miljoen. De salarissen behelzen daaruit € 4,5 miljoen. Dan komen we op een percentage van 29%. Dat is een ander percentage dan de 43% die de heer Boon zojuist noemde in zijn eerste termijn. Dat percentage van 43% zien we wel terug in de oude methodiek in 2016 door Berenschot meen ik, berekend. Daar komt inderdaad die 43% uit. Maar in de Begroting 2018 komen we op 29% als we dat terug berekenen.

De duurzaamheid, de maatregelen rondom De Paauw. De heer Van Sloten vroeg nadrukkelijk waarom dit niet in het overzicht van de reserves en voorzieningen stond. Daar hoort het ook niet in te staan want het is een krediet dat al gegeven is en dat wel al kunnen benutten. Dus dat krediet

staat open voor 2017. En bij de jaarrekening kunt u al dan niet weer besluiten om dat weer door te sturen. Vandaar dat het niet in het overzicht reserves en voorzieningen staat. Het is gewoon een krediet dat bestaat en waarvan u kunt besluiten dat het blijft bestaan. Dan een behoorlijk aantal vragen over de Warenar. Gevraagd wordt of dat met gezwinde spoed opgelost gaat worden. Het college heeft gisteren een informatiebrief aan u verstuurd, of ik moet zeggen vastgesteld. Ik weet niet of het al in de praktijk is verstuurd. Dat zal denk ik vrijdag a.s. gebeuren. In de informatiebrief kondigen we aan dat we op dit moment werken aan een raadsbesluit waarin u gewoon rechtstreeks kunt besluiten over de richting waarin we met de Warenar gaan. Dat raadsbesluit zal gezien de termijnen in januari 2018 komen. Zodat we er in januari 2018 over besluiten. Dat besluit zal inhouden een richtinggevend besluit zodat we daar de verdere uitwerking kunnen doen. Maar dan hebt u aan de voorkant, precies zoals u in de commissie hebt gevraagd, de volledige transparantie en het inzicht wat we gaan onderzoeken en kunt u dat van tevoren al dan niet goedkeuren. Zodat we geen onderzoek doen waarvan u naderhand zegt: nu kunnen we alleen ja of ja of nee of nee zeggen. Maar van tevoren kunt u aangeven of u het met die kaders eens bent en dat we dat gewoon samen met de Stichting Beheer Warenar kunnen gaan uitwerken. Dan tot slot twee amendementen. Het amendement frictiekosten. De reserve frictiekosten slaat toch voor het langzaam weglopen van bezuiniging voor de kosten die daar mee gepaard gaan. Het is eigenlijk een besluit geweest dat we twee jaar geleden hebben genomen. Die methodiek is er. U kunt natuurlijk altijd technisch gezien zo een reserve afboeken. Dat is heel mooi. Maar hij is wel bedoeld om de frictie die ontstaat uit de reserve op te lossen. Dat is wel een signaal dat u afgeeft als u dit amendement zou aannemen, dus dat u dat niet zo ziet. Wij zien heel nadrukkelijk wel dat die reserve aldus is bedoeld. Vervolgens...

De **voorzitter**: De heer Van Sloten.

De heer **Van Sloten**: De reserve frictiekosten. Mij is de logica tussen de bezuiniging en de hoogte van het gebruik niet helemaal duidelijk. Volgens mij niemand hier want er zijn steeds vragen over. Als het nodig is dan is het nodig. Maar het is niet meer nodig dan nodig en we doen nu alsof we een overschot hebben terwijl we het eigenlijk gewoon uit de reserve halen. Ik ga ook niet de hele reserve weghalen, ik neem alleen dit overschot dat we hebben, het geld dat we niet nodig hebben omdat tekort op te vangen, dat haal ik er af. Dat we niet denken dat we een grotere broek aan hebben dan we eigenlijk hebben.

Wethouder **Blommers**: Nee dat klopt. In die zin snap ik dat amendement ook wel dat u op die manier redeneert. Maar die reserve is niet zomaar voor niets ingesteld. Er zijn bezuinigingen die we in meer jaren gaan halen. Dat hebt u ook in aanloop naar de kadernota gezien. In aanloop naar de kadernota is ook heel nadrukkelijk aan de orde gekomen dat dit een principe is dat we aanhouden. Dat dit principe ook met reële achtergrond is onderbouwd. En dat we daar zorgen voor de working van de communicerende vaten. De bezuinigingen die in de toekomst daadwerkelijk gerealiseerd worden en waar we af mee op weg zijn, gaan we levelen en u kunt zeggen: we zetten deze reserve naar beneden en we zetten daarmee het saldo op nul. Maar daarmee doet u alsof deze reserve is ingesteld om de begroting op orde te houden. Dat is in deze begroting niet aan de hand. Hij staat nu voor de bezuinigingen die we in de toekomst gaan nemen.

De **voorzitter**: Mevrouw Kernkamp.

Mevrouw **Kernkamp**: Ja, mag ik de wethouder dan vragen, via de voorzitter uiteraard, of dat plusje dat we nu op de begroting zien en ik hoop dat het in de Najaarsnota een nog groter plusje is, automatisch naar de algemene reserve teruggaat. Dan weet ik voldoende. Dank u wel.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Blommers**: Ja voorzitter, uiteraard. Plusjes in het saldo gaan altijd naar de algemene reserves met de jaarrekening. Tenzij u anders beslist zeg ik daar maar even bij. Maar het principe is inderdaad de algemene reserve. Ook als deze reserve uiteindelijk niet meer noodzakelijk is, zal het restant daarvan ook in de algemene reserve terechtkomen. Daarmee is eigenlijk het principe dat de heer Van Sloten bedoelt in de praktijk ook gewaarborgd. Ik begrijp alleen wel dat de heer Van Sloten daar een politiek signaal mee wil geven, maar een politiek signaal moet daarmee afgewogen worden. U noemt een voorschot op de Najaarsnota. De Najaarsnota kent helaas een negatief effect op de begroting. Dus daar zullen we ook rekening mee moeten houden als we die behandelen.

De **voorzitter**: De heer Van Sloten werd uitgelokt.

De heer Van Sloten: Ja, ik word uitgelokt dat het een politiek signaal is. Nee, het is een boekhoudkundig signaal. Dat is voor mij veel logischer. We hebben een overschot maar het is geen overschot. Dat is geld dat we zelf uit de algemene reserve halen. Het is inderdaad waar dat als aan het eind van het jaar nog steeds geld over is dit naar de algemene reserve gaat. Maar doordat we een heel jaar lang leven met een potentieel overschot, dat alleen op papier bestaat, bestaat de mogelijkheid dat je het geld uit gaat geven en dat we aan het eind van het jaar het plusje niet meer hebben. Mijn idee is, dat is puur boekhoudkundig, we zetten het op nul. Dat hebben we voor dit jaar ook gedaan. Ik heb het college er vóór dit jaar niet over gehoord. Dus het is geen probleem geweest. Ik ga ervan uit dat het voor het volgende jaar ook geen probleem is. Het is geld dat we niet nodig hebben want het is een plus. Laat het dan gewoon in de algemene reserve staan in plaats van in een apart potje.

De voorzitter: Ik denk dat alles wel is uitgewisseld daarover. De wethouder verder.

Wethouder Blommers: Ik denk dat die discussie straks in tweede termijn wel verder komt. Dan het amendement van Passie voor Wassenaar met betrekking tot de Omgevingswet. Het financiële deel van de Omgevingswet zal ik doen. Als er verder nog iets is over de Omgevingswet dan zal mijn collega Maat dat doen. In de begroting hebben we vooral dat bedrag dat de VNG als richtnorm heeft willen reserveren en willen markeren en oormerken als bedrag voor de implementatie van de Omgevingswet. Dit vooral om aan alle richtlijnen te voldoen die ook de toezichthouder zal gebruiken. En ook de VNG die dat meegeeft in de rekenrichtmodellen. Nu begrijp ik uit het amendement dat vooral bedoeld is dat de raad nog een tussenstap wil nemen en een beslismoment voordat we daadwerkelijk het geld gaan uitnuttigen. Die kan ik begrijpen. Daarbij zou je kunnen kiezen voor een variant waarbij je nu besluit om dit bedrag in een reserve te storten zodat u altijd nog het beslismoment heeft om het uit de reserve naar een voorziening te brengen zodat er altijd een raadsbesluit zit tussen het daadwerkelijk oormerken en het daadwerkelijk uitgeven. Ik denk als dat de strekking is dat we daar even moeten kijken naar de formulering. Maar ik zou er wel aan hoochten om het hele bedrag te reserveren zodat we daar voldoen aan de VNG-richtlijnen en -normen.

De voorzitter: De heer Weyn.

De heer Weyn: Dank u, voorzitter. De idee was inderdaad om niet een mandaat voor de € 1 miljoen te geven gezien de vele onzekerheden. Er wordt in de memo een bedrag van 350 genoemd, dat voor 2018 nodig was. Daar kan het college wat ons betreft een mandaat voor krijgen. Passie had in haar amendement niet specifiek een bestemmingsreserve genoemd maar het is geen bezwaar om het amendement aan te passen om aan te geven dat er ook een bedrag naar de bestemmingsreserve kan om aan € 1 miljoen te komen. Zodat dus ook bij een volgende aanwending uit de bestemmingsreserve naar de voorzieningen betrokkenheid van de raad nodig is.

De voorzitter: Mevrouw Kernkamp aansluitend.

Mevrouw Kernkamp: Als we dat dan op die manier kunnen doen, kunt u dan ook toezeggen dat er een soort planning komt naar het jaar 0, namelijk invoering van de Omgevingswet. Want er gaan al weer geruchten in dat nieuwe gebouw van ons dat net prachtig is geopend, dat het nog een jaar wordt uitgesteld. Dan zit je elke keer te reserveren voor het moment en het weer uitgesteld wordt. Ik dacht misschien kunnen we een planning maken, jaar 0, jaar -1, jaar -2 en als u dat dan kunt invullen volgens WNG-richtlijnen hebben we zus en zo nodig, dan vind ik het helemaal mooi.

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder Blommers: Financieel willen we dat inderdaad inplannen zoals de VNG voorschrijft en de begroting sluitend maken. Voor de planning, het uitstel en hoe dat allemaal zit kijk ik toch collega Maat even aan. Hij neemt dat deel mee. Dan ben ik door mijn vragen heen voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan wethouder Doorn.

Wethouder Doorn: Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb een aantal vragen gekregen. Onder andere van de VVD, mevrouw Klaver. Ze maakt zich ernstig zorgen over het drukke verkeer in het dorp en op een aantal specifieke plaatsen. Die zorg deel ik. Het is natuurlijk zo dat we in Nederland te maken hebben met een toename van het verkeer. Dat gaat ook niet aan Wassenaar voorbij, daar hebben wij ook last van. We hebben een aantal bijzondere problemen zoals de Rijksstraatweg. Dat kennen we allemaal. Capaciteit 50.000 auto's per dag en dat zijn er inmiddels 75.000. Vandaar dat we ook hard trekken aan de tunnelvariant. Daar weet u alles van. U hebt zelf € 50.000,00 als raad

beschikbaar gesteld voor het ontwerp van een businessplan waar we mee verder kunnen lobbyen. Dat is eind dit jaar gereed. Ik hoop dat we dan ook de boer op kunnen gaan met dat businessplan want dat is wel een absolute voorwaarde.

De **voorzitter**: Mevrouw Kernkamp:

Mevrouw **Kernkamp**: Ja dank u wel. Ik ben blij dat de wethouder dit noemt. Ik kan het namelijk niet in de staatjes vinden. Ik ben het zo eens met de PvdA, die staatjes voegen niets toe aan de tekst. Maar ik kan echt niet in de staatjes vinden of verder voor die lobby ook geld opzij is gezet. Want zo ja dan is D66 het daar niet mee eens.

Wethouder **Doorn**: Waar bent u het niet mee eens?

Mevrouw **Kernkamp**: Met die lobby voor die tunnel.

Wethouder **Doorn**: Het gaat niet over een lobby voor een tunnel, het gaat om het concrete ontwerp van een businessplan. Dat wordt door Hans Koning gedaan. Dat heb je nodig wil je überhaupt gaan lobbyen. We hebben het niet over de lobby voor de ondertunneling maar over het businessplan. Een concreet businessplan.

Mevrouw **Kernkamp**: Maar het geldt voor de hele tunnel. Businessplan of niet, lobby of wel. Dat gold is voor dit jaar nog gereserveerd en voor de rest niet. Ik kan het namelijk niet vinden in de begroting.

Wethouder **Doorn**: Die € 50.000,00 wordt uitgegeven aan het businessplan. Dat is het.

Mevrouw **Kernkamp**: Ja, oké.

Wethouder **Doorn**: Dan hebt u het over de Starrenburglaan. Dat is een van de concrete punten. Daar zijn we mee bezig. Met name het kruispunt Starrenburglaan/Van Groeneveltlaan. Dat is onveilig. Daar willen we beter zicht hebben. Wat ook onveilig is, dat is het zebrapad daar waar veel schoolgaande kinderen overheen gaan. Daar willen we naar het voorbeeld van Zoetermeer verlichting aanbrengen. In die zin dat op het moment dat daar mensen oversteken de gevarendriehoek gaat oplichten zodat auto's van veraf kunnen zien dat er iemand oversteekt. Het is daar vaak donker.

De **voorzitter**: Even voor de notulen, dit heb ik niet qua tekst aangeleverd zo.

Wethouder **Doorn**: Wij kijken wel eens wat om ons heen en we komen ook wel eens in Zoetermeer voorzitter. Het Rozenplein noemt mevrouw Kernkamp ook. We zijn met de provincie en Rijkswaterstaat bezig om te zien wat daar de mogelijkheden zijn. Ik heb dat ook in de commissie genoemd. Er was nog een briljant voorstel van de heer Bloemendaal. Dat hebben wij overgenomen: verlenging van de uitvoegstrook vanaf de A44, het Wassenaarse in. Dat voorstel werken we op dit moment uit met Rijkswaterstaat. Uiteraard is dat niet een oplossing voor de hele problematiek rondom het Rozenplein, maar ik zeg u al: daar zijn we mee bezig. Daar komen we binnenkort met concrete voorstellen. Dat zal in januari 2018 gereed zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Kernkamp.

Mevrouw **Kernkamp**: Toch nog heel even over het Rozenplein want dat leeft. We hebben het er zojuist in de pauze ook nog even over gehad. Het staat gewoon continu vast. Als er nu iets in die andere uitvalswegen gebeurt, maak dan zo een plan dat niet alles via het Rozenplein moet. Dat wordt natuurlijk straks met de RijnlandRoute helemaal hopeloos. Uiteraard is het plan van de heer Bloemendaal briljant. Het is heel goed dat je eerder kunt afsnijden vanuit Leiden naar Wassenaar. Perfect. Maar dat is geen oplossing voor het Rozenplein. Het gaat er om dat er nu iets wordt gedaan op de Lange Kerkdam twee dagen, en het is hier nu vanaf 06.00 uur 's ochtend, en trust me, ik kan het zien, gewoon bomvol tot en met het eind van het dorp. Er moet toch een mogelijkheid zijn dat je tijdelijk vanaf de Middelweg wel naar links kunt of iets.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Doorn**: Voorzitter, ik deel uw zorg over dat Rozenplein. We zijn bezig, ook met Rijkswaterstaat en de provincie, om te zien wat we daar kunnen doen. Een van de grote problemen is het fietsverkeer dat 's morgens aan de rechterkant langs het kruispunt gaat en dan richting Adel-

bert College, de Amerikaanse school. Dat zou daar weg moeten, dat scheelt al. Een mogelijkheid is als die fietspaden rond die rotonde weg kunnen dat je er een dubbele rotonde van maakt zodat het verkeer rechtdoor kan en niet wordt geblokkeerd door het verkeer dat rechtsaf moet. Dat zijn de mogelijkheden die we onderzoeken. Maar daar hebben we wel de hulp van Rijkswaterstaat bij nodig en ook de financiën. We zijn daar concreet mee bezig.

Mevrouw **Kernkamp**: Wanneer kunnen we een soort plan verwachten?

Wethouder **Doorn**: Het plan is dat eind dit jaar het overleg gereed is. Dan kunnen we concrete voorstellen bij de raad indienen.

De **voorzitter**: De heer Boon.

De heer **Boon**: Ja, voorzitter, mag ik iedereen vragen om dit soort vragen en de details over de fietspaden en de breedte van de fietspaden te bewaren tot de commissie. Ik zou daarbij de vraag willen stellen aan de wethouder om ook met een voorstel te komen richting commissie.

Wethouder **Doorn**: Welk voorstel wilt u in de commissie? Oké, als het klaar is. Mevrouw Dekker vindt dat het nodig is, dat ben ik eens, dat er bij toekomstige projecten een goede oriëntatie wordt geregeld. Uiteraard, dat doen we zeker. Te veel verkeersborden, daar kun je over van mening verschillen. Wij zijn zeer kritisch, bijvoorbeeld bij het Centrumverkeersplan, met het plaatsen van borden. Er worden alleen maar borden neergezet die absoluut noodzakelijk zijn. Maar mocht het zo zijn dat het CDA concrete situaties kan aantonen waar sprake is van te veel bebording dan houden wij ons aanbevolen en kunnen we er iets aan doen als dat mogelijk is. Ik wijs u erop dat we ook op diverse plaatsen allerlei paaltjes hebben weggehaald, daar zijn veel mensen met opmerkingen geweest. Ik ga alweer in detail maar er zijn allerlei paaltjes op fietspaden weggehaald die overbodig waren en waar mensen tegenaan fietsen. We hebben nog een aantal paaltjes laten staan maar dat zijn vergevingsgezinde paaltjes. In die zin dat als je er tegenop botst dat ze even meegeven. Nog meer details. Dan het busje station Voorschoten. Dat is ook een onderwerp dat al vaker aan de orde is geweest. Met name in het kader van MRDH. Wij willen graag een bus die van Den Haag, naar Wassenaar, naar Voorschoten, naar Leiden gaat. Het grote probleem daarbij is dat het in twee verschillende concessiegebieden valt. Concessiegebied MRDH, concessiegebied provincie, Rijnland. In dit kleine land is dat dus nog een probleem om dat op elkaar af te stemmen zodat je een grensoverschrijdende buslijn krijgt. Dat is absoluut noodzakelijk. We hebben het zelf met een busje geprobeerd, samen met Voorschoten, busje 44. Voorschoten heeft daar indertijd de stekker uitgetrokken. Wij hadden onvoldoende financiën om dat door te zetten. Bovendien bleek de belangstelling iets onder de maat.

De **voorzitter**: Mevrouw Dekker.

Mevrouw **Dekker**: Het college spreekt in de begroting over inzet van een busje met vrijwilligers en op die basis gestoeld. Maar ik begrijp nu uit uw woorden dat u veel meer denkt aan een echte busdienst en niet zoals het experiment. Maar de tekst in de begroting geeft aan dat het wel erg lijkt op het busje 44 dat niet meer komt. Het doet me deugd als u zegt: we willen via de MRDH een volledige serieuze busverbinding. En niet meer busje 44.

Wethouder **Doorn**: Nee, wij streven naar een structurele busverbinding richting Voorschoten en dan verder naar Leiden. Dat is onze doelstelling ook binnen de MRDH en inderdaad in Rijnland. Dit in samenwerking met Voorschoten. Ja, dan de heer Paulides, die heeft het over het asfalt op de Lange Kerkdijk en vindt dat het al veel te snel vervangen is. Mijnheer Paulides, dat is fluisterasfalt. Fluisterasfalt gaat minder lang mee dan gewoon asfalt en zeker geen dertig jaar. In het beheerplan staat een periode van zeven jaar, het moet na zeven jaar echt worden vervangen. Als u daar was gaan kijken voordat de nieuwe asfaltering plaatsvond had u kunnen zien dat in de bochten de weg totaal afgesleten was. Daar moest inderdaad worden ingegroept en dat hebben we gedaan. Er ligt nu weer een nieuwe laag overheen.

Dan de WMO, mevrouw Dekker. Respijtzorg. Ja, een van de doelstellingen van dit college is om met name een impuls te geven aan de mantelzorg. Zoals u weet is respijtzorg een van de aspecten van de mantelzorg. We hebben SMO opdracht gegeven dat uit te zetten, samen met andere organisaties. Ze brengen het op dit moment in kaart. Ze zijn er al actief mee bezig maar je hebt natuurlijk verschillende mogelijkheden voor respijtzorg. Ook financiering. Dat kan via de WMO, de WLZ en via de ziektekostenverzekering. Die mogelijkheden worden aangeboden. Ook in samenwerking met andere organisaties SWZ en de vrijwilligersorganisatie. Dus we zijn er zeer actief mee bezig. Het is ook heel belangrijk. Dan de heer Boon over de AFD. Er wordt opgemerkt dat we er niet zoveel aan doen. Dat vind ik niet zo aardig want we hebben wel € 40.000,00 beschikbaar ge-

steld voor hufferproof kastjes. Dat is niet niks. Dat was ook in overleg met het Rode Kruis. Er komen er meer. Ze worden op allerlei plekken neergehangen. De voorwaarde voor het aanwerven van vrijwilligers, dat was met name de koers van het Rode Kruis, is dat die dingen overal hangen. Uiteraard ben ik met u eens en ondersteun ook graag die motie dat we actief gaan zoeken en actief bekend gaan maken dat we vrijwilligers nodig hebben voor die reanimatie. Ik begrijp dat ook een groot aantal raadsleden inmiddels die cursus heeft gevolgd. Dat is een geweldig voorbeeld. Het college had het al gedaan. Geweldig. De keukentafelgesprekken, mevrouw Kernkamp, die vinden in alle gevallen waar die noodzakelijk zijn plaats. Daar zijn we zeer zorgvuldig in. Ik vind het namelijk de basis van een goede zorg dat je het via een keukentafelgesprek vaststelt en dat de inwoner van Wassenaar precies weet op welke zorg hij recht heeft. Dat zijn echt heel belangrijke gesprekken. Het wijkbeleid participatie. Participatie is een van de steunpilaren van het hele wijkbeleid. We doen daar allerlei projecten. Onder andere op het terrein van groen. We hebben onlangs het Muizenpleintje in Weteringpark gehad. Dat is een typisch voorbeeld van participatie. De burgers hebben het groen uitgezocht en hebben dat er zelf in gezet. We onderhouden dat samen met de burgers. Wij doen het gras en de burgers de planten. Dat doen we ook op andere terreinen. In andere gebieden in Wassenaar proberen we dat op precies dezelfde wijze gestalte te geven. In de wijkbijeenkomsten die we nu stelselmatig organiseren zie je dat er een heel netwerk ontstaat van mensen, door heel Wassenaar heen, die met elkaar op wijkniveau contact hebben. En bepaalde voorbeelden van elkaar overnemen. Dat bestond voor die tijd absoluut niet. Ik ben daar heel erg blij mee en we gaan ook op die lijn voort.

De **voorzitter**: Mevrouw Kernkamp.

Mevrouw **Kernkamp**: Ja, even alleen ter verduidelijking. Er staat dat het bedrag dat daarvoor is gereserveerd afneemt. Dat is dan blijkbaar niet nodig of zo om dit prima initiatief in stand te houden?

Wethouder **Doorn**: Ja, maar goed, de eerste aanzet is gegeven. We gaan nu door op de ingeslagen weg.

Mevrouw **Kernkamp**: Oké, want er staat een afname van € 36.000,00 in de begroting.

De **voorzitter**: De wethouder vervolgt? Nee.

Wethouder **Doorn**: Ik ben klaar.

De **voorzitter**: Het woord is aan wethouder Zweerts de Jong.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Ik wil op volgorde van spreektijd reageren. Dan kom ik bij WWW die een motie wil indienen over de sociale kaart. Zoals u zich misschien kunt herinneren zijn we in het begin met het Sociaal Domein begonnen met Yelp. We hebben gekeken wat de ervaringen daar mee zijn. Ze zijn niet zo heel goed. We begrijpen uw motie, er moet een betere sociale kaart zijn. We kijken wie dat kan oppakken want we krijgen wel al gelukkig één sociaal loket. Telefonisch is het al open. We streven ook naar een fysiek sociaal loket. Daar moeten ook alle gegevens aanwezig zijn. We moeten kijken wie de sociale kaart kan maken. Er zit ook geld aan vast en zo. We moeten even kijken welke maatschappelijke organisatie dat voor ons kan oppakken. Het Integraal Huisvestingsplan van D66. We hebben een startnotitie vastgesteld met elkaar inclusief planning. Wij houden ons aan die planning. U krijgt dit in januari/februari 2018. Ik weet niet precies wanneer de raadsvergaderingen zijn vastgesteld maar in principe volgen we de planning zoals deze is vastgesteld in de startnotitie. We hebben zojuist een symposium gehad, dat was conform de planning. U noemt het feit dat de sport niet helemaal in het Sociaal Domein zou zitten en cultuur wel. We hebben de afgelopen periode met elkaar zowel de Sportnota als een Cultuurnota vastgesteld waar in denk ik heel veel aandacht is geweest voor het Sociaal Domein. U weet hoe belangrijk ik het vind dat het gekoppeld is en dat iedereen moet kunnen sporten en mee moet kunnen doen aan cultuur. U noemt even het Investeringsfonds van de Sportnota. We hebben dat in de commissie ook met elkaar besproken. We hebben natuurlijk heel veel geld uitgegeven aan de aanleg van tennisbanen en we wachten op het definitieve voorstel van de Jeu de boules. We denken dat we die binnenkort gaan krijgen en andere voorstellen. Men wil in gesprek met mij, maar ze moeten wel zelf het voorstel doen. Ik ga geen voorstellen maken voor een investeringsfonds.

De **voorzitter**: Mevrouw Kernkamp.

Mevrouw **Kernkamp**: Ja, tenzij u het rondje sport en cultuur even af wilt maken. O, u bent klaar. Nee even over het Investeringsfonds. Daar zit nog behoorlijk veel in. Ik snap dat u dat niet gaat uitlokken maar het staat gewoon nog open tot en met eind van de raadsperiode begrijp ik.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Nee tot het einde van de Sportnota. We hebben de Sportnota voor vier jaar vastgesteld. En ook de reserve. De vier jaar is nog niet voorbij.

Mevrouw **Kernkamp**: Oké. En is het potje innovatie bij het subsidiebeleid bekend bij de sportorganisaties?

Wethouder **Zweerts de Jong**: Ja, absoluut. We hebben regelmatig contact. Dan wordt ook de jeugdsubsidie gevraagd. En iedereen vraagt aan mij: hoe zit het met alle subsidies. Ik zeg: u kunt in de Sportnota, dat geldt ook voor de Cultuurnota trouwens, aanvragen doen. Dan wordt het gewoon getoetst aan het subsidiebeleid en dan wordt het ultygekeerd.

Mevrouw **Kernkamp**: Er staat heel specifiek dat cultuur een rol heeft voor het Sociaal Domein en dat ze daarom ook een beroep kunnen doen op het Innovatiepotje binnen het subsidiebeleid. Maar ik neem aan dat dezelfde rol voor sport is, ongeacht een cultuur- of een sportfonds, dat het vanuit de nota voortvloeit.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Dat klopt helemaal. Iedereen kan daar een beroep op doen.

De **voorzitter**: De wethouder vervolgt.

Wethouder **Zweerts de Jong**: U had het over openluchtconcerten. We hebben, als iemand met een initiatief komt, zoals opera in het Baljuwhuis dat ontzettend leuk is, we hebben Shakespoarc buiten. Als iemand met een initiatief komt en het voldoet aan de norm van het subsidiebeleid dan wordt het gehonoreerd. Iedereen mag een openluchtconcert houden als het allemaal volgens de regels kan. Het is niet dat het niet mag. Als het mag volgens alle beleidsvormen dan doen we dat. U vraagt of we alle schrijnende gevallen in de gemeente kennen. We kennen helaas heel veel schrijnende gevallen. We proberen zoveel mogelijk met alle netwerken die er zijn op het maatschappelijk gebied die signalering op te pakken. Als er een schrijnend geval dreigt te zijn proberen we om soms de Privacywet een beetje te omzeilen want daar zitten we natuurlijk ook nog mee. We mogen niet zomaar achter de voordeur. Maar in contact met alle netwerkorganisaties proberen we ze wel te kennen en er ook iets aan te doen. Mijn collega zei al dat alle keukentafelgesprekken daarna zoveel mogelijk worden gevoerd. U vraagt of uw Groen Deal-motie, want ik denk dat u daar op doelde van een paar jaar geleden, wordt meegenomen in het Integraal Huisvestingsplan van onderwijs. Dat doen we. Dat hebben we vorige week ook nog toegevoegd aan uw partij. Dan ga ik even door naar de armoedemotie van DLW. Ik ga proberen niet te technisch te zijn want het is een vrij technische motie. Misschien moeten we alle details een keer in de commissie bespreken. U vraagt of we willen zoeken naar de ongelijkheid in behandeling van bijstandsgezinnen en 'stille armoede'-gezinnen. In ons huidige armoedebelief en u zult binnenkort een nieuw armoedebelief van ons krijgen in 2018, is er geen onderscheid tussen armoede en armoede. Toevallig kennen wij natuurlijk alle bijstandsgezinnen maar als mensen eigenlijk onder de 110% van de bijstandsgrens komen dan mag iedereen een beroep doen op alle regelingen die er zijn. Er wordt geen onderscheid gemaakt. Waar ik me wel zorgen over maak en ik denk dat u daar ook op doelt, is of we alle gevallen kennen. Want mensen blijven gewoon binnen en schamen zich en durven niet te vertellen dat er armoede is. We gaan nu proberen, ook in de communicatie over armoede, de bibliotheek en andere plekken bekendheid te creëren voor onze regels. En dat ze deze vrij anoniem kunnen aanvragen. Ik probeer dat niet altijd schriftelijk te doen want heel veel mensen kunnen ook niet lezen. Het gevaar is vaak dat mensen denken: een brief van de gemeente, help, die ga ik maar niet openmaken. Het kan hun ook vaak helpen. U vraagt of we onderzoek kunnen doen naar de Wajonggroep en gedeeltelijk arbeidsongeschikte jongeren. Een Wajonger krijgt 25% van het minimumloon. Dat is nog altijd hoger dan de bijstand. Dat zijn allemaal hele lage bedragen maar het is wel zo. Op het moment dat iemand hoe dan ook onder een bepaalde grens komt kan hij beroep doen op onze regelingen. Dat geldt voor iedereen. Ik hoef daarom geen onderzoek te doen naar want mensen zijn allemaal bekend met onze regeling.

De **voorzitter**: De heer Paulides.

De heer **Paulides**: Ja, dank voorzitter. Het ligt toch een beetje anders want studenten tussen de 18 en de 27 jaar hebben niet altijd de mogelijkheid om werk te vinden. Dat geldt zeker voor mensen die een beperking hebben. Die vallen een beetje, een beetje heel erg tussen wal en schip. Een andere groep is de 'stille armoede'-groep. Waar de bijstandsgroep recht heeft op bepaalde aftrek-

posten en vrijstellingen, dat heeft de groep die er net boven zit niet. Die moet dan betalen en komt eigenlijk slechter uit dan de bijstand. Dat is toch de taak voor de gemeente om daar oplossingen voor te vinden. Dat geldt ook voor de Wajongers die nu tussen wal en schip vallen. Studenten met een beperking komen niet in aanmerking voor bijstand. Die moeten eigenlijk gaan studeren. Die kosten worden door veel gemeenten gecompenseerd. Er zijn gemeenten die € 3.600,00 per jaar geven en er zijn gemeenten die € 100,00 geven. Ik heb geconstateerd dat Wassenaar er helemaal niets voor heeft geregeld. Dat vind ik een misser.

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder Zweerts de Jong: Ik was nog niet klaar met mijn betoog. De volgende vraag is de studerende jongeren. Het eerste waar u op doelt, is de armoedeval. We hebben het een paar jaar geleden met het minimabeleid uitgebreid besproken. Ik denk dat we erop terug moeten komen. Met de percentages waarbij je gebruik mag maken van de regelingen, kun je de armoedeval stollen. We hebben de vorige keer gezegd: we doen dat op 110, 130 en 120. We hebben er allerlei regelingen voor. Ik denk dat we dan goed moeten kijken op welk punt u dat wilt laten ingaan. Armoedeval is helaas nog steeds een probleem. Dan vraagt u om onderzoek te doen naar de studerende jongeren uit deze bijstandsgezinnen en de 'stille armoede'-gezinnen. Een studerend persoon met een beperking, ja die moet gaan studeren. Ik denk dat iedere jongere kans heeft om te studeren als hij dat kan. En kan dan ook gewoon lenen. U moet niet meteen... laat me even mijn betoog afmaken. Ik begrijp dat u doelt op het onderwerp dat ter sprake is gekomen tijdens het jongeren-debat. Op het moment dat iemand arbeidsbeperkt is en kan gaan studeren, zijn er allerlei andere regelingen waar hij recht op doet. We hebben in Wassenaar wel een regeling. Ik zal hem precies opnoemen: Aanmerking komen voor de gemeentelijke individuele studietoelage van € 100,00 per maand. Deze regeling is bedoeld voor mensen die recht hebben op studiefinanciering, of nu de studietoelage, minimaal 18 jaar oud zijn, geen vermogen hebben en niet in staat zijn om arbeid naast de studie te verrichten in verband met hun beperking. We hebben daar absoluut een regeling voor.

De voorzitter: De heer Paulides.

De heer Paulides: Ja, Lochi nog even op reageren. Jongeren die een studietoelage hebben, dat is een hiaat in de Wet studiefinanciering, die komen niet in aanmerking voor veel faciliteiten omdat die lening wordt gezien als een inkomen. Het is geen inkomen want ze moeten het terugbetalen. Dat is het probleem. Daar zou een keer heel goed naar moeten worden gekeken. Want het is echt iets dat tussen wal en schip is gevallen.

Wethouder Zweerts de Jong: Nogmaals, iedereen die onder een bepaalde grens komt mag een beroep doen op onze armoederegelingen. Het is een landelijke regeling over de regelingen. Ik wil het best een keer landelijk aanstippen. Nogmaals, ik heb u net de regeling genoemd voor onze studerenden. We doen er wel iets aan. U vraagt of we de resultaten van alle onderzoeken willen presenteren. Ik denk dat we alles wat we doen op armoedebelid zullen presenteren als we het nieuwe armoedebelid aan u zullen presenteren naar aanleiding ook van de sociale conferentie die is geweest. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Het woord is aan wethouder Maat.

Wethouder Maat: Dank u voorzitter. Voor mij slechts een paar onderwerpen. Dat is logisch bij een begrotingsdebat want ik geef nauwelijks geld uit. De PvdA drong erop aan om gas te geven met het klimaatprogramma. Ik zou liever willen zeggen: een impuls geven. Dat kun je ook elektrisch doen. Maar aan dat verzoek wil ik graag gehoor geven. Zoals mevrouw Kornkamp zei: er is nog genoeg te doen. Ook het CDA refereerde daaraan. Ik zou kunnen opsommen wat we allemaal doen op dit moment, met de VvE's, het zwembad, het Rijnlands Lyceum, de laadpalen die geplaatst worden. Dat heeft denk ik niet zoveel zin. Het algemene gevoel is: het is urgent en er moet tempo gemaakt worden. Dat gaan we doen. U zult daar de komende maanden ook nog het nodige van gaan merken.

Dan de vraag naar woningbouwlocaties, dat haakt ook in op de opmerking: er is nog genoeg te doen. Het is inderdaad zaak om een aantal locaties te gaan aanwijzen, prioriteren voor de bouw van sociale woningen. Er is nog een aantal andere bouwlocaties die voor niet-sociale woningbouw geschikt is. Maar we moeten de mix goed houden. Dus we gaan nog voor de verkiezingen het een en ander aan u voorleggen. Dan mijn laatste punt, de Omgevingswet. De vorige minister van Infrastructuur en Milieu heeft bepaald dat de wet 1 januari 2021 van kracht wordt. Daar plannen wij op. We zijn natuurlijk ook bekend met geruchten. Maar op geruchten kun je niet plannen. We gaan ervan uit dat we vol gas geven op de voorbereiding van de Omgevingswet omdat we eigenlijk al

constateren dat we in vergelijking met veel andere gemeenten op dat vlak dreigen achter te lopen. We gaan ervan uit dat we de komende drie jaar klaar zullen zijn voor invoering van de Omgevingswet. Mocht het dan opnieuw worden uitgesteld, ik zou dat erg betreuren als dat zo is, dan is dat zo. Maar daar kunnen we nu nog niet van uitgaan. Wat we in elk geval doen is onze mensen scholen op het gebied van de Omgevingswet. En voor te bereiden. We experimenteren natuurlijk ook. Met name in het havengebied zult u voorstellen krijgen waarvan u zegt: dat lijkt wel een omgevingsplan dat we voorleggen. Hier en daar zie ik al dat mensen die leren ook door elkaar gaan halen. Het is eigenlijk een ontwerpbestemmingsplan met verbrede reikwijdte op basis van de Crisis- en herstelwet. Maar zo nu en dan zie ik toch in stukken het woord omgevingsplan opduiken. Terwijl het officieel nog helemaal niet mag. Dus we zijn er serieus mee bezig. Ook de raad is al serieus bezig om na te denken over de wet. Wat willen we met die wet. Daar moeten keuzes in worden gemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Kernkamp.

Mevrouw Kernkamp: Ja, ik wilde eigenlijk de vraag herhalen die ik aan wethouder Blommestein heb gesteld over de planning. Ik snap dat je er een bedrag voor moet reserveren en dat VNG daar richtlijnen voor heeft gesteld. Maar kunnen we nu niet in die planning meer inzichtelijk maken wat er nodig is in jaar 0, namelijk de invoering. Jaar -1, jaar -2 en jaar -3. Want we gaan het vanaf volgend jaar instellen. Als dat kan lijkt het me prima om daar die bestemmingsreserve voor in te stellen en het op die manier op te lossen. Dan kun je het ook altijd doorschuiven mocht het toch nog onverhoopt worden uitgesteld.

Wethouder Maat: Ja, dat kunnen we doen. Die planning kunnen we maken. Mocht er opnieuw uitstel komen dan zal dat gevolgen hebben voor de begroting want we hebben behalve de voorbereidingskosten ook structurele kosten al in de begroting staan.

De voorzitter: Dan wil ik de plaatsvervangend voorzitter van de raad vragen het voorzitterschap van mij over te nemen.

De burgemeester: Mevrouw Dekker heeft gevraagd naar beleid met betrekking tot hondenruitaatservices en de loslooppaatsen. Ik heb er dit jaar al naar gekeken omdat er vanuit een bewoner, namens een of twee anderen, een klacht kwam. We zien nauwelijks mogelijkheden om andere plekken daarvoor te vinden. Ook als je kijkt naar bijtincidenten, er is er één een paar jaar geleden. De laatste jaren geen. Het heeft geen zin om daar beleid op te ontwikkelen. Het is zo dat de hondenuitlaatservices veelal voor de Wassenaarse inwoners actief zijn. Daar is behoefte aan. Met betrekking tot mevrouw Kernkamp, ze vroeg naar goede overdrachtsdossiers en openbaar maken ervan. Ik denk dat het goed is dat we overdrachtsdossiers maken die gewoon voor de raad ook toegankelijk zijn, die de nieuwe raadsleden maar ook degenen die doorgaan kunnen gebruiken. Ik sluit niet uit dat we op een aantal terreinen ook overdrachtsdossiers gaan maken die specifiek voor nieuwe portefeuillehouders zijn. Maar wat met iedereen gedeeld kan worden zullen we zoveel mogelijk met iedereen delen. Verschillenden hebben gesproken over het proces de bestuurlijke toekomst. Het is het voornemen van het college om volgende week nader vast te stellen hoe we dat proces invullen en dan komt er direct informatie naar de inwoners, naar u als raad. U weet dat dit zal gaan onder leiding van professor André Krouwel. Ik heb goed uw opmerking gehoord, het is waar, je moet kijken naar welke alternatieven er voor de toekomst van Wassenaar zijn. Je moet ook kijken naar wat de gevolgen zijn, wat hangt samen met zo een alternatief. Dat geheel, maar dat willen we ook doels in samenspraak doen, willen we bekend maken en uiteindelijk, als derde fase, is het zo ver dat mensen ook hun mening kunnen geven. Dan kan via een soort stramen zoals je bij een kieskompas ziet. We gaan het doen met Wassenaars Kompas. Maar mensen zijn allemaal vrij straks om in bijeenkomsten, op internet, vrij hun mening te geven. Dat wordt allemaal verzameld en dan wordt de keuze klaargezet voor de volgende raad. Ik zeg er wel bij, want die discussie hebt u onderling gehad, even een standpunt innemen zonder onderbouwing zal niet serieus worden genomen. Het hele proces is erop gericht dat alle informatie, alle varianten op tafel komen en dat er bewust wordt gepoeld hoe de mening van de Wassenaarders is. Uiteindelijk beslist de nieuwe raad over wat er dan wordt voorgesteld richting de provincie en eventueel rijk en ook richting de commissarissen van de Koning. De opdracht die wij met elkaar hebben, want we moeten dat met elkaar, met 26.000 Wassenaarders doen, is om een voorstel te doen voor een bestondige, duurzame toekomst van Wassenaar. Dat moeten we echt serieus doen. Als we nu botweg zouden zeggen het moet altijd dat worden of het moet altijd een andere variant zijn, dan nemen ze ons niet serieus. Of u nu voor opschaling bent of dat u nu zelfstandig wilt blijven, alleen een goed onderbouwde, beargumenteerde keuze kan stand houden. En daar gaan we met elkaar aan werken. Dat was het voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dames en heren, even voor de verdere gang van zaken. We hadden gepland nu een schorsing voor het fractieberaad, maar het eten is ook gepland. We zouden de schorsing voor het fractieberaad kunnen combineren met het eten. Het wordt niet veel lekkerder als het heel lang wordt opgewarmd. Ik vraag me af of de combinatie van een hap eten en fractieberaad van 30 minuten... Good? Langer of korter? Ik zeg u bij voorbaat dat het lekker eten is. Ik ben een positief mens. Het is nu 18.00 uur. Hebt u behoefte aan fractieberaad? Dan gaan we nu schorsen. Drie kwartier. Dan is het nu fractieberaad. Als u in tweede termijn niet gek veel dingen inbrengt heeft het college daarna niet veel schorsing nodig. We gaan nu eten en u hebt uw fractieberaad. Dan schorsen we en om 18.45 uur beginnen we met de tweede termijn van de raad. U vraagt zich allemaal af hoeveel spreektijd u nog hebt. Ik ga u verblijden of laten schrikken. De griffier heeft het tot op de seconde bijgehouden. Ik wil best in de praktijk op een halve minuut afronden maar verder niet. Spreektijd voor de VVD is 3,12 minuten. Het CDA 30 seconden. WWW 2,45 minuten. D66 1,50 minuten. DLW 1,50 minuten. Passie voor Wassenaar 3,11 minuten. Hart voor Wassenaar 30 seconden. GroenLinks heeft nog 5,05 minuten en de PvdA heeft nog 3,54 minuten. Ik wens u sterkte bij het voorbereiden van de tweede termijn. Geschorst.

Schorsing

Tweede termijn van de raad

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Tweede termijn raad. Als eerste het woord aan de VVD-fractie, 3,12 minuten.

Mevrouw **Klaver:** Dank u wel voorzitter. Er zijn veel onderwerpen aan de orde geweest. Maar wat in eerste instantie is blijven hangen was vooral het verwijt van GroenLinks en Passie voor Wassenaar dat de oppositie en de VVD de afgelopen jaren niets heeft gedaan of bereikt. En dat het resultaat wordt gemeten in een aantal moties en amendementen. De VVD ziet het echt heel anders. We nemen afstand van deze opmerkingen, de felten wijzen echt de andere kant op. Wij meten succes als we zien dat onze inbreng is terug te vinden in de plannen. Inbreng die we leveren in de commissievergaderingen. Hier laat de VVD de discussie plaatsvinden. Onze ervaring is ook dat zeker moties en amendementen op financieel gebied consequent worden afgewezen en dat de voorstellen die worden genoemd in de commissies gelukkig wel worden meegenomen. Daarom denken wij dat wij als VVD we de afgelopen drie jaar constructief hebben bijgedragen aan het bestuur van deze gemeente. De VVD heeft ingezet op goed bestuur. We hebben gestuurd op een goede financiële verordening, het aansturen op oudercriteria, tegen de versnippering van het erfgoedbeleid en een motie ingediend over meer transparantie voor de WODV. Ik kan er nog een paar meer noemen. Met betrekking tot verantwoord financieel beleid en het niet gebruiken van bijvoorbeeld de reserve frictiekosten hebben wij drie jaar lang moties en amendementen ingediend. Deze moties en amendementen zijn consequent afgeschoten. Maar het doet ons wel deugd dat een deel van deze voorstellen nu wel zijn terug te vinden in deze begroting. We zien het dus ook weer als een constructieve bijdrage aan het bestuur van deze gemeente. Dus we willen u best een paar suggesties geven, hoewel we deze suggesties niet meer verder kunnen onderbouwen omdat we hiervoor de benchmarkcijfers missen. We hebben daar om gevraagd en we hebben ze niet gekregen. Om een voorbeeld te noemen: verdere optimalisatie van de samenwerking in de regio, optimalisatie van de WODV, beter sturen op de GR. Als we bijvoorbeeld zelf dingen blijven doen voor het groenonderhoud zijn er veel partijen bij betrokken. Naar ons idee gaat er te veel tijd, energie en geld verloren in de coördinaties daarvan. Het zal u niet verbazen dat er een concreet voorstel is op het gebied van talenten. Ten slotte, de antwoorden hebben de VVD niet overtuigd dat de Begroting 2018 op een verantwoorde wijze omspringt met onze reserves en dat de bezuinigingen ook echt gehaald gaan worden. De lange termijn baart ons zorgen. Ondanks alle positieve signalen en het werk en de effort die er in is gestopt is voor ons het eindresultaat nog niet voldoende. Het spijt ons dan ook dat we ondanks alle inspanningen deze begroting dan toch niet kunnen goedkeuren.

De voorzitter: Dan is het woord aan het CDA, mevrouw Dekker. 30 seconden.

Mevrouw **Dekker:** Voorzitter, dank u dat ik een woordje kan zeggen want moer kan het in 30 seconden niet zijn. Ik wil die 30 seconden, die nu 25, 24, 23 zijn, besteden aan het indienen van een motie van het CDA maar ondersteund door de leden van de strategiegroep zijnde raadslid Hondrickx, Knevel, Bakker, Boon en Schik over Katwijk, het ontwikkelen van een integrale visie op het gebied van Valkenburg. Die wil ik nu aan u overhandigen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan Wat Wassenaar Wil. 2.45 minuten.

De heer **Boon**: Er is nog een vraag open blijven staan. Ik kan wel een beetje vermoeden wat daar de reden van is maar toch ga ik hem opnieuw stellen. Ik heb geen antwoord gekregen op de vraag of het college al vervolgstappen heeft gezet naar meer een verzakelijking bij projecten en transacties en het heeft alles te maken met de grote sommen geld die we mislopen bij de verschillende projecten die verkocht zijn. Dat moet u op zijn minst aan het denken hebben gezet. Ik vraag me af wat het resultaat van het denken is geweest. Voor WWW is een goede controle van de gemeentelijke processen belangrijk. Die dienen op een efficiënte manier te worden uitgevoerd. En juist omdat we een behoorgemeente zijn moet het mogelijk zijn om de ambtelijke inzet op termijn te beperken. Deze begroting geeft daar op geen enkele wijze zicht op en het is ook de reden dat we vragen naar meer inzicht in onder andere de inzet van externen. Daarvoor hebben wij een motie opgesteld, die ga ik straks overhandigen. Ik heb er meer, ondanks dat we oppositie zijn, dat kan gewoon. Dan maar hopen dat het aangenomen wordt. Daarnaast wordt de efficiency ook bepaald door de mate van omvang van overhead. Ik heb discussie gehad over percentages en alles wat te maken heeft met de berekening van de overhead en het percentage van ofwel de totale fle of de totale begroting. Het zijn allemaal verschillende percentages. Kortom, het komt erop neer dat wij € 7,2 miljoen betalen aan overhead en dan hebben we het alleen nog maar over de programmabonden budgetten. Het is een zeer hoog bedrag. Ondanks dat we misschien een discussie krijgen over percentages moet efficiencywinst te behalen zijn in de overhead. Zeker in het kader van het felt dat we een beheergemeente zijn. Dan moet je ook efficiënter kunnen manoeuvreren met de organisatie en de overhead. Ook dat is een WODV- en GR-discussie. Ik leg hem bij u neer, dat doe ik via een motie.

De precario gaat over een aantal jaar vervallen. We missen in de begroting, maar dat is vanzelfsprekend op het eind van een collegeperiode, de invulling en de gedachtevorming over hoe we dat probleem gaan oplossen. Wij vragen met een motie om het college stappen te laten ondernemen om te kijken op welke manier we in VNG-verband of ander verband tot een stap kunnen komen waarbij we uiteindelijk tot de conclusie komen dat de lasten voor de inwoners niet omhooggaan als het gevolg van het vervallen van de precario. Het volgt wat studie en inzet. Daar hebben we een motie voor die ik zal overhandigen. De motie voor de AED en vooral de communicatie is uitermate belangrijk. Die brengen we ook in. De motie van de sociale kaart. Ik heb net nog even gekeken, Alphen aan den Rijn heeft een schitterende, dat is een voorbeeld. Ik ben door de tijd heen. En ik heb er contje van de mandatering, die in de commissie aan de orde is geweest, de mandatering van het college aan de raad. Die willen we graag beperken. Zeker zoals het nu geformuleerd is.

De **voorzitter**: Dank u wel. Een vraag van de heer Weyn.

De heer **Weyn**: Ja, dank u voorzitter. U praat in uw motie over het verlagen van de tarieven. Denkt u dat het realistisch is om dat te vragen en te zorgen dat inderdaad deze bedrijven dat voordeel weggeven? Ik denk dat het al heel nuttig zou zijn als we het inzichtelijk kunnen maken in plaats van de wethouder een bijna onmogelijke opdracht mee te geven.

De **voorzitter**: De heer Boon.

De heer **Boon**: Eens, het inzichtelijk maken bepaalt sowieso al op welke manier je de vervolgstappen moet maken. Daar hebt u gelijk in, dat zou in die zin correcter zijn. Wat mij betreft zou de motie ook op die manier kunnen worden gelezen of aangepast.

De **voorzitter**: Dan is het woord aan D66, mevrouw Kernkamp. Het hoeft niet hoor, het mag.

Mevrouw **Kernkamp**: Dank u wel. Ik wil beginnen met een groot compliment want ik ben ongelooflijk blij dat we nu veel preciezer weten hoe het zit met het onderzoek, de ambitie en wat we voor ogen hebben in het zorgvuldige proces dat wij voor ogen hadden voor de bestuurlijke toekomst van Wassenaar. En dat we het onderbuikgevoel niet de boventoon laten voeren. Ik ben heel erg blij met de toezegging van de burgemeester op dit punt. Dank u wel daarvoor. Het tweede dat ik nog even op wil brengen is dat ik had gesuggereerd dat er in deze beleidsarme periode wel een town hall meeting georganiseerd kon worden. Het leek me een heel leuk concept om wat meer mensen te betrekken bij bepaalde beleidsterreinen. Je zou kunnen beginnen met het regeerakkoord. Als dat wat lastig is zou je ook iets over de RijnlandRoute kunnen doen. Maar wat grote dossiers onder een thema, town hall meeting vond ik wel een leuk woord. Maar het mag ook de Kernkampezingen heten, dat vind ik ook goed. Het lijkt me een leuko suggestie waar u hoop ik, direct ja op zegt. Zeker het type om daar iets mee te doen. Dan als derde het IHP. Ik wil precies weten dat die Green Deal waar de wethouder het in eerste termijn over had aanslaat op de motie die D66 in april 2015 heeft ingediend. Dan gaat het met name om het invulling geven aan die rol door initiatieven met betrekking tot overgaan op zonne-energie door schoolbesturen te stimuleren. Bijvoorbeeld langs de weg van www.zonzoektschool.nl of via andere relevante, gesubsidieerde en/of commerciële

de initiatieven. Het tweede punt is initiatieven te ontwikkelen met de schoolbesturen teneinde te komen tot verbetering van het rendement uit de energie door betere isolatie. Ik wil graag weten of dat in de Groen Deaf zit. Zo ja, dan is onze motie uitgevoerd. Het laatste is het klimaat. Het enige dat ik graag van de wethouder zou willen horen of u de ambitie kunt onderstrepen dat circulair bouwen verplicht wordt gesteld in bestemmingsplannen. Als u die ambitie kunt onderstrepen, heel graag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan DLW, de heer Paulides, ook 1.50 minuut.

De heer Paulides: Ja voorzitter, dank. Dank ook aan de wethouders voor de beantwoording. Er is weinig tijd en dat is jammer voor de importantie van de begroting dat we er zo weinig tijd voor hebben. Ik heb daarom gekozen voor een aantal moties. Dan komt het op die manier toch nog aan de orde. De bestuurlijke toekomst, er was eigenlijk alleen maar een probleem met onze bestuurskracht. Dat was het punt dat we naar onze mening moesten oplossen. We denken dat Wassenaar groot en krachtig genoeg zou kunnen zijn om zelfstandig te blijven. We vinden het ook jammer dat de burgemeester, zonder de raad daar bij te betrekken gekozen heeft voor een onderzoek wat de beste bestuurlijke toekomst is voor Wassenaar. We denken zelfs dat als je over een fusie met Voorschoten gaat praten we hetzelfde ambtelijke apparaat hebben en dus nog steeds hetzelfde probleem. Ik heb er niet zoveel vertrouwen in dat daar hele goede oplossingen uit komen. Dan de opmerking van de VVD en ook de opmerking van Hart voor Wassenaar. Hij maakte geen amendementen en moties want die worden van de oppositie over het algemeen toch niet aangenomen. Dat is wel waar maar ik heb gemerkt dat die moties op een gegeven moment toch wel terugkomen in de coalitie. Het is dan jammer dat je de eer er niet voor krijgt dat je iets ter sprake hebt gebracht. Maar uiteindelijk bereik je toch wat je wilde bereiken. De begroting. We vinden hem nog steeds niet in evenwicht. We vinden ook niet dat er zoveel vlees op de botten is dat het nieuwe investerings- of tegenvallers zonder problemen zou kunnen oplossen en opvangen. We vinden ook om deze reden dan dat we niet kunnen instemmen met de begroting. Ik denk dat ik binnen de tijd ben gebleven.

De voorzitter: Dat klopt, dank u wel. Dan is het woord aan Passie voor Wassenaar, de heer Ooms, 3.11 minuten.

De heer Ooms: Voorzitter, dank u wel, Passie kan het kort houden. Het amendement over de Omgevingswet, mag ik dat zo figuurlijk aan u aanbieden. We gaan straks vragen of mijn collega de heer Weyn dat ondertekent. Dat is het eerste. Het tweede was dat ik een oproep heb gedaan aan het college om grote spoed te maken met de uitvoering van de sporthal, gymzaal en de theaterfunctie van de Warenar. Mijn vraag was: zijn we het met elkaar eens dat we dat zo snel mogelijk moeten regelen en het liefst nog voor de verkiezingen, in deze periode? Op die vraag heb ik geen antwoord gekregen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan krijgen we Hart voor Wassenaar, 30 seconden.

De heer Hendrickx: Geen commentaar.

De voorzitter: Geen, dank u wel. Dan GroenLinks, 5.05 minuten.

De heer Van Sloten: Ja bij anderen is het veel geblaat, weinig wol. Ik houd het liever bij korte woorden. Ik heb een amendement en een motie. Ik heb ze al aangekondigd en nu wil ik ze indienen. Het amendement is hetzelfde amendement als van vorig jaar, toen is deze raadsbreed ondersteund. Ik verwacht ook niet dat we daar nu hele grote problemen mee hebben. Ik begrijp van de wethouder dat hij het liever niet heeft. Ik heb nog steeds niet begrepen wat de relatie is van de post frictiekosten en de bezuinigingen. De bezuinigingen zijn verminderd uitgesteld. Meer met mensen, minder met papier. Dat heeft geen weerslag op de reserve frictiekosten. Volgens mij is er geen een-op-een relatie meer. Het verandert ook echt helemaal niets over wat we volgend jaar gaan doen. We hebben alleen geen overschot meer op de begroting. Dat hadden we eigenlijk toch al niet maar het is geld uit de reserve. Dat is het amendement. Dan de motie. Ik begreep uit de wandelgangen dat er wat moeite is met de koppeling met de Rabobanklening. We krijgen een flink rendement uit die lening en dat valt weg. Ik vind dat we daarop moeten anticiperen. Dit is een mooie manier om dit te gaan doen. Het gaat om een plan, iets waardoor we er deze periode nog een voorschot op kunnen nemen. De uiteindelijke besluitvorming valt misschien in de volgende collegeperiode maar we moeten er wel op anticiperen. Die € 15 miljoen staat nu vast, dan kunnen we erover beschikken en is het liquide en hebben we weer geld. Het betekent niet dat we dat volledig in moeten gaan zetten maar ik zit wel aan een substantieel bedrag te denken en niet aan € 100.000,00. Dus daarom de vraag heel simpel, iedereen ondersteunt het klimaatprogramma. Er

moet allemaal gas op, dit is een mogelijkheid, laten we die dan met beide handen aanpakken. Zonnepanelen op scholen is ook genoemd. Dat kunnen we hier ook uit financieren en dan kunnen we echt meters gaan maken. Daarbij deze motie en dan heb ik nog slechts 2 minuten.

De **voorzitter**: Dan de PvdA, de heer Van Noort. U hebt 3,54 minuten.

De heer **Van Noort**: Ook dank aan het college voor de uitvoerige beantwoording. Ik heb helaas toch nog een paar dingen gemist. Ik heb het college gevraagd of het een poging wil doen om een dergelijk financieel stuk voor iedere burger van dit dorp goed, helder en leesbaar te maken. Ik heb ook gevraagd of het bereid is om een risicoanalyse erbij te doen. Waaruit duidelijk blijkt voor welke uitdagingen we de komende jaren komen te staan. Nogmaals, ook in dezelfde leesbare en heldere taal alstublieft. Mevrouw Zweerts de Jong is nog even ingegaan op mijn opmerking over de armoede in dit dorp. Ik was erg tevreden met het antwoord dat ik daarop kreeg. Ik hoop dat we dit beleid in een volgende periode met dezelfde inzet kunnen blijven voortzetten. Dat was het voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, meneer Van Noort. Dan ga ik eventjes richting wethouders kijken. We hadden een schorsing voor het collegieberaad van veertig minuten inclusief avondeten. Is er iets nodig of kan het college gelijk de laatste reactie geven? Als u het goed vindt gaan we gelijk door en hebben we de verloren tijd wel weer ingelopen.

Tweede termijn van het college

De **voorzitter**: Wethouder Blommers.

Wethouder **Blommers**: Ja voorzitter, om maar even gelijk met de vraag van de heer Van Noort van de PvdA te beginnen want deze vraag heeft de heer Ooms ook gesteld. We zullen volgend jaar ook weer de begroting helder en duidelijk verwoorden en leesbaar houden. Ik denk dat we dan ook gedurende het jaar even met elkaar in gesprek moeten gaan hoe we dat leesbaarder en beter krijgen. Ik denk ook dat we met wat afstemming onderling kunnen kijken waar de exacte aanpassingen zitten en wat u precies vraagt. Ik waarschuw er wel bij dat er ook gewoon een heel technisch deel in de begroting zit dat gewoon moet. Soms kun je dingen wel eenvoudiger willen maken maar dan kan het niet. Ik denk dat het uitstekend is dat we daar met elkaar over in gesprek gaan. WWW had het nog over vervolgstappen transacties. Vanuit financiën hebben wij heel duidelijk een aanbestedings-, inkoop- en dergelijk beleid dat kaders stelt voor allerlei transacties die we doen. Daarnaast stelt u als raad ook kaders. U vroeg net in de eerste termijn specifiek rondom de Generaal Winkelmanlaan, dat dossier ken ik niet zo. Daar zou ik mijn collega Maat even voor aan moeten kijken. Maar in het algemeen zijn transacties natuurlijk afgedekt door die verordeningen die ik net noemde.

De **voorzitter**: De heer Boon.

De heer **Boon**: Zelfs de aanbestedingen kun je in discussie brengen, dus of het wel de juiste manier is om projecten in de markt te zetten. Het felt dat wij miljoenen mislopen is een verkeerd teken. Door welke oorzaak ook. U kunt zeggen dat u een aanbestedingsbeleid hebt en het wordt geaccordeerd door de raad. Maar er zijn altijd omstandigheden, dat blijkt bij de projecten, die of met een hogere verkoopprijs te maken krijgen of met lagere stichtingskosten waardoor de marges voor de projectontwikkelaars aanzienlijk toenemen. Dat moet je tot aan het eind toe blijven bewaken. Dat betekent dat je misschien ook in je contracten wat moet doen. Het verbaast me dat u dat niet opmerkt.

Wethouder **Blommers**: Ja, in die opmerking kan ik me uiteraard ook vinden. Ik begreep niet echt dat dit de onderliggende bedoeling van uw vraag was. Dat je gedurende zo een heel traject monitort wat er aan de hand is, hoe gaan die bedragen, hoe lopen de voordelen. Daarin ondersteun ik uw betoog. Het lijkt me goed als we met elkaar kijken hoe we dat het beste kunnen monitoren en ook zo helder mogelijk met elkaar kunnen delen. Voorzitter, volgens mij zijn dat de vragen. Dan loop ik maar door de moties en amendementen heen die in mijn portefeuille vallen. Ik begin met het amendement reserve frictiekosten van GroenLinks. Ik denk dat ik dit amendement al in het eerste termijn heb toegelicht. Ja, reserve frictiekosten is met een doel ingeslemd. Ik denk dat het heel goed is om, als er een reserve is zaken helder te houden waarvoor ze bestemd worden, waardoor een reserve als deze wordt uitgegeven ook uitgegeven wordt. Het risico dat in het amendement zit: stel dat je straks meer frictiekosten krijgt dan geraamd dan ga je weer uit de algemene reserves putten. Dan krijg je een heel schimmig spel bij jaarrekeningen. Ik zou ervoor pleiten om die reserve in stand te houden en alles wat te veel is, valt automatisch vrij. Daarbij hebt u uw effect, dat zal zeker optreden. Het amendement op zich zou ik ontraden.

Het amendement instellen voorziening Omgevingswet. Ik heb begrepen dat er nu een nieuwe tekst ligt die het midden zoekt in wat wordt gereserveerd en wat al in een voorziening wordt gezet. Dit heb ik in eerste termijn al ondersteund. Het college wil het amendement ondersteunen. Daarmee is dat helder.

Motie efficiënte bedrijfsvoering overhead van WWW. Als we hierbij zeggen de overheadkosten terug te dringen tot het landelijk gemiddelde dan zouden we eerst met elkaar een discussie moeten hebben wat het landelijk gemiddelde is. In de schorsing bespraken we al dat er inderdaad verschillende berekeningen op zijn. Ik vind deze motie moeilijk concreet uit te voeren. Ik snap wel de strekking van de motie: dat je zo efficiënt mogelijk werkt, want dat is eigenlijk een beetje de onderliggende lijn. Maar daar zouden we met elkaar over moeten praten. Het is wel zo dat de zaken die hier in genoemd staan in de WODV liggen. We hebben als college en u als raad daar niet rechtstreeks zeggenschap over. Dat gaat via de gemeenschappelijke regeling en dan kunnen we dat als college hooguit meenemen richting AB en DB.

De **voorzitter**: De heer Boon.

De heer **Boon**: Vanzelfsprekend verwacht ik dat de besluiten die we nemen, die betrekking hebben op de WODV, dat u die meeneemt en er vervolgens ook iets mee doet. Ik denk dat de discussie over efficiency en percentages in die zin niet heel relevant is. Er wordt bij verschillende begrotingen flink op los gebenchmarkt door het college. Het bestuurskrachtonderzoek is bijna een resultaat van benchmarking, waar ik mijn kritische vragen over heb gesteld. Maar als u er zelf zo een voorstander van bent denk ik: waarom dan ook niet op dit onderwerp gedaan?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Blommers**: Gewoon cijfers en reële vergelijkingen kan ik ondersteunen. Die transparantie kunnen we natuurlijk altijd geven, maar in deze motie draagt u op om te werken aan een plan om de overhead naar het landelijk gemiddelde terug te dringen. Daarmee suggereert u dat we boven het landelijk gemiddelde zitten en over die cijfers hadden we het discussie. Het is wel zaak om eerst helder te krijgen wat de exacte cijfers zijn en welke richting het is voordat ik deze opdracht kan meenemen richting AB en DB. Vandaar dat ik daar wat moeite mee heb, maar ik snap uw beweegredenen en de richting die u op wilt.

De heer **Boon**: Ja, ik wil het niet te moeilijk maken maar het landelijk gemiddelde is het landelijk gemiddelde. Duidelijker kan het niet zijn. Als u blijkt lager te zitten dan is uw uitleg heel simpel en komt u terug bij ons dat het omhoog kan. Dan hebt u nog een veel beter resultaat denk ik. Ik zou dat vooral doen als ik u was en zeker als u overtuigd bent dat het lager is. Ik ben dat dus niet.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Blommers**: Nou, voorzitter, dan komen wij gewoon terug met de berekening en kunnen we de budgetten verhogen begrijp ik. Maar daar heb ik geen dekking voor. Daar zou ik zelf geen voorstander van zijn.

De motie inhuren externen. Daar heb ik het in de eerste termijn ook over gehad. Ik denk dat dit een motie is waarvan we dit gevoel richting AB en DB weer mee kunnen nemen. Maar hier gaan we als college niet zelf rechtstreeks over. Daarmee kunnen we dit meenemen, maar we gaan er zelf niet over.

De motie vervallen precariobelasting. Ja, daar gaf u net al aan dat het eerst inzichtelijk moet worden gemaakt. Ik vond uw debat met Passie juist wel heel erg mooi. Als het inderdaad zo gelezen kan worden en zo in elkaar kan vlechten dan zouden we in die richting wel mee kunnen gaan. Ik ben het met u eens: sommige bedrijven hebben die precariobelasting gewoon helder inzichtelijk. Dunea heeft het gewoon met een regeltje op de nota staan, daarvan weten we, omdat het in de aandeelhoudersvergaderingen is gedeeld, dat die dat straks ook als regeltje weghalen en dat daarmee het tarief omlaaggaat. Maar in het hele spel van Dunea zullen ze ook waarschijnlijk naar andere tarieven kijken en een nieuwe tariefstructuur voor het jaar erop doen. Dus ja, ik denk ook dat we vooral moeten kijken hoe we dat transparant en inzichtelijk maken. In die zin kunnen we dat deel van de motie volgen.

De **voorzitter**: De heer Boon.

De heer **Boon**: Ik denk dat op zich het inzichtelijk maken van de bijdragen heel relevant is. Vandaar dat we gesuggereerd hebben om met de VNG en andere instanties te overleggen. Het is geen Wassenaars probleem. Het geldt voor meerdere gemeenten en ik denk dat daarin een lijn moet worden getrokken. De vraag is vooral ook: laten we als gemeente daarin ook die lijn pakken en dat

gesprek aangaan. Dat is vooral de essentie van de motie. Maar die eerste stap is minstens zo essentieel.

Wethouder Blommers: Nee, maar als die motie op die manier wordt uitgelogd: in gesprek raken en het ook vooral eerst inzichtelijk maken, dan kan het college deze overnemen. Vervolgens motie bezuinigingen en takendiscussie van DLW. Dat is een hele lap tekst om te lozen. Maar het komt er eigenlijk op neer dat DLW vraagt om een inventarisatie te maken van zaken die op ons af komen, inclusief de financiële gevolgen. Volgens mij is dat al staand beleid en doen we dat al. Op het moment dat er zaken komen die financiële gevolgen hebben dan maken we die al inzichtelijk. Zo hebben we bij deze begroting er expliciet voor gekozen om, ondanks dat het geen noodzaak heeft, ondanks dat het geen andere drijfveren heeft, een extra jaarschijf inzichtelijk te maken om u al vast te wijzen op het effect dat straks het wegvallen van precario heeft. Dus we zijn al op de proactieve manier u aan het informeren over zaken waarvan we weet hebben en hoe we dat inzichtelijk kunnen maken. Ik zou ook niet weten op welke manier we voor 1 januari a.s. aan deze motie zouden moeten voldoen in een onderzoek. We weten wat we weten en daarover communiceren we. Een extra onderzoek kost alleen extra geld en extra tijd waardoor we ons huidige beleid, u goed informeren over zaken, zouden moet opschorten om eerst dit onderzoek te doen. Dat is een beetje in mijn ogen een vroege. Het college informeert u zodra we dingen weten en dan bespreken we ze ook.

De voorzitter: De heer Paulides.

De heer Paulides: Ja, dat zegt u nu wel maar u weet een aantal dingen waar u ons niet over informeert. Ik vind dat het echt noodzakelijk is. U weet de Warenar, u weet dat er achterstallig onderhoud voor het groen is. € 2,7 miljoen werd er vorig jaar gezegd. € 135.000,00 is gereserveerd. We hebben in Park De Pauw geen achterstallig onderhoud maar er is wel een vergunningaanvraag gedaan waar € 250.000,00 budget voor nodig is. Ik heb gevraagd waar dat geld vandaan komt. Uit het achterstallig onderhoud hadden we maar € 135.000,00. Dat wordt dan uit het reguliere budget gehaald. Maar we hebben ook achterstallig onderhoud in Bickershagen. Daar wordt niets over gezegd. U weet over de Warenar, daar wordt niets over gezegd. U weet de sporthal. Daar wordt niets over gezegd. Ik vind dat je een lijst moet kunnen maken. Deze kosten komen op ons af. We krijgen het probleem met de btw, we krijgen waarschijnlijk het Btw-compensatiefonds dat niet voldoende is. Dat zijn allemaal toegenvallers die we op een rijtje kunnen zetten en dan zouden we dat als input kunnen gebruiken voor een takendiscussie. We zijn in de vorige raadsperiode begonnen aan een takendiscussie. Daar zijn we heel ver mee gekomen en het is afgekapt. Maar als je dit soort grote bedragen voor je klezen gaat krijgen moet je er echt goed naar kijken. Die informatie, wat kan er allemaal op ons afkomen, moet je hebben om een takendiscussie te voeren. Dat is het enige dat we vragen.

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder Blommers: Ja, voorzitter, we zijn zelf zo proactief dat we die takendiscussie voor een deel al met elkaar hebben gevoerd. Want in de aanloop naar de kadernota en ook in het hele proces vorig jaar hebben we daar de volledige lijst van mogelijke bezuinigingen helder gemaakt. Daar hebben we met elkaar over gesproken. Die discussie hebben we met elkaar gevoerd. U hebt daar heel duidelijk de kans gehad om die bezuinigingen in te brengen via moties en amendementen zodat u daadwerkelijk bij de vorige besluiten invloed had kunnen uitoefenen en die takendiscussie had kunnen voeren.

De heer Paulides: Nou gaat u toch wat anders zeggen. U praat nu over bezuinigingen en ik heb het over kosten die we gaan hebben. We hebben als oppositie nu eenmaal niet het geluk dat u voor de oppositie ook de amendementen schrijft. Ik vind het trouwens een hele kwalijke zaak hoor dat u als wethouder amendementen gaat schrijven. Die geeft u dan aan de coalitiefracties. Dan gaat u adviseren om dat amendement of die motie aan te nemen. Dan ik: wat een leuk spelletje, maar zo werkt het niet. Wat er in de Kadernota is gebeurd, daar is over een aantal bezuinigingen gesproken. Maar daar is niet gesproken over meer dingen en nog sterker bezuinigen. Ik vond in de Kadernota niet veel keuzes. Het meeste was voorgedraaid en er waren niet echt keuzemogelijkheden. Dat was echt geen takendiscussie. Ook niet in de eerste verte.

De voorzitter: De wethouder.

Wethouder Blommers: Nee, voorzitter. Ik ben toch verbaasd over deze uitspraak. Ja. Als iemand het idee heeft dat het zo gebeurt zoals het niet gebeurt dan mag dat.

De heer **Paulides**: Ja voorzitter, daar wil ik u over uitspreken. Want u bent zo dorn geweest om de woordbestanden te laten staan. Als je dan in eigenschappen kijkt zie je wie het opgesteld heeft. Ik vind het een kwalijke zaak als een wethouder amendementen en moties gaat opstellen. Belazert hij dan zijn eigen college? Waarom komt u dan niet gelijk met een goed voorstel. Waarom gaat u uw eigen coalitiefracties voorschrijven welk amendement ze moeten doen? Ik wil het u echt laten zien hoor.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Blommers**: Laat maar zien. Maar even voor de hele duidelijkheid, daar waar tegenvallers mogelijk zijn, daar waar kosten gemaakt worden, daar waar financiële zaken inzichtelijk zijn maken we die glashelder met elkaar inzichtelijk. U suggereert wat er nog aan kosten aankomt en wat wij niet weten. Ja, een aantal dingen weten we gewoon niet. Ik kan u niet informeren over wat we niet weten. Zo simpel is het. Daarmee is deze motie in mijn ogen overbodig en ontraadt het college deze.

De motie kostendekkendheid en heffingen rechten. Dat gaat over de btw-structuur. Ik verwijs daar even naar de maatregel in de Programmabegroting 2013. Daar wordt de btw al doorgeroend. Dit is een maatregel die in 6.4.2 van programma Wassenaar Leefbaar zit in de programmabegroting 2013, dus dat doen we al. Daarmee is ook die motie overbodig en ontraden we deze.

De **voorzitter**: De heer Paulides.

De heer **Paulides**: Sorry, ik wil er toch even op reageren. U zegt wel dat u dat doet, maar u krijgt de btw toch terug? Het Btw-compensatiefonds geeft alle btw terug. Als u het niet via de werkorganisatie had berekend dan had er geen btw-component in gezeten. Maar de component die er nu in zit krijgt u voor 98% op dit moment. Foutelijk praat je dan over een belasting over een belasting. We hebben nog nooit eerder de componenten gezien, de berekening gezien van de kostendekkendheid. Ik verbaasde me ervoor dat er btw in zat. Die krijgt u toch terug? We hebben de discussie gehad in de commissie. Wat is nu het gevolg van de btw-plicht voor de gemeenschappelijke regelingen? Ja, zegt u, dat maakt helemaal niet uit want dat heeft voor ons geen gevolgen. Nou, dan hoef ik hem niet terug te zien in de kostendekkendheid. Dat vind ik heel inconsequent.

Wethouder **Blommers**: Ja voorzitter, we begroten daar zoals in de maatregel 6.4.2 van de Programmabegroting 2013. Dat is de richtlijn die wij aanhouden en het beleid dat wij sinds die tijd volgen. Verder heb ik niet in de commissie gezegd dat de btw-koepel uitspraak die daar is geweest geen effect heeft. Ik heb alleen heel duidelijk gezegd: de btw die wij betalen wordt gecompenseerd uit het Btw-compensatiefonds. Het heeft pas effect op de gemeente op het moment dat het Btw-compensatiefonds overvraagd wordt. Dat effect kunnen we nog niet in kaart brengen want daar hebben we nog geen weet van. Daarvan zal ook gekeken moeten worden welk effect dit juridische besluit heeft op het Btw-compensatiefonds. Dus op het moment dat het helder is communiceren wij het. Dan de laatste motie van GroenLinks met betrekking tot de Rabobanklening. Ik denk dat we daar heel helder kunnen zijn: deze motie gaat over het maken van een plan. Ik denk dat het maken van plannen om maar de toekomst te kijken goed is. In die zin kunnen wij deze motie ook ondersteunen.

De **voorzitter**: Het woord is aan wethouder Doorn.

Wethouder **Doorn**: Voorzitter, dank u wel. Ik heb geen vragen gekregen dus ik kan meteen doorgaan naar de moties. Allereerst de motie over de AED's. Ik heb al gezegd dat we die graag overnemen. Dan heb ik twee moties van de heer Paulides. Over de eerste hebben we het al kort gehad. Daar gaat het over de asfaltering van de Lange Kerkdam. Ik heb u ook al gezegd dat daar fluisterasfalt is aangebracht en dat het een keer in de zeven jaar moet worden vervangen. Daarmee vervalt de grond onder de motie en ik zal hem ook gaarne ontraden. Dan hebben we de tweede motie van de heer Paulides en dat gaat over het Centrumverkeersplan. Daar staan allerlei aannames in die vooruitlopen op de evaluatie die wij toegezegd hebben te gaan doen een halfjaar na de inwerkingtreding van het Centrumverkeersplan. Met name over de Johan de Wittstraat. Er wordt gevraagd om te kijken naar de dalende omzetten van de winkeliers. Of die dalend zijn of niet, dat is een aanname van de heer Paulides. We gaan het onderzoeken, we gaan daarbij ook kijken naar de situatie van de winkeliers. We nemen het allemaal mee en dan zullen we daarop onze voorstellen voor verbetering baseren.

Wethouder **Zweerts de Jong**: Dank u wel, voorzitter. Ik heb drie kleine vragen. Een vraag van D66 over de Green Deal. Zoals we hebben aangeboden in het minisymposium gaan we nog dit jaar een scan doen bij alle scholen. We bieden dat aan namens de gemeente. Dat zit in de Klimaatnota.

De resultaten van de scans die we gaan doen bij de scholen worden meegenomen in het Integraal Huisvestingsplan. Er komt ook een aanjager om dat proces te blijven monitoren. We kijken niet alleen naar het pand maar ook naar het groeiklimaat van de kinderen. Samen is dat de Groen Deal. De piloot is trouwens het Rijnlands Lyceum. Want daar zijn we net een stapje verder mee. Dus die loopt een beetje vooruit. Passie heeft nog gevraagd naar de voortgang van de sporthal en de Warenar. Mijn college Blommers heeft in eerste termijn gemeld over de Warenar. We hebben gisteren, nog voor 1 november, gehoopt ook dat die brief al bij u zou zijn, het besluit genomen om in ieder geval in januari 2018 bij u terug te komen zodat u geheel een besluit kunt nemen over de inzichten daarvan. We hebben volgende week al de sporthal in de commissie. Sneller dan snel kunnen we niet zijn. Ik hoop ook echt dat we in onze periode daar grote stappen in kunnen zetten. De PvdA, dezelfde inzet op het armoedebeleid. Ik ben met veel plezier ook wethouder namens de PvdA geweest. Wellicht kunnen we praten over voortgang maar daar gaan we niet over. We zullen dat inderdaad betrachten bij het nieuwe armoedebeleid. Ik heb twee moties. Een motie van de WWW over de sociale kaart Wassenaar. Ik wil hem eigenlijk wijzigen. Het is heel sympathiek maar u vraagt dat Wassenaar dat als gemeente zou doen. We willen dat eigenlijk neerleggen bij de maatschappelijke organisatie. We kunnen dat ook niet doen voor 21 maart. Maar we kunnen dan wel in 2018 doen. Dan denken we dat het na de zomer gereed kan zijn. Er zitten ook kosten aan vast, die moeten we dus ook meenemen. We willen het eigenlijk meenemen in de Kadernota of ergens dat we dat gaan meenemen en dan gaan we dat het komend jaar uitvoeren. Op die manier wil ik hem graag meenemen het komend jaar.

De voorzitter: Wel even duidelijkheid. Hetzij dat u zegt die toezegging is akkoord we trekken de motie in of dat u de motie gaat herschrijven. We moeten wel een duidelijk besluit kunnen nemen. De heer Boon.

De heer Boon: Om heel duidelijk te zijn, dan trekken we de motie in en doen we het met deze toezegging.

De voorzitter: Die toezegging ligt vast. Die staat ook in het verslag straks. De toezegging is gedaan door de wethouder en op basis daarvan is de motie ingetrokken. Dank u wel. Gaat u verder.

Wethouder Zweerts de Jong: De motie van DLW over de Participatiewet die ga ik niet overnemen. Het college ontraadt deze omdat we dit al doen. Alle onderzoeken worden al gedaan en nemen we mee in het minimaalbeleid en het wordt aan u voorgelegd. Wij doen het al, dus ik hoef niet nog extra onderzoek te doen wat natuurlijk weer geld kost. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Paulides wil nog even interrumperen op wethouder Zweerts de Jong. Laten we dat even doen.

De heer Paulides: Ik wilde op twee opmerkingen reageren. Dat is de toezegging van de wethouder, die is voor mij voldoende. Dus de motie over de participatie kunnen we intrekken. Dan het Centrumverkeersplan, ook die toezegging vind ik voldoende. Over het asfalt wil ik nog even reageren. De vraag was ook of de keuze van het asfalt de juiste is. Verder hebben we gevraagd om een meerjarenonderhoudsplan. Dat is wat anders dan een beheersplan, dat zou ik wel willen handhaven.

De voorzitter: Ik begrijp dat de motie van het Centrumverkeersplan is ingetrokken.

De heer Paulides: Ik kan leven met de toezegging van het Centrumverkeersplan.

De voorzitter: De motie van het Centrumverkeersplan is ook ingetrokken.

De heer Paulides: Ja.

De voorzitter: Kan de griffie het bijhouden want het moet zorgvuldig? Ja. Dan wethouder Maat.

Wethouder Maat: Dank u, voorzitter. Ik wil graag nog even terugkomen op de aanbesteding van de Generaal Winkelmanlaan waar de heer Boon over sprak. U hebt gezien dat er sindsdien geen voorstel is geweest van het college voor een soortgelijke procedure. Ik denk dat zowel college als raad eroring uit hebben getrokken. Als we bepaalde doelen willen bereiken moeten we dat heel nadrukkelijk regelen in die aanbestedingsregels. We hebben eigenlijk met zijn allen geconstateerd dat er niet is uitgekomen wat we wensten. We. Op het gebied van duurzaamheid maar niet op het gebied van prijs. Dat heeft invloed op de winstgevendheid van het project. Dat zullen we de volgende keer anders doen. Dat betekent dat ik nog een vraag heb staan van D66 om de ambitie om

circulair te bouwen te onderschrijven. Ja, sterker nog, niet alleen om circulair te bouwen hebben we de ambitie, we hebben ook een ambitie voor circulair afhaalbeleid. Dat hebben we met zijn allen onderschreven. We hebben nog de ambitie voor een circulaire economie. Dat gaat nog wel wat verder dan alleen bouwen. Ik moet daar wel bij opmerken dat de rijksoverheid wel het een en ander moet doen om die ambitie ook mogelijk te maken. Want we kunnen vaak niet eens op het gebied van duurzaamheid afdwingen omdat een bouwer zegt: ik houd me aan het Bouwbesluit. Het Bouwbesluit zal moeten worden aangescherpt. Dat zelfde geldt voor de Gaswet. Als we gasloos willen bouwen, en dat zullen we moeten doen want Nederland gaat van het gas af, dan zal ook de Gaswet gewijzigd moeten worden. Dat hebben wij niet zelf in de hand. Maar de ambitie onderschrijven wij zeker.

Mevrouw Kernkamp: Dank u wel voor uw toezegging op het circulair bouwen. Dat is wel heel erg belangrijk. Ik wees in mijn bijdrage nadrukkelijk op de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland waar ik volgens mij ook wel eens van die subsidieregelingen en dat soort zaken heb doorgestuurd. Ik wil vragen: als u hier serious mee aan de slag wilt in die Omgevingswet of in de bestemmingsplannen om dan ook eens met de Rijksdienst om tafel te gaan zitten. Of uw opvolger. Maar dat in ieder geval mee te nemen in zo een overdrachtdossier. Ga daar mee aan de slag want er zitten veel gemeentelijke subsidieregelingen in waardoor je sneller die stap kunt maken maar ook direct op rijksniveau in gesprek bent. Dat als advies.

Wethouder Maat: We zijn op dit moment al bezig met VvE's in Wassenaar. Met behulp van een subsidieregeling van MRDII. Dan heb ik maar één motie. Dan ga ik iets aardigs over de VVD zeggen. Ja, er is wat discussie geweest of het nu constructieve oppositie is geweest van de VVD. Ik moet zeggen: in mijn positie als wethouder en ik ben blij met het dualisme en dat ik het kan zeggen, de VVD heeft wel degelijk constructief bijgedragen aan diverse onderwerpen. De heer Paul Donoor heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan een beter afvalbeleid en de heer Jacob Bakker heeft een belangrijke bijdrage geleverd in de strategiegroep Valkenburg. Mede aan hem is ook te danken dat deze motie er ligt. Ik zou daar nog over door kunnen gaan, maar dat zal ik niet doen. Je moet niet al te veel pluimen uitdelen. De motie Valkenburg vinden wij als college belangrijk zodat we zien dat er een toenadering is tussen de gemeenteraad van Katwijk en de gemeenteraad van Wassenaar. Opheluw komt er nu een gemeenschappelijke motie in stemming. Dat juichen we alleen maar toe.

De voorzitter: Er is nog een interruptie en vraag van de heer Hendrickx.

De heer Hendrickx: Ja voorzitter, die motie wordt door Hart voor Wassenaar gesteund. De kwestie die ik hier even wil vragen: er ligt een motie van de raad en die stelt dat er 1500 meter ruimte moet zijn. Is er een botsing c.q. is er tegenstrijdigheid tussen die motie van de raad die er ligt, namelijk dat de raad vindt dat er 1500 meter breedte moet zijn en deze motie?

Wethouder Maat: Nee, er is geen tegenstelling tussen die twee moties. Hier wordt uitgesproken dat er een gesprek moet komen met Katwijk over de uitgangspunten. En daarin zit die 1500 meter uiteraard verwoord. Er ligt nog een andere motie van de raad, die gaat over het zweefvliegen. Deze ligt ook nog op uitvoering te wachten.

De voorzitter: Dan vraag ik de heer Ooms om het voorzitterschap over te nemen.

De plv. voorzitter: Het woord is aan de burgemeester.

De burgemeester: Dank u wel, voorzitter. Allereerst excuses aan mevrouw Kernkamp want ik ben inderdaad vergeten, ik had me zo voorgenomen het wel goed te doen, te reageren op de town hall meetings. Het college wil dat eigenlijk niet organiseren, althans nu niet. Als je naar het totale regeerakkoord kijkt, dat is zo diffuus, dan zou je niet weten hoe je tot een zinnig debat komt. Maar het is wel zo dat naarmate er meer bekend wordt: wij u gaan informeren als er zaken zijn die voor de gemeente Wassenaar of de Wassenaarse bevolking duidelijk gevolgen zou hebben. Dat gaat deels natuurlijk via de normale planning-en-controlocyclus. Maar komen er tussendoor dingen dat je zegt nou, dan doen we dat bijvoorbeeld als informatiebrief naar de raad en dan zou u ook kunnen zeggen als dat de komende kabinetsperiode gebeurt: dit is nu een punt, daar moeten we ocht de bevolking bij betrekken. Laten we daar wel met elkaar alert op zijn. Niet nu, nu het zo diffuus is en er allemaal voornemens zijn. Het vorige kabinet had het voornemen dat er alleen maar gemeenten zouden mogen blijven van 100.000 plus. Na een paar maanden was dat voornemen al weg. Dan zou het wat jachtig zijn om nu allerlei dingen al te organiseren.

De plv. voorzitter: Interruptie van mevrouw Kernkamp.

Mevrouw Kernkamp: Ja, meer een vraag eigenlijk. Zo een town hall meeting was een idee. Je zou het over het regeerakkoord kunnen doen. Ik begrijp uw afweging om dat misschien op dit moment niet te doen. Maar het was ook een soort aanzet om op een andere manier de bevolking te betrekken en te informeren en niet alleen via de informatiebrieven die mensen toch vaak niet lezen. Of via de website die heel onleesbaar is en waar je nooit iets op kunt vinden. Dus het leek me juist een soort leuke roep voor het gemeentebestuur om de bevolking, met name ook de ondernemers, eens actief te betrekken en gewoon te informeren over onderwerpen die breed spelen in de gemeente.

De burgemeester: Dat begrijp ik en daar moet je ook een keer echt mee beginnen maar we gaan al met een heel essentieel onderwerp beginnen en dat is de toekomst van de gemeente Wassenaar. Dat proces gaat binnenkort starten. Dat is de ultieme vorm om dat samen met de inwoners, ondernemers, buurtverenigingen en dergelijke te doen. Ik denk dat u daar heel tevreden over zult zijn en ik wil ook iets tegen de heer Paulides zeggen. Hij zegt jammer dat de burgemeester gekozen heeft voor een proces over de bestuurlijke toekomst zonder de raad er bij te betrekken. Dat is volstrekt onjuist. A: het is geen besluit van de burgemeester maar het is een besluit, een procedure, aangenomen en in gang gezet door het voltallige college van burgemeester en wethouders. B: natuurlijk komt de raad aan zet maar we gaan niet even snel een voorstelletje doen en het aan de raad geven. We hebben een uitgebreid proces. Zowel de opties die je bekijkt, wat komt er allemaal bij kijken, welke informatie hebben mensen nodig? Dat gaan we doen samen met alle inwoners die mee willen doen. We hopen dat vele duizenden eraan mee gaan doen. Ik denk ook dat het gaat gebeuren. Die discussie begint al te lopen. Uiteindelijk wordt het aangeboden aan de raad en de nieuwe raad bepaalt de toekomst van deze gemeente. Tot slot is er dan nog een motie waar ik op zou willen reageren. De motie over het opstellen van moties en amendementen. Ik heb daar twee bezwaren tegen. In de eerste plaats de enige die gaan over wat voor moties of amendementen worden ingediend zijn de raadsleden en raadfracties. Hoe ze dat voorbereiden en doen is aan hen. Het ene raadslid en fractie kan niet treden in het recht van amendement en het recht van motie van een ander raadslid of een andere fractie. In de tweede plaats, nee. Ik heb nog nooit een motie of amendement hier opgesteld. Maar ik ben wel gehouden aan het feit dat we raadsleden hulp en bijstand moeten verlenen. Dus zelfs als de heer Paulides zou zeggen: ik wil een motie indienen, burgemeester help me nu een keer, dan ben ik zelfs bij hem gehouden om naar beste eer en geweten hem te helpen en die toezegging hebt u van mij mijnheer Paulides. Maar het college wijst deze motie volstrekt af.

De plv. voorzitter: Dit vraagt om een interruptie van de heer Paulides.

De heer Paulides: Ja daar moet ik toch even op reageren. U weet hoe de bijstand is geregeld. Als een raadslid hulp nodig heeft dan loopt dat via de griffie. En de griffier regelt dan de ambtelijke bijstand en dat gaat echt niet via het college. Dat gezegd hebbende, en de motie heeft nu hier gelegen, ik wil de motie wel intrekken, maar ik vind het een foute zaak dat het gebeurt.

De plv. voorzitter: Hierbij is de motie dus ingetrokken.

De voorzitter: Dames en heren dan zijn we aan het einde van het debat gekomen. Een punt van orde. Mijnheer Boon.

De heer Boon: Ja, voorzitter, we hebben ook een amendement ingediend als het gaat om de mandatering en de bevoegdheden die overgedragen zouden worden van de raad naar het college. In ieder geval staat er een tekst dat het efficiënter gemaakt moet worden. Daar hebben wij een amendement op ingediend en daar heb ik nog geen reactie op gehoord. Het amendement heeft de strekking het stelsel van mandatering en bevoegdheden tussen raad en college efficiënter maken en hierbij Voorschoten als voorbeeld te nemen, om de tekst te verwijderen omdat die op termijn te veel onduidelijkheid geeft en op dit moment absoluut niet actueel is. Daar heb ik nog geen reactie op gehad.

De voorzitter: Wethouder Maat.

Wethouder Maat: Nee, dat klopt dat u daar nog geen reactie op hebt gehad. Ik had het u ook nog niet horen indienen. Ik heb het alleen via de e-mail gezien. Ja. Dus bij dozen een reactie. Het lijkt ons niet verstandig om dat te schrappen omdat het een onderdeel is van de discussie over Meer met mensen, minder met papier. Als je dat al op voorhand afwijst dan denk ik dat je die discussie daarmee frustrereert. Wij ontraden dit amendement.

De **voorzitter**: Geen andere punten van orde. Dan gaan we over naar de besluitvorming. Zoals gebruikelijk eerst de amendementen, dan de begroting en dan de moties en daarna de belastingverordeningen. Ja. Er mag geen onduidelijkheid zijn over de besluitvorming.

Mevrouw **Dekker**: Voorzitter, mogen we even vijf minuten schorsen? Dan hebt u ook even de tijd om de boel op orde te brengen.

De **voorzitter**: Dat heb ik geprobeerd tussendoor te doen. Maakt u zich om mij geen zorgen. Ik om u wel, ik schors voor vijf minuten.

Schorsing

Stemmingen en besluitvorming

De **voorzitter**: Wilt u uw plaatsen weer gaan innemen? Dames en heren, we gaan de besluiten nemen. We beginnen met de amendementen. Amendement 1 over het stelsel van mandatering

Amendement 1 Stelsel van mandatering Ingediend door WWW

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 1 november 2017;
gehoord de beraadslagingen;

wijzig het ontwerpbesluit behorend bij het raadsvoorstel Begroting 2018 als volgt:

pagina 185 onder 2f Meer met mensen, minder met papier te verwijderen de gehele tekst achter de eerst bullet m.b.t. het stelsel van mandatering en bevoegdheden."

Toelichting:

Deze tekst leidt tot uitholling van de controlerende taak van de raad.

Daarnaast moeten principeverzoeken aan de raad voorgelegd kunnen worden gelet op mogelijke afwijkingen van het vigerende bestemmingsplan die kunnen leiden tot aanzienlijke gevolgen voor de omgeving en ongewenste precedentwerking.

Met Voorschoten wordt zoveel mogelijk gestreefd naar gelijke uitvoering van de regelgeving maar bij beleidsmatige en principiële aangelegenheden waaronder overdracht bevoegdheden van de raad is deze synchronisatie ongewoonst mede gelet op de verschillende (ruimtelijke) situaties.

Is er behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. Mag ik zien wie voor het amendement zijn? Dat is de fractie van WWW, VVD, Hart voor Wassenaar en DLW. Dan is het amendement verworpen.

Amendement 2 Instellen Voorziening Omgevingswet Ingediend door Passie voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 1 november 2017;
gehoord de beraadslagingen;

wijzig het ontwerpbesluit behorend bij het raadsvoorstel Programmbegroting 2018-2021 als volgt:

bij wijziging van het ontwerpbesluit:

tekst besluit:

2. In het kader van het voorgestelde dokkingsplan:

a. Een Voorziening Omgevingswet in te stellen;

b. Een bedrag van € 1.022.000,00 uit de Algemene Reserve te storten in de Voorziening Omgevingswet.;

wordt gewijzigd in:

2. In het kader van het voorgestelde dokkingsplan:

a. Een Voorziening Omgevingswet in te stellen;

b. In 2018 een bedrag van € 350.000,00 uit de Algemene Reserve te storten in de Voorziening Omgevingswet;

c. Instellen van een Bestemmingsreserve Omgevingswet ten laste van de Algemene Reserve voor het resterende bedrag van € 672.000,00;

d. Verdere toevoegingen uit de Algemene Reserve en/of de Bestemmingsreserve Omgevingswet aan de Voorziening Omgevingswet zullen in separate raadsvoorstellen worden voorgelegd."

Toelichting:

Voor de invoering van de Omgevingswet is op basis van een door de VNG ontwikkeld rekenmodel voor mogelijke financiële consequenties een bedrag van € 1.022.000,00 voorzien. Hiervoor wordt in 2018 een Voorziening Omgevingswet ingesteld met een dotatie in 2018 van € 1.022.000,00 uit de Algemene Reserve. Deze berekening kent nog vele onzekerheden. Ook zal de VNG het model nog aanpassen. Naar verwachting zullen de bedragen wijzigen. Gezien de onzekerheden is het voorstel om vooralsnog een bedrag van € 350.000,00 uit de Algemene Reserve te doteren welk toereikend zal zijn om de mogelijke uitgaven in 2018 te dekken (conform memo d.d. 16 oktober 2017 Uitleg invoering Omgevingswet Bijlage 1). Voor het resterende bedrag kan een bestemmingsreserve worden gevormd. Na verdere invulling van de voicisten bij de invoering van de Omgevingswet en de ambitiebepaling kunnen op basis van separate raadsvoorstellen verdere dotaties aan de Voorziening plaatsvinden. Dit geeft de raad de mogelijkheid zijn zienswijze ten aanzien van de invoering van de Omgevingswet en de daarmee samenhangende kosten op basis van de laatste inzichten en modellen kenbaar te maken. Het huidige voorstel van een mandaat aan het college middels een voorziening voor het volledige bedrag ingeschat op basis beperkte informatie geeft de raad daartoe minder mogelijkheden.

Is er behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. Mag ik zien wie voor het amendement zijn? Dat zijn alle fracties met uitzondering van Hart voor Wassenaar. Het amendement is aangenomen.

**Amendement 3 Reserve frictiekosten
Ingediend door GroenLinks**

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 1 november 2017;
gehoord de beraadslagingen;

wijzig het ontwerpbesluit behorend bij het raadsvoorstel Programmabegroting als volgt:
In het eerste beslispunt tussen de woorden 'dokkingsplan' en 'vast te stellen' in te voegen het woord gewijzigd, waarbij de wijzigingen t.o.v. de ontwerp-begroting inhouden:

- a. verlagen van de onttrekking uit de reserve frictiekosten in 2018 en in 2019 met de voor die jaren na de begrotingsbehandeling resulterende voordelige begrotingssaldi;
- b. de reserve frictiekosten te verminderen tot de omvang van de benodigde dekking van het tekort in 2019;
- c. de onder b. genoemde vermindering in 2018 vrij te laten vallen ten gunste van de algemene reserve;
- d. de begrotingssaldi in 2018 en 2019 daarmee op € 0 te stellen."

Toelichting:

Er wordt geld onttrokken uit de bestemmingsreserve frictiekosten om tekorten te dekken. Het is niet nodig om meer geld uit de reserve te halen dan strikt noodzakelijk. De geprojecteerde begrotingssaldi voor 2018 en 2019 worden door dit amendement € 0. Na dokking van het begrotingstekort voor 2018 heeft de reserve de omvang van het voor het dekken van het begrotingstekort voor 2019 benodigd bedrag. Het surplus van de reserve frictiekosten wordt in 2018 toegevoegd aan de algemene reserve. In de reserve restoort dan alleen nog het bedrag dat nodig is om het tekort in 2019 te dekken.

Is er behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. Wie is voor amendement 3? Dat zijn GroenLinks, DLW en de fractie van de VVD. Het amendement is verworpen.

Dan de begroting zelf. Is er behoefte aan stemverklaringen over de begroting? Dat is niet het geval. Mag ik zien wie voor de begroting zijn? Ik heb het gevraagd of iemand een stemverklaring over de begroting wil. Ik ging niet snel maar u hebt uw eigen gesprek tussendoor. Het komt allemaal goed. Mijnheer Boon.

De heer **Boon**: Ja, ik zal het heel kort houden. Het is een sluitende begroting. Dat is op zich heel positief, daar zijn we tevreden mee. Het feit dat de dokking niet aansluit bij de opvattingen die we hebben ten aanzien van onze reserve en ons onroerend goed moeten we helaas tegenstellen ondanks dat er een positief sluitende begroting is.

De **voorzitter**: Nog anderen? Ja, u bent opgewonden maar houd nog even vol. Nog andere stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik zien wie voor de begroting stemmen? Dat zijn de fracties van Passie voor Wassenaar, D66, CDA, GroenLinks, PvdA. Aangenomen.

Dan kom ik bij de moties. Motie 1 over de wegen taakveld 2.1

**Motie MOP Wegen inzake Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer
Ingediend door DLW**

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 1 november 2017;

constaterende dat:

- or in 2014 een dotatie Reserve Wegen van 7 x € 750.000,00 heeft plaatsgevonden;
- met deze dotatie het wegenonderhoud gebaseerd op het Beheersplan Wegen gedekt had zou moeten zijn tot en met 2020;
- het Beheersplan Wagon 2016-2020 aangeeft dat de levensduur van asfaltverharding van een gemiddeld belaste weg veertig jaar is;
- de Lange Kerkdam tussen de rotonde en Rijksstraatweg onderdeel was van het 3-assenproject;
- het 3-assenproject al in de vorige raadsperiode was afgerond;
- dit 3-assenproject dus betaald was uit een eerder budget;
- afgelopen maand de Lange Kerkdam in oktober 2017 wederom opnieuw is geasfalteerd;
- over de Zonneveldweg en het Bothaplein geen voorstel voor onderhoud naar de raad is gekomen;
- ook dit werk inmiddels is ingepland;
- er over de Lange Kerkdam, Zonneveldweg/Bothaplein niets werd opgemerkt in de kadernota;
- er geen voorstel voor onderhoud naar de raad is gekomen voor zowel dit deel Lange Kerkdam als voor de Zonneveldweg/Bothaplein;

overwegende dat:

- een kadernota geen besluit is maar slechts de kaders aangeeft;
- er slechts een Beheersplan Wagon is geen Meerjaren Onderhoudsplan Wegen (MOP Wegen);
- een Beheersplan Wegen blijkbaar ontoereikend is o.g. niet meer actueel is;
- er vragen zijn over de kwaliteit van het uitgevoerde werk op de Lange Kerkdam;
- mogelijk ook andere delen van dit 3-assenproject of zelfs ook andere wegen betroffen zijn;

is van oordeel dat:

- de gemeente Wassenaar zuinig en doeltreffend met geld van de inwoners moet omgaan;
- de kwaliteit van het asfalt of de uitgevoerde werkzaamheden niet voldoende lijkt;
- er een actueel Meerjaren Onderhouds Plan Wegen behoort te zijn;

verzoekt het college:

- onderzoek te doen wat de reden is dat het asfalt van de Lange Kerkdam zo snel al weer vervangen moest worden;
- te onderzoeken of dit probleem ook elders in Wassenaar speelt of gaat spelen;
- te onderzoeken of de keuze voor het type asfalt wel de juiste keuze is geweest;
- de voornoemde onderzoeksresultaten en een geactualiseerd MOP Wegen op te stellen voor 1 februari 2018 en dat aan de raad te presenteren;

en gaat over tot de orde van dag."

Is er behoefte aan stemverklaringen? De motie van DLW over MOP wegen taakveld 2.1. We doen het rustig aan. De motie van DLW over de MOP, wegen taakveld 2.1. Behoeft een stemverklaring? Dat is niet het geval. Mag ik zien wie voor die motie zijn? Dat is DLW, motie verworpen.

De motie over Participatiewet, bijzondere bijstand en stille armoede is ingetrokken. De motie over het Centrumverkeersplan is ook ingetrokken.

**Motie Kostendekkendheid heffingen en rechten (Paragraaf lokale heffingen)
Ingediend door DLW**

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 1 november 2017;

constaterende dat:

- In de berekening kostendekkendheid in veel gevallen een btw-component is meegenomen
- niet echt duidelijk is voor welke lokale heffingen dit eveneens van toepassing is;
- bij de kostendekkendheid Rioolheffing van 99,5% een btw-component zit van € 246.000,00;
- bij de kostendekkendheid Reinigingsheffing van 99,0% een btw-component zit van € 640.000,00;
- bij de kostendekkendheid Begraafplaatsrechten van 21,5% een btw-component zit van € 4.000,00;
- bij de kostendekkendheid Marktgelden van 97,7% een btw-component zit van € 1.000,00;

overwegende dat:

- een btw-component ontstaat door de door derden verrichte werkzaamheden;
- alle door de gemeente betaalde btw tenminste grotendeels gecompenseerd wordt uit het Btw-compensatiefonds;
- onduidelijk is of en welke andere lokale heffingen een btw-component hebben;
- btw in de begroting verder niet als kosten wordt opgevoerd omdat er sprake is van een Btw-compensatiefonds;
- zelfs uitspraak van het Europese Hof inzake de btw-plicht voor de gemeenschappelijke rogo-lingen er geen voorziening noodzakelijk wordt geacht, dus sprake is van kostenneutraliteit;
- de behandeling van een aantal verordeningen op de agenda staat voor besluitvorming in de Begrotingsraad;

is van oordeel dat:

- grotendeels terugontvangen btw geen onderdeel mag zijn van de toerekenbare kosten;
- uitsluitend het niet terug te ontvangen deel van de btw meegerekend kan worden voor de kostendekkendheid;
- er nu in ieder geval sprake is van belasting op een belasting (hier een heffing);
- na correctie van het tenminste onterechte deel van de geheven btw de kostendekkendheid in veel gevallen over de 100% komt;
- er tijd is om de vaststelling van de verordening nog even uit te stellen omdat deze pas voor 31-12-2017 vastgesteld moeten zijn;

verzoekt het college:

- de behandeling van de verordening Rioolheffing, Begraafplaatsrechten, Marktgelden en Reinigingsrechten uit te stellen tot de volgende cyclusvergadering waar eveneens belastingverordeningen worden vastgesteld;
- onderzoek te doen of de kostendekkendheid opnieuw berekend moet worden zonder de uit het Btw-compensatiefonds te compenseren, btw-component;
- te onderzoeken welke lokale heffingen te maken hebben met deze btw-doorberekening
- te onderzoeken of het eventueel terecht is het niet-compensabele deel van de btw in de kostendekkendheid mee te nemen;
- de gevraagde informatie beschikbaar te hebben voor de behandeling in de commissievergadering B&M van 7 november a.s.;
- dat indien het blijkt dat de btw-component niet thuishoort in de berekening van de kostendekkendheid de betreffende verordeningen c.q. de tarfentabellen aan te passen;

en gaat over tot de orde van dag."

Is er behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. Mag ik zien we voor die motie zijn? Dat is DLW, voorworpen.

Motie Bezuinigingen en takendiscussie

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 1 november 2017;

constaterende:

- dat er in de begroting voor 2018 sprake is van een zeer wankel begrotingsevenwicht;
- dat er ondanks alle bezuinigingen wederom een groep in de Algemene Reserve gedaan wordt nu voor het opstellen van een omgevingsvisie;
- dat blijkbaar de bestaande budgetten en ambtelijke capaciteit voor ruimtelijke ordening projecten onvoldoende is;
- dat er geoptoerd wordt voor een Voorziening Omgevingsvisie (i.p.v. reserve) zonder dat er inzicht in de kosten is;
- dat er meer zaken zijn die nu al bekend zijn maar waarvan de impact op de begroting achterwege wordt gelaten;

- dat de bewoners te maken hebben met bezuinigingen;
- dat het duidelijk is dat ook het voorzieningenniveau de komende jaren zal dalen;
- dat de inwoners mogelijk te maken krijgen met verder stijgende lasten die toch al hoog zijn in Wassenaar;
- dat de gemeente Wassenaar aan bestuur en organisatie meer dan gemiddeld kwijt is zoals uit een benchmark blijkt (43% tegenover 32%);
- dat Wassenaar een behoorlijke grote begroting heeft wat voornoemd probleem nog groter maakt;
- dat reeds gebleken is dat ambtelijk samenwerken niet beter en goedkoper wordt maar langer en duurder;
- dat bezuinigingen gezocht worden die direct of indirect ten koste gaan van de inwoners;
- dat in de kadernota geen keuzes worden voorgelegd maar hakklare brokken die later alleen al door het nemen ervan als een besluit van de raad worden gezien door het college (vgl. Zonneveldweg/Bothaplein renovatie);
- dat er een onderhoudsplan Park De Paauw is vastgesteld door het college wat niet aan de raad is gepresenteerd;
- dat er reeds uitvoering is gegeven aan het aanpakken van achterstallig onderhoud van Park De Paauw;
- dat uit de begroting blijkt dat het achterstallig onderhoud park Backershagen wordt aangepakt;
- dat er voor Achterstallig Onderhoud Groen € 2.674.000,00 nodig is;
- dat er in 2017 slechts € 135.500,00 beschikbaar is gesteld voor achterstallig onderhoud;
- dat het achterstallig onderhoud Park De Paauw in 2017 en 2018 begroot is op € 250.000,00 en dat dit betaald wordt uit het reguliere onderhoudsbudget;
- dat er een onderhoudsplan voor Park De Paauw is vastgesteld door het college maar dat de raad van niets weet;
- dat ondanks het ontbreken van raadsbesluiten zowel het achterstallig onderhoud van Park De Paauw als het achterstallig onderhoud van Backershagen wordt aangepakt;
- dat het college een onderzoek heeft gedaan naar "Optimalisatie gebruik Sporthal";
- dat de raad geen kennis heeft van dit onderzoek en de mogelijke opties;
- dat het college een keuze heeft gemaakt voor de locatie van een nieuwe sporthal en een nieuwe gymzaal;
- dat het college besloten voor het benodigde budget in de Kadernota 2019 in te brengen (!!!);
- dat de VNG een waarschuwing heeft gegeven voor de uitkering uit het Gemeentefonds alv. de btw-plicht voor gemeenschappelijke regelingen;
- dat de gemeente Wassenaar een nieuwe gemeentewerf, gemeenschappelijke ambtelijke huisvesting en een nieuw afvalcentrum heeft gepland;
- ondertunnelling van de Rijksstraatweg gewenst is en daar geen "spaarpotje" voor wordt ingericht;
- dat er in zeven jaar tijd al ruim € 60 miljoen meer is uitgegeven dan dat er binnengekomen is;
- dat daarmee binnenkort de bodem van de schatkist in zicht begint te komen;
- dat er in de vorige raadsperiode een taakdiscussie is gestart die door het toenmalige college is afgekapd;
- dat het huidige college een taakdiscussie uit de weg gaat ondanks het feit dat er al heel veel werk gedaan is en ondanks het feit dat er bezuinigd moest worden;
- dat voor het Accommodatiebeleid toegezegd is "een integrale visie per gebouw" aan de raad voor te leggen;
- dat ofschoon dat bovenstaande een contradictie in terminis is, dit niet is gebeurd terwijl onder 5.6 staat dat de besluitvorming m.b.t. de Wacnar wordt doorgevoerd;
- dat dit dan met name dan gaat over de sporthallen, de gymzalen, het O&O-gebouw, het vm. SJW-gebouw, het van Heeckerenhuis, het Deylercentrum, Raadhuis De Paauw de afvallocatie op de gemeentewerf;
- dat Wassenaar behoorlijk veel rente-Inkomsten zal gaan missen door de lagere rentevoet;
- dat het college voornemens is de rekeningcourantfaciliteit volledig te benutten;
- dat het college uit hoofde van de publieke taak voornemens is uitzettingen te verstrekken aan derden of eigen vermogen aan verbonden partijen;
- dat de MRDH wel eens haar kredietfaciliteit maximaal kan gaan benutten en evencens grote borgstellingen afgeeft;
- dat Avalex ondanks ontkenning door de wethouder nu al geen ruimte meer heeft om noodzakelijke investeringen te doen;
- dat jaarlijks een dotatie gedaan wordt voor een voorziening voormalige gemeentesecretaris;

overwegende:

- dat veel zaken die wel bekend zijn niet eens in de begroting genoemd zijn omdat ze te prematuur of te onzeker zouden zijn;
- dat de voorziening (bijv. voor de voormalige gemeentesecretaris) in een keer genomen had moeten worden;
- dat met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid bekend is dat Cultureel Centrum de Warenar wordt afgestoten aan de Stichting Beheer de Warenar inclusief een nog bekend te maken bruidsschat;
- dat de nieuwe sporthal en de nieuwe gymzaal ondanks de kosten van € 7-€ 10 miljoen niet zijn opgenomen;
- de gevolgen van de VPB en de btw worden onderschat;
- dat de afschaffing van de precariobelasting (bijna € 2 miljoen) wel wordt genoemd als noodzaak voor verdere bezuinigingen;
- dat er een plan klaar ligt voor de renovatie van het interieur van Raadhuis De Paauw;
- dat dus ook die kosten voor het renoveren van het interieur van Raadhuis De Paauw moet bekend zijn;
- dat er (nieuw)bouwplannen zijn voor het Rijnlands Lyceum wat het college al heeft besproken met de directie van de school;
- de governance en/of organisatiestructuur van diverse Gemeentelijke Regelingen onderwerp van bespreking is en dat hiervan financiële gevolgen denkbaar zijn de inrichting van de Groene Buffer financiële gevolgen voor de gemeente Wassenaar zal hebben;
- dat door de lagere rentevoet de gemeente Wassenaar en het Schatkistbankieren de inkomsten zullen dalen;
- dat het college een maximaal gebruik van de rekeningcourant faciliteit een renterisico kan inhouden;
- dat uitzettingen van gelden et cetera verdere risico's inhouden;
- dat de raad over extra kredieten of uitzettingen et cetera inzicht moet hebben over de risico's en daarover een besluit moet nemen;
- de gemeentesecretarissen die weer terugkomen op de loonlijst van de gemeente Wassenaar en Voorschoten terwijl de werkorganisatie het geld nodig heeft voor een (extra) aan te stellen nieuwe directeur;

is van oordeel:

- dat begrotingen, jaarrekeningen et cetera duidelijk en begrijpelijk moeten zijn;
- dat in deze begroting (en dan nog slechts ten dele) de financiële gevolgen van de Kadernota zijn verwerkt maar dat nauwelijks duidelijk wordt wat er voor gedaan wordt;
- dat het college het budgetrecht van de raad onvoldoende respecteert;
- dat nu niet of onvoldoende duidelijk hoe de subtaakvelden worden ingezet;
- dat daarmee nooit de onderuitputtingen duidelijk worden voor de raad;
- dat de gemeente tijdig en adequaat moet reageren op mogelijke financiële tegenvallers om daarvoor oplossingen te vinden;
- dat voor het voor de verder bezuinigingen en uitgaven noodzakelijk is een inventarisatie te hebben van alles wat op de gemeente toekomt;
- dat het voor een duidelijke keuze het noodzakelijk is dat er een takendiscussie gevoerd gaat worden;
- dat er zonder een takendiscussie geen heldere keuzes gemaakt kunnen worden;

verzoekt het college;

- een inventarisatie te maken van alle zaken die in de komende jaren op de gemeente afkomen inclusief de (mogelijke) financiële gevolgen;
- de voornoemde onderzoeksresultaten voor 1 januari 2018 op te stellen en dit aan de raad te presenteren met als doel om in 2018 tot een takendiscussie te komen welke afgerond moet worden voordat de nieuwe investeringen aan de orde komen;

en gaat over tot de orde van dag."

Is er behoefte aan stemverklaringen? Dat is niet het geval. Wie is voor de motie? Dat is DI.W, verworpen.

Dan motie Opstellen van moties en amendementen door collegeleden, deze is ingetrokken.

De motie van het CDA over inrichtingsvisie Valkenburg, mede namens VVD, WWW, D66 en Hart voor Wassenaar.

Motie Inrichtingsvisie Valkenburg

Ingediend door CDA, VVD, WWW, D66 en Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 1 november 2017;

constaterende dat:

- de gemeenteraden van Katwijk en Wassenaar in de afgelopen periode meerdere malen met elkaar in gesprek zijn geweest over het gebied op en rond het voormalig vliegveld Valkenburg;
- te midden van waardevolle landschappen een woonwijk wordt ontwikkeld;
- inmiddels meerdere onderzoeken zijn gedaan naar de verschillende deelgebieden (zoals de Groene Zone, Valkenburgse Meer, Mient/Kooltuin, Workpark Noord);
- een gezamenlijke visie van de gemeenten Katwijk en Wassenaar van groot belang is bij de verdere ontwikkeling van dit gebied;

overwegende dat:

- de onderzoeken erop wijzen dat er kansen liggen om de kwaliteit van het hele gebied te verhogen door de samenhang tussen de toekomstige woonwijk en omliggende landschappen te verbeteren;
- dit vraagt om een integrale benadering van het gebied tussen A44 en de duinen en tussen Oude Rijn en de noordrand van Wassenaar;
- het goed is om de constructieve samenwerking tussen gemeenteraden nog voor de gemeenteraadsverkiezingen te laten resulteren in een gezamenlijke visie;
- het van belang is draagvlak te verkrijgen voor deze gemeenschappelijke visie bij andere overheden en belanghebbenden;
- de gemeenteraad van Katwijk op 2 november in vergadering bijeenkomt en naar verwachting een gelijkkluidende motie wordt ingediend, die aldaar breed zal worden ondersteund;

verzoekt het college van Wassenaar:

- om gezamenlijk met het college van Katwijk nog voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 een integrale inrichtingsvisie voor het voormelde gebied aan de raden aan te bieden;
- dit proces onmiddellijk na 2 november te starten met een gesprek over de gezamenlijke uitgangspunten;
- de gemeenteraad nadrukkelijk bij dit proces te betrekken;
- om naast de inzet van eigen middelen, te onderzoeken of hiervoor externe cofinanciering kan worden verkregen, bijvoorbeeld bij het Rijksvastgoedbedrijf, de provincie Zuid-Holland of anderszins, en hierover de raden te rapporteren;

draagt de griffie op:

- deze motie in handen te stellen van de gemeenteraad van Katwijk ten behoeve van de geplande raadsvergadering aldaar op 2 november a.s.;

en gaat over tot de orde van dag."

Is er behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. Ja, mijnheer Boon, ga uw gang. Als u niet af en toe een stemverklaring hebt zijn we nog voor het normale tijdschema klaar.

De heer **Boon**: De essentie van de motie is duidelijk. Dat is ook de reden dat mijn handtekening eronder staat. Wel wil ik benadrukken dat het doel niet is een inrichtingsvisie voor de verkiezingen maar een goede inrichtingsvisie op welk moment dan ook. Ik denk dat de start die we nu maken essentieel is en dat we met elkaar in overleg gaan. Dus stemmen we voor die motie.

De **voorzitter**: Andere stemverklaringen? Neen. Mag ik zien wie voor die motie zijn? Dat is met algemeen stemmen aangenomen.

Dan de motie van WWW over efficiënte bedrijfsvoering en overhead.

Motie Efficiënte bedrijfsvoering Ingediend door WWW

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 1 november 2017;
gelezen het raadsvoorstel inzake de Programmabegroting;

In aanmerking nemende dat:

- in het kader van de BBV gekeken wordt naar de omvang van de overhead;
- een structureel dekkende begroting gebaat is bij een efficiënte bedrijfsvoering;
- uit diverse onderzoeken (o.a. op overheidsexpertise.nl) blijkt dat de overhead van gemeenten gemiddeld 32% bedraagt;

van mening zijnde/constaterende dat:

- een adequaat financieel beheer van onze gemeente noodzakelijk is;
- de raad meer kaderstellend moet optreden;
- de overhead van onze gemeente ca 43% bedraagt en ver boven het landelijk gemiddelde ligt;

draagt het college op:

- om de overheadkosten terug te dringen tot het landelijk gemiddelde;
- een plan van aanpak op te stellen op welke wijze de overheadkosten kunnen worden teruggebracht;
- de raad het plan van aanpak uiterlijk in de raad van februari 2018 ter besluitvorming voor te leggen;

en gaat over tot de orde van dag."

Is er behoefte aan stemverklaringen? Dat is niet het geval. Wie is voor de motie? Dat zijn de fracties van WWW, VVD, mevrouw Kernkamp van D66, Hart voor Wassenaar en DLW. Met 10 voor en 11 tegen is de motie verworpen.

Motie Inhuur externen Ingediend door WWW

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 1 november 2017;
gelezen pagina 28 beleidsindicatoren en de indicatoren, Inhuur externen;

in aanmerking nemende dat:

- onduidelijk is of externen voor korte of langere perioden bij de WODV in dienst zijn genomen;
- inhuur van een externe(n) voor langer dan een halfjaar duurt is dan de medewerker op contractbasis;
- in bepaalde gevallen het noodzakelijk is een externe in te huren bv, bij inhuur van zeer specifieke kennis die niet beschikbaar is in de organisatie;
- de inhuur van externen een mogelijk groter beslag legt op de middelen van de WODV;
- met beperking van aantal externen een besparing op de kosten van de WODV bereikt kan worden;

draagt het college op:

jaarlijks te komen met een overzicht waarin inzichtelijk wordt:

1. inhuur van externen in fte in de WODV alsmede het percentage fte inhuur ten opzichte van het totale fte bij de werkorganisatie;
2. welke externen (specialisten) voor maximaal een halfjaar, welke voor maximaal een jaar en welke voor langer worden ingehuurd met een toelichting waarom de WODV een externe op een bepaalde functie inhuurt voor 1 jaar of langer;

en gaat over tot de orde van de dag."

Is er behoefte aan stemverklaringen? Ook niet van de mevrouw van D66? Wie is voor de motie? De motie is met algemene stemmen aangenomen.

Motie Vervallen precariobelasting Ingediend door WWW

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 1 november 2017;
gelezen tabel 2 (pagina 11) en de "gevolgen vervallen precariobelasting (pagina 12) van de Begroting 2018;

constaterende dat:

- de gemeente Wassenaar per jaar circa € 1,8 miljoen aan precariobelasting binnen krijgt;
- de eigenaren van kabels en leidingen de kosten van de precario altijd aan de eindgebruikers doorberekenen. Per saldo betaalt de gebruiker in Wassenaar;

- de rijksoverheid heeft besloten om gemeenten per 2022 niet meer toe te staan om van nutbedrijven precariorechten te heffen op kabels en leidingen;
- deze maatregel vanaf dat jaar een negatief resultaat heeft op de inkomsten van circa € 1,8 miljoen;
- de gemeente Wassenaar deze wegvallende bron van inkomsten op enigerlei wijze dient te compenseren teneinde een sluitende begroting te hebben;

in aanmerking nemende dat:

- de gebruikers in Wassenaar door genoemde maatregel van de rijksoverheid niet of nauwelijks financieel getroffen zouden moeten worden;
- er bij de betreffende eigenaren van kabels en leidingen een kostenpost van circa € 1,8 miljoen wegvalt;
- een bedrag ter grootte van de wegvallende kostenpost aan de eindgebruikers zou moeten worden teruggegeven;
- het niet vanzelfsprekend is dat de eigenaren van kabels en leidingen tot deze teruggave zullen overgaan;
- de gebruikers in Wassenaar het risico lopen extra te moeten gaan betalen omdat de gemeente bijvoorbeeld wel extra/hogere belasting gaat heffen, maar de eigenaren van kabels en leidingen hun tarieven niet verlagen;
- deze problematiek in vele gemeenten speelt;

draagt het college op:

- in overleg te treden met de Vereniging Nederlandse Gemeenten;
- om in gezamenlijk verband te bewerkstelligen dat de eigenaren van kabels en leidingen hun gebruikerstarieven verlagen;
- zodanig dat de voor hun voordelige kosteneffecten van het afschaffen van de precariobelasting volledig teniet wordt gedaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

Is er behoefte aan stemverklaringen? Dat is niet het geval. Wie is voor de motie? Dat zijn de fracties van WWW, VVD, Passie voor Wassenaar, Hart voor Wassenaar en DI.W. Met 11 voor aangenomen.

Motie AED Wassenaar Ingediend door WWW

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 1 november 2017;
golezen het raadsvoorstel inzake de Programmabegroting;

overwegende dat:

- jaarlijks ruim 30.000 mensen in Nederland een hartinfarct krijgen, per dag zijn dat ongeveer 80 mensen;
- per dag 35 mensen in Nederland sterven aan een hartinfarct;
- de ambulancedienst niet altijd binnen de benodigde 6 minuten aanwezig kan zijn om in Wassenaar de benodigde eerste hulp te verlenen, temeer daar de ambulancepost in Wassenaar is opgeheven;
- het Rode Kruis, afdeling Wassenaar als een van haar doelstellingen heeft om Wassenaar hartveilig te maken. Dit betekent dat men in de gemeente Wassenaar mensen met een plotselinge hartstilstand effectiever wil helpen door onder meer het toepassen van reanimatie en het snel inzetten van AED-apparatuur, die 24/7 uur bereikbaar is;
- hiervoor nodig is dat er voldoende AED-apparaten buiten hangen, dat bekend is waar die apparaten hangen en hoe gehandeld moet worden om mensen met een hartstilstand optimaal te helpen. Hierdoor zal in Wassenaar de overlevingskans van mensen met een acute hartstilstand aanzienlijk toenemen;
- er 40 AED-apparaten in Wassenaar nodig zijn om aan de door de Rode Kruis Wassenaar en de landelijk gestelde eisen van 3-4 AED-apparaten per vierkante kilometer te voldoen;
- het Rode Kruis afdeling Wassenaar intensief bezig is om ervoor te zorgen dat er voldoende bedrijven en eventueel particulieren gevonden worden, om een AED buiten aan hun perceel op te hangen, zodat ze voor de omliggende bewoners 24/7 beschikbaar zijn;
- de aanschaf voor de nog benodigde AED-apparaten door vele particuliere initiatieven en sponsoring van het Rode Kruis en de vele serviceclubs bijeen wordt gebracht;
- het van groot belang is dat er vele inwoners in Wassenaar een reanimatiecursus doen;

- er nog een tekort is aan vrijwilligers (de zogenaamde burgerhulpverleners), die aangesloten zijn bij het telefonisch meldsysteem, en opgeroepen kunnen worden om in acute nood de reanimatie te starten, om zo levens te kunnen redden;

van mening zijnde/constaterende dat:

- vrijwilligers een belangrijke rol kunnen spelen bij een positief resultaat bij reanimaties;
- het aantal reanimaties ook door vrijwilligers zoveel mogelijk toeneemt;
- een deel van de gemeenteraad eveneens een cursus reanimatie heeft gevolgd;
- de vorig jaar door de gehele raad aangenomen motie ten aanzien van het onderdeel communicatie nog niet is uitgevoerd;

draagt het college op:

- een plaatselijke campagne te organiseren om in samenwerking met het Rode Kruis afdeling Wassenaar, meer vrijwilligers te mobiliseren, de zogenaamde BURGERHULPverlener, die weten waar en hoe te handelen en bekend zijn met de werking van een AED-apparaat;

en gaat over tot de orde van dag."

Is er behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. De motie is niet ingetrokken. Wie is voor de motie? De motie is met algemene stemmen aangenomen.

De motie over de sociale kaart is ingetrokken.

Motie Rabobanklening Ingediend door GroenLinks

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 1 november 2017;
gelezen de Programmabegroting 2018;

in aanmerking nemende dat:

- in 2019 de nu uitstaande lening bij de Rabobank van € 15 miljoen komt te vervallen;
- deze lening de afgelopen jaren een aardige vergoeding heeft opgeleverd;
- het geld bij het rijk bij het huidige rentepercentage weinig gaat opleveren;
- Wassenaar vanaf 2040 CO₂-neutraal wil zijn;

draagt het college op:

- binnen vier maanden een plan op te stellen om te investeren in projecten die rendement opleveren en bijdragen aan de doelstelling van de gemeente om een duurzame gemeente te worden,
- hierbij vooral kijkend naar investeringen in zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed zoals scholen, het zwembad, het gemeentekantoor alsmede de aanleg van zonnenvelden in Wassenaar;

en gaat over tot de orde van de dag."

Is er behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval. Wie is voor die motie? Dat is de fractie van GroenLinks, verworpen.

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de belastingverordeningen. Reinigingsheffingen Wassenaar 2018. Behoeft er een stemverklaring? Ja, de heer Paulides.

De heer **Paulides**: Ja dank voorzitter. Eigenlijk een stemverklaring voor alle lokale heffingen die we hebben. Ik ben nog steeds niet overtuigd van die btw. Hoe kun je nu btw als een kostenpost opvoeren als je het geld terugkrijgt. Ja. In zoverre wil ik erover stemmen dat ik tegen deze heffing ben waar de btw-component is meegerekend.

De **voorzitter**: Andere stemverklaringen? Dan verordening Reinigingsheffing. Is er behoefte aan stemming? Punt van orde, de heer Hendrickx.

Het voorstel is: kunnen we in een keer over alle belastingverordeningen stemmen. Dat kan alleen als u van a tot en met h hetzelfde standpunt heeft. Is dat voor iedereen het geval? Heeft iemand behoefte aan stemming per onderdeel? Wilt u er niet doorheen praten. Besluitvorming is serieus. Is er een fractie of een lid die bij a tot en met h ergens zegt: ik stem ergens anders dan bij de anderen. Want dan moeten we per onderwerp stemmen. Ja, de heer Paulides.

De heer **Paulides**: Misschien heb ik een andere oplossing. Iedereen gaat voorstemmen en ik ben de enige die dan tegen zou stemmen. Ik zou niet op alle onderwerpen tegen hoeven stemmen. Ik weet zo gauw niet welke allemaal met btw zijn.

De **voorzitter**: We gaan per verordening stemmen.

a. Verordening Reinigingsheffingen Wassenaar 2018.

Is er behoefte aan stemverklaringen? Is er behoefte aan stemming? Ja, mag ik zien wie voor de verordening zijn? Alle fracties met uitzondering van DLW, aangenomen.

b. Verordening Rioolheffing Wassenaar 2018.

Is er behoefte aan stemverklaringen? Dat is niet het geval. Is er behoefte aan stemming? Ja. Wie is voor deze verordening? Alle fracties met uitzondering van DLW, aangenomen

c. Verordening Hondenbelasting Wassenaar 2018.

Is er behoefte aan stemverklaringen? Is er behoefte aan stemming? Niemand, met algemene stemmen aangenomen.

d. Verordening Toeristenbelasting Wassenaar 2018.

Is er behoefte aan stemverklaringen? Is er behoefte aan stemming? Niemand, met algemene stemmen aangenomen.

e. Verordening Precariobelasting Wassenaar 2018.

Is er behoefte aan stemverklaringen? Is er behoefte aan stemming? Niemand, met algemene stemmen aangenomen.

f. Verordening Marktgeld Wassenaar 2018.

Is er behoefte aan stemverklaringen? Is er behoefte aan stemming? Ja. Mag ik zien wie voor de verordening marktgeld Wassenaar 2018 zijn? Alle fracties met uitzondering van DLW. Aangenomen.

g. Verordening Liggeld Wassenaar 2018.

Is er behoefte aan stemverklaringen? Is er behoefte aan stemming? Niemand, met algemene stemmen aangenomen.

h. Retributieverordening Wassenaar 2018.

Is er behoefte aan stemverklaringen? Is er behoefte aan stemming? Niemand, met algemene stemmen aangenomen.

6. Sluiting vergadering

De voorzitter: Ik sluit de vergadering. Dank u wel.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad d.d. 21 november 2017.

De griffier,

Drs. G. de Schipper-Tinga

De voorzitter,

Ch.B. Aptroot